

CHAITANYAMANAVI

R.NO.APBIL/2019/78298

చైతన్య మూనవి

VOL : 4

ISSUE : 12

GUNTUR

DECEMBER 2022

40 PAGES

RS. 10/-

బుసకొట్టే కామాంధులు..
కత్తిదూసే కసాయిలు..
అణచివేసే సనాతనులు..
అపి ఉంచే సంప్రదాయాలు..
కడిగెయ్.. అడుగెయ్.. !

విజయవాడ

కర్నూలు

తిరుపతి

మహిళలపై అనుచిత వ్యాఖ్యలు చేసిన యోగా గురువు బాబా రామ్ దేవ్ పై చర్యలు తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేస్తూ ఐదవ్యా ఆధ్వర్యంలో నిరసనలు జరిగాయి.

విశాఖ తుఫాను బాధితులకు ఐదవ్యా సహాయ కార్యక్రమం

విజయవాడకు చెందిన వాసిరెడ్డి నరసమ్మ మృతికి సీపీఎం, ఐదవ్యా నాయకులు నివాళి అర్పించారు.

ఎటపాక

సత్తెనపల్లి

బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా గుడ్ టచ్, బ్యాడ్ టచ్ పై చిన్నారులకు ఐదవ్యా ఆధ్వర్యంలో అవగాహన కార్యక్రమం జరిగింది.

విశాఖ స్టేట్ పరిరక్షణ పోరాటం 600 రోజులకు చేరిన సందర్భంగా ఉద్యమానికి సంఘభావంగా విశాఖలో ఐదవ్యా మహిళల నిరసన

సంపాదకీయం

Respect Women - మహిళలను గౌరవిద్దాం..

శ్ర ద్దా వాకార్ని చంపి 36 ముక్కలుగా చేసి రోజూ ఆ శరీర భాగాలను తీసుకెళ్ళి ఆ ఆచూకీ తెలియకుండా ధ్వంసం చేసే ప్రయత్నం! ఎంతటి దుర్మార్గం? ఆమె మృతదేహం ఇంటిలోనే ఫ్రిజ్లో ఉండగానే మరో అమ్మాయికి ఎరవేసి అదే గదిలోకి పిలవడం. మనిషి అనగలమా? ఎందుకింత పశుత్వం పెరుగుతుంది.

తిరుపతి జిల్లా చంద్రగిరిలో 19 సంవత్సరాల యువతి చిన్ననాటి నుంచి తనతో చదువుకున్న దళిత యువకుడిని ప్రేమించిన నేరానికి కన్న తల్లిదండ్రులే హత్య చేశారు. కన్న ప్రేమకు మించి కులతత్వం! కులాధిపత్యం!!

నూటికి 30% కేసులు... ప్రతి ముగ్గురిలో ఒకరు తన కుటుంబ సభ్యుల వల్ల, సన్నిహితుల వల్ల ప్రధానంగా భర్త నుంచి హింసకు గురవుతున్నట్లు ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రకటించింది. పసిపిల్లలు కూడా లైంగిక వేధింపులకు, అత్యాచారాలకు గురికావడం కూడా ఆందోళన కలిగించే స్థాయికి చేరింది. బాలికలు మాత్రమే కాదు బాలురు కూడా లైంగిక వేధింపులకు గురికావడం లైంగికత ఎలాంటి వెర్రి తలలు వేస్తుందో సూచిస్తోంది. సినిమాలు, వ్యాపార ప్రకటనలు, పోర్నోగ్రఫీ, స్త్రీల అంగాంగాలను వ్యాపారమయం చేశాయి. లాభార్జన తప్ప విలువలే లేని వ్యవస్థ స్త్రీల శరీరాన్ని సరుకుగా మార్చింది. మరోవైపు స్త్రీలను అధికారాల్లో, అదుపు ఆజ్ఞల్లో ఉంచేందుకు ప్రయత్నాలు పెరుగుతున్నాయి. ఫలితంగానే వారి ప్రేమ వివాహాలను కులాంతర వివాహాలను ఆమోదించలేకపోతున్నారు. వారు ధరించే వస్త్రాలపై, వారి నడవడికపై అడుగడుగునా ఆంక్షలు అమలు చేస్తున్నారు.

ఇరాక్లో హిజాబ్ సరిగా వేసుకోలేదని మన్న అనియాను అరెస్టు చేసి హత్య చేయడం మహిళలను, పురుషులను పెద్ద ఎత్తున ఆందోళనకు గురిచేసింది. ఆందోళనలో ఇప్పటికే 400 మందిపైగా చనిపోయారు. చివరకు ఇరాక్ ప్రభుత్వం వెనక్కి తగ్గింది. దేశంలో హిజాబ్ ధరిస్తే కళాశాలకు అనుమతి లేదన్న ఆంక్షలతో ముస్లిం యువతులు విద్యకు దూరమవుతున్నారు. జీన్స్, టీ షర్టు ధరించడమేమిటి అని, మగవాళ్ళను ఆకర్షించడానికేనంటూ వెటకారం చేస్తున్నారు. వారికి ఇష్టమైన పద్ధతుల్లో బట్టలు ధరించే దానికి కూడా అంగీకరించపోవడంలో మతలబు ఏమిటి? ఆ బట్టలే లైంగిక వేధింపులకు కారణమంటూ అవాకులు చవాకులు పేలుతున్నారు.

సమాజంలో స్త్రీల యెడల అమలవుతున్న ఈ భావాలు మత, పితృస్వామ్య, అధిపత్య భావజాల ఫలితాలే! ప్రపంచంలో లైంగిక వివక్ష, తీవ్రంగా ఉన్న దేశాల్లో మనం ముందు పీరిన ఉన్నాం. హింసకు సంబంధించిన అంశాలు వెల్లడికావడం కూడా 14% మాత్రమే. స్త్రీలు హింసను భరిస్తూ కూడా సర్దుకోవాలన్న భావాజాలం ప్రబలంగా ఉండటం మాత్రమే కాదు అధికారంలో ఉన్న పాలకులు వారి మద్దతున్న రాజకీయ నాయకులు, మత సంప్రదాయాలు ఈ భావజాలాన్ని పెంచుతున్నాయి. వివాహ పద్ధతులు పురుషాధిక్యతలోవే కొనసాగుతున్నా కనీసం ప్రశ్నించాలన్న స్పృహలేదు. ఆడపిల్లలను మగపిల్లలతో సమానంగా పెంచాలన్న మాటలు తప్ప ఆచరణలో ఒక్క ఏర్పాటు కూడా లేదు.

మగపిల్లలకున్న కనీస ఆట స్థలాలు ఆడపిల్లలకు లేవు. ఆదిశక్తి అంటూనే వంట ఇంటికి, పిల్లల పెంపకానికి పరిమితం చేస్తున్నారు. ఆర్థిక, సామాజిక, రాజకీయ సమానత మేడిపండు మాదిరి మారింది. రాజకీయాల్లో మహిళలు స్వతంత్రంగా వ్యవహరించడం అంటే కష్టాలు కొని తెచ్చుకోవడం అవుతోంది. భద్రత కలిగిన ఉద్యోగాల నుండి మహిళలు అధిక సంఖ్యలో తొలిగించబడుతున్నారు. అధిక శ్రమ, వేధింపులు ఉన్నా ఆపని కూడా లేకపోతే అన్న ఆందోళనతో బతుకుతున్నారు. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం లేదు. రాజకీయ సమానత లేదు. అస్తిలో సమాన చట్టం ఉన్నా అమలుకాదు. వీటన్నింటితో అడుగడుగునా స్త్రీలు ప్రమాదంలో పడుతున్నారు.

స్త్రీలు ప్రేమ పేరుతో వంచనకు గురై నిస్సహాయులవుతున్నారు. విడాకులు తీసుకుంటే రోడ్డుమీద పడాల్సి వస్తోంది. అత్యాచారాలకు గురైన కేసుల్లో కూడా నిందితులను వదిలేస్తున్నారు. ఇలాంటి దుర్మార్గాలు అరికట్టడానికి ఐక్యరాజ్యసమితి 'రెస్పెక్ట్ ఉమెన్' కార్యక్రమం నిర్వహించాలని సూచించింది. బంధాలను బలపర్చడం, ఎంపవర్మెంట్, సేవలు, దారిద్ర్యాన్ని అధిగమించడం, ఎనేబ్లింగ్ ఎన్విరాన్మెంట్ (విద్య, ఉపాధి, బహిరంగ ప్రదేశాల్లో సామాజిక కార్యక్రమాల్లో భాగస్వామ్యం) పిల్లల, పెద్దల వేధింపులను నిరోధించడం, ట్రాన్స్ఫర్మేషన్ నమ్మకాలు, ధోరణులను మార్చుకోవడం. ఇది లైంగిక వేధింపులు, అత్యాచారాల నివారణకు సమాన అవకాశాల కల్పన నిర్దేశిస్తుంది. ఈ అవగాహన మీద విస్తృత చర్చ జరగాలి. స్త్రీల అసమానత... సమాజంలో అసమానతలతో ముడిపడిన మూలాలపై చర్చ జరగాలి.

స్త్రీల శ్రమతో, శరీరంతో లాభాలనార్జించే వ్యవస్థ ఈ రెస్పెక్ట్కు ఆటంకాలను కల్పిస్తోంది. నివారణకు మార్గం సమానత. అందుకు మార్గం విస్తృత అవగాహన, కార్యాచరణ. నవంబరు 25 నుంచి సాగే హింసా వ్యతిరేక ప్రచారంలో భాగంగా 'రెస్పెక్ట్' కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నాం. సమానతా లక్ష్యం వైపు సాగుదాం. స్వాతంత్ర్యోద్యమంతో ముడిపడి మహిళా ఉద్యమం సాగింది. మొదటి రాష్ట్ర వ్యాపిత సంఘ నిర్మాణం మన రాష్ట్రంలో గుంటూరు జిల్లా చిలువూరులో జరిగి 75 సంవత్సరాలు అవుతోంది. ఎన్నో పోరాటాలు, విజయాలు, అనుభవాలు. వాటిని అందుకుందాం. ద్విగుణీకృత పట్టుదలతో ముందుకు సాగుదాం. ♦

మూఢనమ్మకాల రక్షణకు నీవు మతం
మనోభావాలను ఆయుధంగా వాడితే నేను
విజ్ఞానపు అక్షరాలతో నీ మతం మనోభావాల
బండారాలను బట్టబయలు చేస్తాను

చైతన్య మాసవి

సంపుటి : 4

సంచిక : 12

ఈ సంచికలో

అడ్వయిజరీ బోర్డు

వేములపల్లి సీత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాదావతి
కె. విజయ లక్ష్మి
ఎం. ప్రగతి

బిద్వా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :
బిద్వా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
పి.ఎల్.రావు భవన్, 2/7 బ్రాడీపేట,
గుంటూరు, గుంటూరు జిల్లా - 522002,
ఆంధ్రప్రదేశ్, ఫోన్ : 9490098620
chaitanyamanavi@gmail.com
fb : aidwaap
Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు
డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

బి.హరిత

మేనేజర్ : కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ : 150/-

విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

వ్యాసాలు, లేఖలు పంపించవచ్చున చిరునామా :
ఫ్లాట్ నం : 304, సింధూర అపార్ట్ మెంట్,
డిజిపి ఆఫీసు రోడ్డు,
తాడేపల్లి మండలం, కొలనుకొండ,
గుంటూరు జిల్లా -522302

వర్తమానం

సందర్భం

ప్రత్యేకం

ప్రత్యేకం

నీలియల్

మూఢత్వం

కథ

అమ్మమ్మలేఖలు

నివాళి

ప్రత్యేకం

పుస్తక సమీక్ష

ఆరోగ్యం

జాతీయం

కేస్ స్టడీ

చిత్ర సమీక్ష

1. ఇగిరిపోతున్న మనిషితనం!

- మానవి టీం 5-6

2. మహిళలపై మతిమాలిన వ్యాఖ్యలా? -సత్యాజీ 7-8

3. ఆధునిక యుగంలో అనాగరికత - సిహెచ్.రాజేశ్వర్.....9

4. గృహహింస చట్టం అమలులో వైఫల్యమే పెద్ద నేరం

- షకీలా బేగం 10-11

5. వైద్యరంగంలో స్త్రీలకు ప్రవేశం అవసరం

- అగస్ట్ బెబెల్ (మహిళలు - సోషలిజం).....12

6. పుట్టుకకు ముహూర్తాలా? - శైలజా బండారి 13-14

7. భద్రత - ఓట్ర ప్రకాశరావు 15

8. వచ్చాయ్..పోయాయ్! - డాక్టర్ కె.విజయలక్ష్మి.....16-17

9. ఆదర్శ కమల - అల్లూరి మన్మోహని 18

10. మూడు ముళ్లు.. ముప్పై కోట్లా? - మానవి టీం.....19

11. సినీమాయపై రావూరి కలం - భాషా భారతి సౌజన్యం....20-21

12. తల్లిపాలు- బాలామృతం - డాక్టర్ ఐ.రామకృష్ణ 23

13. స్త్రీ, పురుషుల వ్యత్యాసంపై ఐరాసా అంచనా -బిబిసి.....24-25

14. ఆ పాప అనాథ కాదు! - కె.శారద 27-28

15. టీనేజీ సమస్యపై ఆలోచింపజేసే నోట్ బుక్ - పి.జ్యోతి....29-32

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల
అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో
మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.

- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI PRINTERS & PUBLISHERS PVT. LTD. 14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR (P), TADEPALLI (M), GUNTUR DIST. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE P.L.RAO BHAVAN, 2/7 BRODIPET, GUNTUR-522002, ANDHRA PRADESH STATE. EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APBIL/2019/78298

వలచి వచ్చిన యువతిని
ముప్పై అయిదు ముక్కలు చేసి,
పద్దెనిమిది రోజుల పాటు
రోజుకో ముక్క రోజుకో ప్రాంతంలో
విసిరేసాడో కిరాతకుడు. ప్రియుడి
మోజులో కట్టుకున్న బర్తను కడతేర్చిందో
కసాయి భార్య. ప్రేమించిన అమ్మాయి
పెళ్లికి ఒప్పుకోలేదని కక్షతో చెరిచి
చంపి కాలువ ఒడ్డున పూడ్చి పెట్టాడు
మరో ప్రబుద్ధుడు. ప్రియుడి ఇంట్లో
మొగుట్టే సమాధి చేసి, ఏమీ ఎరుగనట్టు
కేసుపెట్టి చేతులు దులుపుకుంది ఇంకో
ఇల్లాలు... ఇలా పత్రికల నిండా పతాక
శీర్షికల్లో చోటుచేసుకున్న ఈ
ఘాతుకాలు గగుర్పాటుకు
గురిచేస్తున్నాయి. నివ్వటి నిర్ణయ నుండి
నేటి శ్రద్ధావాకర్ దాకా నిత్యం ఏదో
మూల ఇలాంటి దారుణాలు వెలుగు
చూస్తూనే ఉన్నాయి. వీటన్నిటి మధ్య
'బేటి బచావో బేటి పడావో'లు
కేవలం ఏలినవారి నినాదాలుగా
మాత్రమే మిగిలి పోతుండగా,
కనీస రక్షణ కరువైన మహిళ ఓ
భౌతిక వాస్తవం..!

సా క్షాత్తు రాజధాని ఢిల్లీ
నగరమే ఇలాంటి ఘోరాలకు
ప్రధాన వేదిక కావడం గమనార్హం!
మొత్తంగా పల్లె పట్నం అన్న తేడా
లేకుండా గుండెల్ని ముక్కలు చేయని
వార్తంటూ లేని రోజులతో
గడుపుతోందీ దేశం! ఎంతటి
విషాదమిది?

ప్రేమ పేరుతో హింసలు

అత్యంత వికారమైన ఆ
అరాచకాలన్నీ ప్రేమ వ్యవహారాలుగా
చెలామణీ అవుతుండటం వైచిత్ర్యం..!
నిజంగా ప్రేమ ఉన్న చోట క్రౌర్యానికి
తావుంటుందా..? ఒక్కమాటలో
చెప్పాలంటే ప్రేమ మానవాళి

జీవాంశం.

ప్రేమ మనిషిలో
మమతానురాగాలతో
పాటు, సంస్కారాన్నీ, సహనాన్నీ, పరస్పర
గౌరవాన్నీ నింపుతుంది. సమాజంలో
శాంతిని, సచ్చిలతనూ
నెలకొల్పుతుంది. అందువల్ల ప్రేమ
ఉన్న చోట హింస ఉండదు.

ఈ అత్యాచారాలూ అఘాయిత్యాలూ
అంతకంటే ఉండవు. మరి ప్రేమ
పేరుతో జరుగుతున్న ఈ దారుణాల
మాటామేటి..? ఇవన్నీ కేవలం
ప్రేమకూ ఆకర్షణకూ తేడా తెలియని
ఓ వ్యామోహంలో చోటుచేసుకుంటున్న
ఘోరమైన నేరాలు.

ఇందులో మరో కోణమేమిటంటే, ఇవి
ప్రేయసీ ప్రియులు, భార్యా భర్తల మధ్య
మాత్రమే తలెత్తడం లేదు..! కన్న
కూతురినే చెరిచిన తండ్రులనూ, సొంత
చెల్లెలినే తార్చిన అన్నలనూ మనం
చూస్తున్నాం..!! ఇలాంటి ఉదాంతాలు
విన్నపప్పుడు కడుపులో తిప్పుతుంది. వీళ్లు
మనుషులేనా అనిపిస్తుంది. మనం
నివసిస్తున్నది నాగరిక సమాజంలోనేనా
అని తల దించుకోవాల్సి వస్తున్నది.
ఇందుకు ఎవరిని నిందించాలి?

నిజానికి మనుషుల్ని కలిపి ఉంచే
బంధం ప్రేమ. మనిషిని పరిపూర్ణం
చేయగలిగే ఆత్మీయ సాధనం
ప్రేమ. జీవితాల్ని పండించే ఓ
కమనీయమైన భావోద్వేగం.
ప్రేమ. అందుకే "ఈ లోకంలో ఆహారం
కంటే ప్రేమ కోసం ఆరాట పడేవారే
ఎక్కువ" అంటారు మదర్ థెరిసా.

ఇది సత్యం. సత్యమే
కాదు, సహజాతం
కూడా. కానీ, మనుషుల్లోని ఈ
సహజమైన ప్రేమ భావనల్ని చిద్రం
చేసి, ప్రేమను కూడా ఓ సరుకుగా
మారుస్తోంది నేటి మార్కెట్
కౌటిల్యం. ప్రేమలోని
ఆత్మీయత, అనురాగాల స్థానంలో
అవసరాలనూ, ఆకర్షణలను ముందుకు
తెస్తోంది.

ఫలితంగా బంధాలు బలహీనపడి
వ్యామోహాలు బలపడు తున్నాయి.
సినిమా, టీవీలను దాటి ముబైల్
ఫోన్, సోషల్ మీడియాలు, ఇంటర్నెట్లో
రాజ్యమేలుతున్న కాలంలో మనం
జీవిస్తున్నామిప్పుడు. ఈ సరికొత్త
మార్కెట్ యుగంలో మనుషులు
మనిషి తనాన్ని కోల్పోవడం మొదలై

చాలాకాలమే అయింది. ఇప్పుడు
మనిషి మనిషిగా మనుగడ
సాగించడమే ఓ సవాలు..!
అటువంటప్పుడు ఇక
మానవత్వానికి, ప్రేమతత్వానికి
చోటెక్కడిదీ.

అందుకే ప్రేమ కూడా ఇప్పుడు
కేవలం ఓ సరుకు
మాత్రమే. ప్రేమంటే క్యాండిలెట్
డిన్నర్లు, రొమాటింక్
ప్రమాణాలు, సినిమాలు, షికార్లు, క్లబ్బులు,
పబ్లు, భారీ బహుమతులు, పరిమితి
లేని వ్యామోహాలు, విచ్చల విడి
ఆకర్షణలు, విలాసవంతమైన
అవసరాలతో కూడిన ఖరీదైన
వ్యవహారం మాత్రమే.

పరిష్కార మార్గాలు

ఇవన్నీ మహిళను మనిషిగా కాక, ఓ విలాస
వస్తువుగా చూపిస్తోంటే, ఇంతటి ఆధునిక
కాలంలో కూడా పితృస్వామ్య భావజాలం
వేయిపడగల విషనాగై బుసకొడుతోంటే ఈ
అఘాయిత్యాలను అరికట్టగలమా..? సమస్త
మానవ సంబంధాలనూ, సామాజిక విలువలనూ
కేవలం సరుకులుగా మారుస్తున్న ఈ మార్కెట్
బేహారుల వాణిజ్య వ్యూహాలను అడ్డుకోకుండా, ఈ
అమానవీయతను నియంత్రించగలమా..? ఈ
ప్రశ్నలకు సమాధానాలు మాత్రమే ఇప్పుడీ
సమస్యకు పరిష్కారాలు చూపగలవు.

ఈ అవసరాలు
తీరనప్పుడు, ఆకర్షణలు

తిరగబడినప్పుడు ఇలాంటి
దారుణాలే చోటు
చేసుకుంటాయి. పెరిగిన
సాంకేతిక పరిజ్ఞానం,
విస్తరిస్తున్న ఇంటర్నెట్
సంస్కృతి, ఏ నియంత్రణ
లేని సామాజిక మాధ్యమాల
పుణ్యమాని, ఒకప్పుడు
పడకటింటికే పరిమితమైన
విషయాలు ఇప్పుడు బాహ్య
ప్రపంచానికి సైతం
సర్వసాధారణంగా
మారిపోయాయి. ఇది
మరిన్ని విపరీతాలకు

దారితీస్తోంది. ♦

సౌచాలయాలు కావాలి!

ఒక్క చిన్న వేలు!

చిటికెన వేలు

ఒక్కంతా చెమటలు పట్టించే కడుపులోపలి
బాధంతబీనీ

ఆమె కళ్ళలోకి తీసుకొచ్చి చూపిస్తుంది

ఎప్పుడన్నా చూసారా?

ఆదరించే చిటికెన వేలి ఆసరా కోసం

చూస్తున్నట్లు

రోడ్ల మీద అటు ఇటు చూస్తూ

లోపల పాట్లలో పేగులు

ఒడ్డున పడ్డ చేపల్లా తన్నుకుంటున్న బాధని

మునిపంటి కింద నొక్కి పెడుతూ

కడుపు లోపలి భారాన్ని దించుకోటానికి

ఒక చాటైన దాపు కోసం

తచ్చాడే చూపులతో వెతుక్కునే ఆమెనెప్పుడైనా
చూసారా?

చిత్రం!

ఆమె మనకు రోజూ కనబడుతూనే వుంటుంది

ఇంట్లోంచి బైలు దేరుతూ

మంచి నీళ్ళు తాగితే

కడుపులో శిలువలు పుట్టుకొచ్చి

దేహం భారమైపోతుందనే భయంతో

నోరెండపెట్టుకునే ఆమె

మనకి రోజూ కనబడుతూనే వుంటుంది.

అసలు ఆమె మనింట్లోంచే బైలుదేరుతుంది.

కానీ మనం ఏమీ ఎరగనట్లే వుంటాం.

అసలుకే మనం నాగరీకులం కదా

ఒక పచ్చని చెట్టు మీద పాతే నల్ల చీమల్ని

ఆసక్తిగా చూస్తూనో

లేదా ఏ మునిసిపాలిటీ గోడలకి అంటించిన

వాలే పోస్టర్ మీద హీరోయిన్ని వంకరగా

చూస్తూనో

ఈలేసుకుంటూ అంతర్జాత్య వ్యత్యాసాలని

మర్చిపోయి

విసర్జనాలకి పూనుకునేవాళ్ళమాయే!

మనల్ని చూసి సిగ్గుపడుతూ

అదే అవసరంతో సతమతమవుతూ ఆమె

మనల్ని దాటిపోతున్నా ఏమీ పట్టనట్లే

ఊరుకునే వాళ్ళం!

చెప్పాను కదా

మనం అసలుకే అతి పెద్ద ప్రజాస్వామిక

పరిరక్షకులం

సెజ్ లు ఎక్స్ పెన్ హైవేలు, కారిడార్లకి

ప్రాధాన్యమిచ్చే వాళ్ళం

రోడ్ల మీద ఆమె నిస్త్రాణ కాకుండా

దేహభారాన్ని దింపుకునేందుకు నాలుగోడల

మధ్య

మూడడుగుల జాగాని చూపించలేని

పురోగామి వాడులం

వేల కోట్ల రూపాయలతో దివంగతుల

విగ్రహాలు పెట్టే ఉత్సాహభరితులం!

మనలో సగమైన వాళ్ళ దేహ సంవేదనల్ని

పట్టించుకోని నిస్త్రాణులం!

ఒకటి చెప్పండి!

దేహమంటే

ఆకర్షణీయమో అనాకర్షణీయమో అయిన

కనుముక్కు తీరుతో రూపుదిద్దుకున్న

చర్మమేనా?

ఇంధనాలు తీసుకుంటూ

వ్యర్థాల్ని విసర్జిస్తూ

రక్తాన్ని పరుగులు పెట్టిస్తూ

ఆచమనానికి అల్పాచమనానికి వ్యత్యాసం

చూడని యంత్రం కదా అది!

రద్దీ చౌరస్తాల్లో కిక్కి కొట్టలాంటి

ఆలయాలెందుకు

ఇంట్లో కూడా దేవుణ్ణి పూజించగలిగినప్పుడు?

దేహంలో జీవం బాధకి ఉపశమనాన్నిచ్చే

సౌచాలయాలు కావాలి కానీ!

- అరణ్య కృష్ణ వాల్ నుంచి..

మహిళలపై మతిలేని వ్యాఖ్యలా?

మ హిళలు
సభలో

ఉన్నా, వారి
పక్కనే
కూచాని
ఉన్నా
వెకిలి
జోకులు
వేస్తూ .. వారిని
కించపరిచేలా

మాట్లాడటాన్ని మహిళా

సంఘాలూ, పౌర సంఘాలూ తీవ్రంగా
తప్పుపడుతున్నాయి. మహిళల పట్ల ఏ
విధంగా అమర్యాదగా ప్రవర్తించినా,
అసభ్యత ప్రదర్శించినా అది చట్టరీత్యా
నేరం. చేత ద్వారా కానీ, మాట ద్వారా
కానీ, సైగ ద్వారా కానీ మహిళలను
అవమానించటం శిక్షార్హం. మహిళలపై
వేధింపులూ, హింసా అరికట్టే దిశగా
ఇలాంటి చట్టాలు ఎన్నో వచ్చాయి.
కానీ, మహిళలను తక్కువగా చూసే,
వారిపై ఎక్కడికక్కడ తీర్పులిచ్చే
భావజాలం ఇంటా బయటా
యధేచ్ఛగా ఉత్పత్తి అవుతూనే ఉంది.
సమాజాన్ని సన్మార్గంలో
నడిపిస్తున్నామని చెప్పుకునే కొందరు
బాబాలూ, స్వాములూ, ప్రవచనకర్తలూ
స్త్రీలను కించపరిచే, తక్కువ చేసే

చాలా
ప్రముఖులు అని,
సమాజానికి మేలు
చేసేవారని అనేకమంది చేత
గౌరవం పొందుతున్న వ్యక్తులు కొందరు ... ఇటీవల
మహిళల పట్ల చేస్తున్న వ్యాఖ్యలూ, ప్రదర్శిస్తున్న
అసహనం ఆలోచనాపరులకు విస్మయం
కలిగిస్తోంది. ఇలాంటి వారినా, సమాజం
ఇంతకాలం గొప్ప వారిగా గుర్తిస్తోంది
అని ఆశ్చర్యం కలుగుతోంది.

భావాలను నిత్యం
ప్రచారం
చేస్తున్నారు.
స్త్రీలు ఎలా
మసలుకోవాలో
మతగ్రంథాలు
ప్రస్తావించిన
విషయాలను
వారు ఘనంగా
ప్రబోధిస్తున్నారు.

మరికొంత సొంత పైత్యం

జోడించి, నవ్వులాట జోకులుగా
వదిలేస్తున్నారు. తాజాగా వ్యాపార
యోగా గురువు రామ్ దేవ్ బాబా ...
స్త్రీ చీరకట్టుకున్నా, సల్వారు కమీజు
వేసుకున్నా, అసలు బట్టలు లేకుండా
ఉన్నా అందంగా ఉంటారంటూ
వందలాదిమంది మహిళలు ఉన్న
సభలో వ్యాఖ్యానించాడు. ఈ
మాటలపై దేశవ్యాప్తంగా
ఆలోచనాపరుల నుంచి తీవ్ర
అభ్యంతరం వ్యక్తమైంది. తెలుగు నాట
ప్రవచనకర్త గరికపాటి నరసింహారావు
చాలా ప్రసంగాల్లో మహిళలపై
అభ్యంతరకరమైన వ్యాఖ్యలు చేస్తూనే
ఉంటారు. స్త్రీల అలంకరణ మీద, జడ
పొడవుగా ఉండడం పైనా, జుట్టు
పొట్టిగా ఉండడం పైనా, వస్త్రధారణ

మీదా ... ఇలా ప్రతి అంశంపైనా
ఆయన కామెంట్లు చేస్తూనే ఉన్నారు.
బాబాగా గౌరవం పొందుతున్న మరొక
వ్యక్తి కూడా జుట్టు వదులుగా వదలిన
భక్తురాలి మీద చెత్త వ్యాఖ్యానమే
చేశాడు.

అసలు వీళ్లంతా ప్రవచనాల పేరిట
చేయాల్సిన పనేమిటి? చేస్తున్నదేమిటి?
సమాజంలోని నేరాలకు, ఘోరాలకు,
అత్యాచారం వంటి అఘాయిత్యాలకు
మహిళల వస్త్రధారణే కారణమని
వ్యాఖ్యానించటం ద్వారా వీళ్లు
సమాజానికి ఇస్తున్న సందేశం
ఏమిటి? ఈ సభల్లో, మందిరాల్లో పెద్ద
సంఖ్యలో పాల్గొంటున్న మహిళలు ..
అవమానకరమైన మాటలు వింటూ
ఎందుకు కూచుంటున్నారు? మత
బోధనలో ఉన్న మతలబే ఇది.
మనుషుల సహజ చైతన్యాన్ని కట్టడి
చేసి, మహిళలను ద్వితీయ శ్రేణి
పౌరులుగా చూడడం అన్ని మతాల
సారాంశం. అందుకనే ఏ మత
బోధకుడూ, ప్రవచనకర్తా మహిళలకు
చైతన్యాన్ని బోధించలేడు. సొంత
ఆలోచన వదిలేచిన భక్తులకు తమను
కించపరిచే భావాలు కూడా ఘనంగా
వినిపించటం ఒక గమ్మత్తు.

ఎంత ఎదురీత ఉన్నప్పటికీ.

నేడు అనేక రంగాల్లో మహిళలు ఎంతో ఎత్తుకు ఎదిగారు. నిరంతరంగా గొప్ప గొప్ప విజయాలు సాధిస్తూనే ఉన్నారు. వృత్తిజీవితంలో చూపిస్తున్న చైతన్యం, శక్తిసామర్థ్యాలూ మత సంబంధ అంశాలను అనుసరించాల్సి వచ్చినప్పుడు- పాత కాలపు మగాధిపత్య భావజాలమే పైచేయిని ప్రదర్శిస్తోంది. ఈ తేడాను గమనించటం, ఆధునిక కాలపు చైతన్యాన్ని ప్రదర్శించటం, ప్రశ్నించటం అందరి నుంచీ మొదలు కావాలి. స్త్రీ పురుష సమానత్వ భావాన్ని దెబ్బతీసే ఏ ప్రవచనాన్ని అయినా వ్యతిరేకించాలి. మాటల మాయాజాలంతో ఎన్ని భాష్యాలు చెప్పినా, మహిళలను అణగదొక్కి ఉంచటం మత బోధకుల నీతి! అది ఎక్కడ, ఎలా వ్యక్తమైనా ఆధునిక ఆలోచనాపరులు అడగాలి. నిలేయాలి. ప్రవచనకారులైనా, ఏ మత

బోధకులైనా మహిళల ఆహార, ఆహార్యాలపై ఎందుకు నిందాపూర్వక వ్యాఖ్యలు చేయాలి? అలా నిందించే, నిఘా పెట్టే అధికారం వారికి ఎవరిచ్చారు? వారు చేసిన వ్యాఖ్యల ఆధారంగా మనింటి ఆడబిడ్డలను ఎవరైనా అంచనా కడితే మనం ఊరుకుంటామా? మన ఇంటి అబ్బాయిలు ఆ వ్యాఖ్యల భరోసాతో తప్పుగా ప్రవర్తించి, తమను తాము సమర్థించుకుంటే సహిస్తామా? ఇలాంటి ప్రశ్న ఎవరికి వారు వేసుకోవాలి. కాలాన్ని బట్టి, అవసరాలను బట్టి మన వస్త్రధారణ మారుతుంది. అలవాట్లు మారతాయి. స్త్రీలు ఉన్నత చదువులు చదివి, ఎన్నో రంగాల్లో ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు. పెద్ద పెద్ద పదవుల్లో ఉన్నారు. ఆధునిక కాలానికి తగ్గట్టుగా, అనేక మార్పులు చెందుతున్నారు. పాత కాలపు కొలమానాలతో వారిని ఎందుకు

చూడాలి? వేల ఏళ్ల కిందిట పురాణ ఇతిహాసాలతో ఎందుకు కొలవాలి? అందుకే తప్పుడు వ్యాఖ్యలు చేసినప్పుడు ఎంతటి మనిషినైనా తప్పుబట్టాలి. మంచి ప్రవచనకర్త అనో, తాము అభిమానిస్తామనో ... మౌనం వహిస్తే- విపరీత వ్యాఖ్యలు ఇంకా ఇంకా పెరుగుతాయి. సమాజానికి నష్టం కలిగిస్తాయి. మహిళలు ఈ సమాజంలో సగం. ఇంటా బయటా అన్ని పనుల్లో, అన్ని విధుల్లో వారి భాగస్వామ్యం ఎంతో ఘనం. ఆధునిక మహిళ చరిత్రను తిరగరాస్తుంది అని వందేళ్ల క్రితం చెప్పాడు గురజాడ. ఆధునిక మహిళ ఆ పనిలో ఇప్పుడు నిమగ్నమై ఉంది. మహిళలను అవమానపరిచే జోకులకు నవ్వుటం కాదు. అలా మాట్లాడటం తప్పు అని అక్కడికక్కడే అభ్యంతరం చెప్పటం నాగరికమైన బాధ్యత. ♦

వారి ఓట్లు కొనలేరు!

ఎలక్షన్ అనగానే డబ్బు మూటలు, మద్యం బాటిళ్లు ఓటర్లకు ఎరగా వేస్తుంటారు. కానీ హర్యానాలోని జింద్ జిల్లా రామ్ కాలీ గ్రామంలో మాత్రం వీరి ఆటలు సాగలేదు. 2000 మంది ఓటర్లున్న ఆ గ్రామంలో మందు బాటిళ్లు, డబ్బు పంచతామని పంచాయతీ ఎన్నికల్లో వారి ఓట్లను అడగడానికి వెళ్లిన వారికి అక్కడి మహిళలు దేహశుద్ధి చేయడానికి ముందుకొచ్చారు. ఆడవాళ్లు అందరూ బృందాలుగా ఏర్పడి సాయంత్రం 5 గంటల నుంచి రాత్రి 11 గంటల వరకు కర్రలు పట్టుకుని గ్రామంలో కాపుగాశారు. కోడ్ అమల్లోకి వచ్చి ఎన్నికలు పూర్తయ్యే వరకు 8 ఏళ్ల పిల్లల నుంచి 85 ఏళ్ల వృద్ధుల వరకు మహిళలంతా ఆ పనిలోనే ఉన్నారు. వీరికి భయపడి ఓటర్లకు ప్రలోభాల ఎరలు వేయడానికి ఏ పార్టీ నాయకుడూ ధైర్యం చేయలేకపోయాడు. గతంలో ఆ

గ్రామంలో మద్యం అమ్మకాలు ఎక్కువగా జరిగి గ్రామస్తులు అసాంఘిక కార్యక్రమాలకు పూనుకునేవారు. దాంతో మహిళలు పూనుకుని అక్కడ మద్యం షాపులు తీసివేయించి గ్రామ పరిస్థితుల్లో మార్పు తీసుకొచ్చారు. ఇప్పుడు అదే స్ఫూర్తితో యువతలో చైతన్యం నింపుతూ ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణలో తామూ భాగమై మిగతా గ్రామాల వారికి ఆదర్శంగా నిలుస్తున్నారు రామ్ కాలీ గ్రామ మహిళలు.

ఆధునిక యుగంలో అనాగరికత

ఆరోగ్యవంతమైన ఆడపిల్ల ఒక వయసుకి వచ్చాక ఆమె శరీరంలో కొన్ని హార్మోనులు విడుదల కావడం వల్ల మెన్స్ట్రువల్ సైకిల్ అంటే పునరుత్పత్తికి సంబంధించిన అవయవాల పని ప్రారంభం అవుతుంది. ఈ ప్రక్రియలో భాగంగా మొదటిసారిగా జీజకోశం నుండి వెలువడిన మొదటి అండం తన సమయం దాటి పోయాక గర్భాశయ గోడలను వదిలి బయటకు పోతుంది. ఆ సమయంలో కొంత రక్తము కూడా పోతుంది. దీనినే ఋతుస్రావం ప్రారంభం లేదా స్థానిక భాషలో

పెద్దమనిషి అవడం అంటారు. ఇది ప్రకృతి సహజంగా జరిగే ఒక ప్రక్రియ మాత్రమే. ఈ పెద్దమనిషి అవడం అనేది నిజంగా నిజం కాదు. చిన్న పిల్లల్లో కూడా ఈ ప్రక్రియ త్వరగా ప్రారంభం కావడం అనేది మనము వారికి పెట్టే ఆహారం వల్ల జరుగుతుంది. ముఖ్యంగా పిజ్జాలు, బర్గర్లు, హార్మోను ఇంజక్షన్లతో తయారైన కోడి మాంసాలు, ఇతర జంక్ ఫుడ్లలోని కొవ్వు పదార్థాలు, సరయిన వ్యాయామం లేకపోవడం వల్ల లేదా కొంత వరకు వంశ పారంపర్యంగా కూడా రావచ్చు.

పిల్ల పెద్ద మనిషి అయితే మైకులు పెట్టి “మా పిల్ల పెద్దమనిషి అయిందోహూ.... అని చాటింపు వేయడం ఎంత దారుణం? ఎంత తప్పు? పూర్వకాలంలో... పేపర్లు, రేడియోలు, టీవీలు, ఫోన్ సౌకర్యం, నెట్ సౌకర్యం, సెల్ఫోన్ సౌకర్యం, ఉత్తరాలు మొదలైనవి లేని రోజుల్లో... అంటే, బాల్య వివాహాలు జరిగే రోజుల్లో “మా ఇంట్లో పెద్దమనిషైన పిల్ల ఉంది... ఆమెకు తగిన వరుడునిచ్చి పెళ్లి చేద్దామని అనుకుంటున్నాము” అని చుట్టూ ఉన్న సమాజానికి తెలియజేసే ఉద్దేశంతో అంటే అర్థం చేసుకోవచ్చు. లేదా రుతుస్రావం ఎందుకు అవుతుందో తెలియని కాలంలో వచ్చిన పద్ధతులు, ఆలోచనలు రకరకాల కారణాలతో వచ్చిన సంప్రదాయాలు అయి ఉండొచ్చు. ఆ రోజుల్లో అయితే అలా అందరికీ తెలిసేలా కార్యక్రమం చేయడం అవసరం అయి ఉండొచ్చు. ఇప్పుడు అలాంటి అవసరం లేదు కదా. పైగా ఆదౌక అంటరాని విషయంగా నమ్మడం, నమ్మించడం తప్పు కదా. బాల్య వివాహాలు చేయడం ఇప్పుడు చట్టవిరుద్ధం కూడా. చిన్న వయసులోనే

పెద్దమనిషి అవడం అనేది ఆ బిడ్డకు చాలా అసౌకర్యం. ఇలా ఫంక్షన్ చేయడం వల్ల, దానికి అనవసర ప్రాధాన్యత ఇచ్చి ఆమెను మరింత అసౌకర్యానికి గురిచేయడం జైతుంది.

మన అమ్మాయి మొట్ట మొదటిసారిగా ఋతుస్రావంలోకి అడుగిడినప్పుడు తల్లి దండ్రులుగా మనం చేయాల్సింది ముందుగా గైనకాలజిస్ట్ దగ్గర చూపించి ఆమె శారీరక స్థితి, ఆరోగ్య విషయం సరిగా వుందా లేదా అని తెలుసుకోవాలి. అవసరమైతే పాపకు కౌన్సెలింగ్ ఇప్పించి ఆమె శరీరంలో ఏమి జరుగుతుందనేది ఎంత వరకు చెప్పాలో అంతా చెప్పించాలి. చిన్నపిల్లల సైకాలజిస్ట్తో కూడా మాట్లాడించడం మంచిది.

అనాగరికమైన పద్ధతులు పిల్లలపై ప్రయోగించకండి. అంటే, కప్పుల కొద్దీ నూనె తాగించడం, వద్దంటున్నా నోట్లో బెల్లం కుక్కేయడం, ఆకుల మీద, చాపల మీద రోజుల తరబడి కూర్చోబెట్టడం, మరి ముఖ్యంగా రోజుల తరబడి స్నానం చేయించక పోవడం, వంటరిగా గదిలో పెట్టి ఉంచడం లాంటి పనుల వల్ల పిల్లల్లో

ఒక రకమయిన భయాన్ని, అయోమయాన్ని, అభద్రతా భావాన్ని కలగజేసిన వారం అవుతాం.

ఇలాంటి ‘అతి’ చర్యల వల్ల పిల్లలు తమకేదో జరగరానిది జరిగిందని, తాము ఏదో తెలియని తప్పు చేసినట్లు భావించే అవకాశం ఉంది. ఊరు ఊరంతా తెలిసేలా చెప్పడం, చాటింపు వేయడం తప్పు కూడాను. అలా చేయడం వల్ల మన పాప ఆత్మాభిమానం, ప్రైవేసీలను మనం భంగం చేస్తున్నామని గమనించండి.

ఆ పేరుతో మూఢ విశ్వాసాలను పెంచిపోషిస్తున్నాం. బిడ్డలు కలిగేందుకు చాలా ముఖ్యమైన సహజ శారీరక మార్పు, రుతుస్రావం. అమ్మాయికి ప్యూబర్టీ దశకు చేరుతున్నప్పుడే వారి శరీరంపై వారికి అవగాహన కలిగేలా తెలియజెప్పడం మంచి పద్ధతి. మనకు అంత పరిజ్ఞానం లేనపుడు డాక్టరు ద్వారానో చైల్డ్ సైకోలజిస్ట్ ద్వారానో చెప్పించాలి. ముందుగా తల్లిదండ్రులకు తెలిస్తేనే... వారు తమ పిల్లలకు అన్ని విషయాలూ వివరించ గలుగుతారు. ఆధునిక యుగంలో ఉంటూ అనాగరికుల్లా ప్రవర్తించడం ఏం బాగుంటుంది. ♦

గృహహింస చట్టం అమలులో వైఫల్యమే

పెద్ద నేరం!

సరిగ్గా అంతర్జాతీయ మహిళలపై హింస వ్యతిరేక దినోత్సవం (నవంబర్ 25) ముందురోజే ఒక యువతిని ఆమె భర్త దారుణంగా హత్య చేశాడు. గృహహింస కిందే పరిగణనలోకి వస్తున్న ఈ సంఘటన హింసా వ్యతిరేక, రక్షణ చట్ట అమలు ప్రాధాన్యతను తెలియజేస్తోంది. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో చాలా ప్రశ్నలు తలెత్తుతున్నాయి. ఆమె అతన్ని ఎందుకు ఎంచుకుంది? ఆమె అతన్ని ఎందుకు వదిలి వెళ్ళలేదు? ఆమె సహాయం కోరే ప్రయత్నాలకు సాక్ష్యంగా పై ప్రశ్నలు పరిగణనలోకి తీసుకునేంత ప్రభావవంతంగా ఎందుకు లేవు? అని కూడా ఒక బృందం క్షేత్ర పరిశీలన చేసింది. విస్తృతపోయే విషయాలు వెలుగుచూశాయి.

హింస

గృహహింస చట్టం ప్రకారం శిక్షారమైన నేరం. అది మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన. అయినప్పటికీ జాతీయ కుటుంబ ఆరోగ్య సర్వే-5 ప్రకారం 18-49 సంవత్సరాల వయస్సు గల స్త్రీలలో 32 శాతం మందిపై హింస కొనసాగుతున్న సమాజంలో మనం జీవిస్తూ ఉన్నామని తేలింది. భర్త ద్వారా మానసికంగా, శారీరకంగా, లైంగికంగా హింసించబడే మహిళలు పట్టణాల్లో కన్నా గ్రామాల్లోనే అత్యధికంగా ఉంటున్నారని స్పష్టమైంది. ఈ హింసను కుటుంబంలోని ఇతర సభ్యులు కూడా హింసగా గుర్తించడం

హింస నుండి మహిళలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి, రక్షించడానికి ఏర్పడింది. ఇప్పటికీ ఇది ఆచరణలో అమలు కావడం లేదు. చాలా మంది భారతీయ మహిళలకు న్యాయం జరగడం లేదు. దాదాపు మూడొంతుల మంది మహిళలు గృహహింసకు గురవుతున్నప్పటికీ, జాతీయ కుటుంబ ఆరోగ్య సర్వే-5 (2019-21) నివేదికల ప్రకారం గృహ హింసను ఎదుర్కొన్న మహిళల్లో కేవలం 14% మంది మాత్రమే సహాయం కోరుతున్నారు. మిగిలినవాళ్లు భరిస్తున్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఈ సమస్య ఇంకా తీవ్రంగా ఉంది.

లేదు.

- గృహహింస నిరోధక చట్టం

ఇది 17 ఏళ్ల క్రితం 2005లో గృహ హింస నుంచి మహిళల రక్షణ కోసం ఆమోదిం చేబడింది. ఇది కేవలం భర్తల నుండి మాత్రమే కాకుండా కుటుంబంలోని

- బాధితుల ఆలోచనలు ఎలా ఉన్నాయి?

మహారాష్ట్ర, పశ్చిమ బెంగాల్ తమిళనాడులోని పరిశోధన బృందం 'సహాయం కోరడం', హింస అనుభవాలను పంచుకోవడం, నివేదించడం ద్వారా మహిళలు అనుభవించే రోజువారీ సమస్యలు, అడ్డంకులు, పక్షపాతాలు, భయాలను బాగా అర్థం చేసుకోవడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. "మీరు ముందుగా ఎందుకు అక్కడ నుంచి బయటపడలేదు?" "హింస గురించి ఇంతకు ముందు ఎందుకు ఎవరికీ చెప్పలేదు?"... లాంటి సరళమైన ప్రశ్నలకు అత్యంత సంక్లిష్టమైన, విరుద్ధమైన ప్రతిస్పందనలను వచ్చాయి. పరిస్థితులు మారతాయని, తమ భర్త ప్రవర్తనను మార్చుకుంటాడేమోనని, అతను తమ మాట వింటాడని మహిళలు ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. ముఖ్యంగా మహిళలు ఇతరులపై, ప్రత్యేకించి వారి కుటుంబాలపై 'భారం'గా ఉండాలనుకోవడంలేదు. 'నా తల్లికి చాలా కష్టాలున్నాయి. ఆమె కష్టాలకు నా కష్టాలను తోడు చేయదలుచుకోలేదు' అని చెబుతున్నారు. వారు అనుభవించిన హింసకు పేరు పెట్టడం ద్వారా,

మహిళలు తమ
కుటుంబాలకు
'సమస్య'గా
మారుతామని
నమ్ముతారు. హింసకు
పాల్పడిన మహిళలు
వారి విద్య, కులం లేదా
తరగతితో సంబంధం
లేకుండా దాని గురించి
చెప్పడం అవమానంగా
భావిస్తున్నారు. వలస
వచ్చిన మహిళల కోసం
వారి సోదరీమణు కోసం
లేదా అనారోగ్యంతో
ఉన్న వృద్ధులు లేదా
వయస్సు మీరిన
తల్లిదండ్రుల దృష్టిలో
వారి కోసం, హింసను
సహించడం వారి

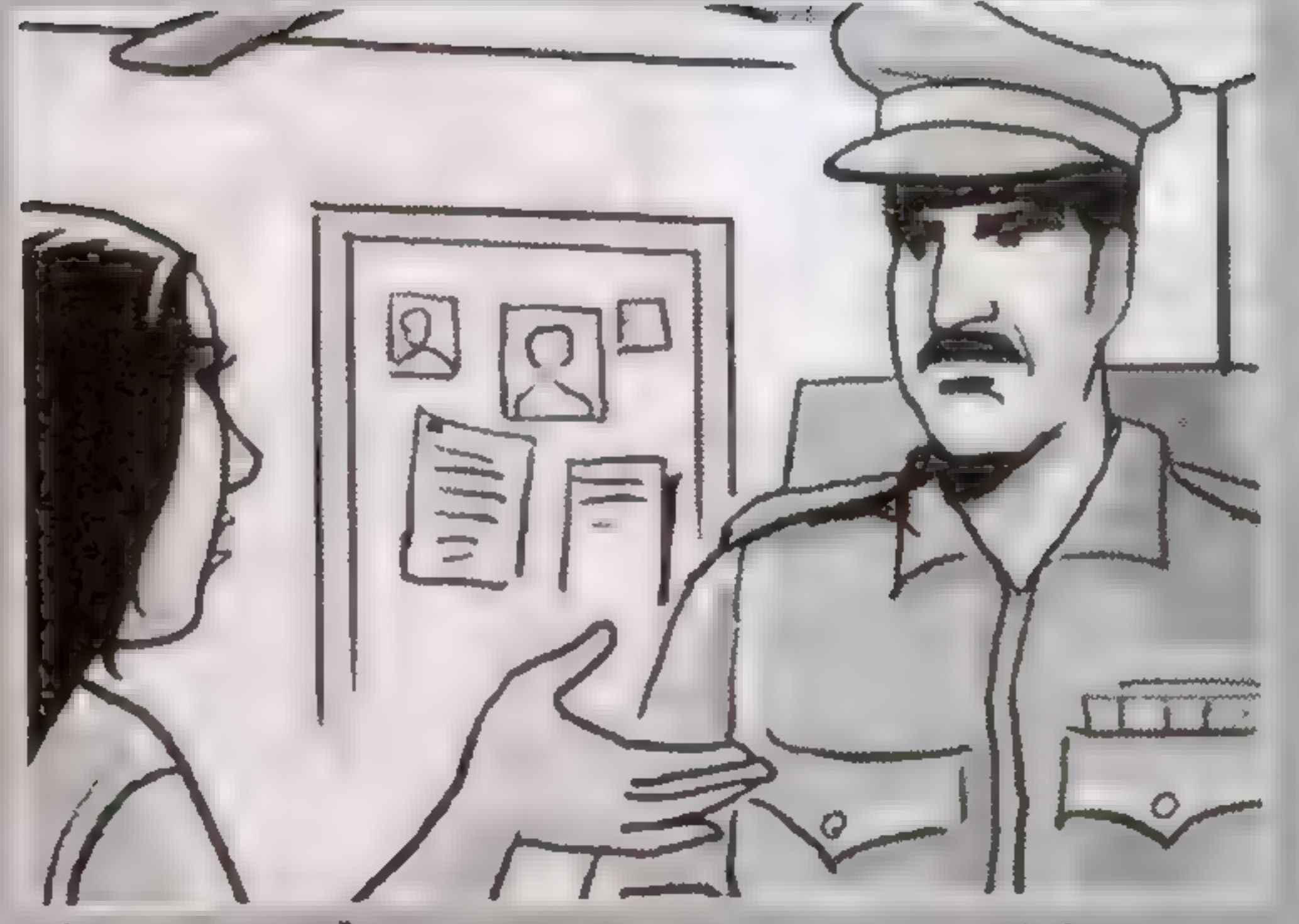
వ్యక్తిగత బాధ్యత అని, అది గౌరవం
అని మరింత తీవ్రంగా భావించారు.

సహాయం కోరుతున్నారా?

సహాయం కోరే విషయానికి వస్తే,
ఆరు నెలల్లోపు హింస అనుభవాలను
పంచుకున్న వారు, ఐదు సంవత్సరాలు
లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలం తర్వాత
హింస అనుభవాలను పంచుకున్నవారిని
పరిశీలన బృందం కలిసింది. మొదటి
సమూహం ప్రధానంగా వారి
తల్లిదండ్రుల వైపు మొగ్గు చూపింది.
వారు చాలా సందర్భాల్లో తమ కుమార్తె
కుటుంబ వాతావరణాన్ని కాపాడటానికి,
ఆమె భర్తకు (మరియు అతని
కుటుంబానికి) వారి అవసరాలకు
మెరుగైన వసతి కల్పించడం ద్వారా
లేదా కుమార్తెను 'సర్దుబాటు'కు
ప్రేరేపించడం చేస్తున్నారు. మైనారిటీ
కేసుల్లో, 'కుమార్తె సంక్షేమం,' 'కుటుంబం'
శ్రేయస్సుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది.

నిరాశపరుస్తున్న పోలీసుల వైఖరి

హింస అనుభవాలను పోలీసులకు నివేదించిన
మహిళలు ఫలితం గురించి విరక్తి చెందారు.
పరిశోధన బృందం ఇంటర్వ్యూ చేసిన వారిలో
ఎక్కువ మందికి, పోలీసులు హింసకు
పరిష్కారం కాకుండా సమస్యలో భాగమయ్యారు.
రాష్ట్రవ్యాప్తంగా చేసిన సర్వేలలో పోలీసులు
హింసాత్మక గృహాలకు మహిళలను తిరిగి
పంపించే అవకాశం ఉందని తేలింది. హింసకు
పాల్పడిన వారితో రాజీపడటానికే పోలీసులు
పురమాయిస్తారు తప్పా నేరస్థులపై హింసను
నిరోధించడానికి ప్రయత్నాలు జరగలేదు. చట్టం
గురించి అవగాహన కల్పించలేదు. న్యాయం
చేయడానికి సిద్ధపడలేదు. పురుషుడివైపే
ఉన్నారు. అనేక రాష్ట్రాలు ఇంకా రక్షణ
అధికారులను ఏర్పాటు చేయలేదు. వారిని
నియమించి ఉన్న చోట వారు వనరులు

లేనివారు, లేదా తక్కువ నైపుణ్యం, ఇతరత్రా
అధిక పనులు చేయించడం వల్ల వారి అసలు
విధి నిర్వహణ అసాధ్యంగా ఉంది. గృహ హింస
నేరమని దానిని శాసనసభ గుర్తించినప్పటికీ,
దాని నివారణకు రక్షణ చట్టాలు ఉత్తర్వుల
ద్వారా విడుదల అయినప్పటికీ, గృహ హింస
బాధితులకు చట్ట ప్రయోజనాలు అందించడంలో
వైఫల్యం చెందడమే ఈ రోజు మహిళలకు
వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్న అతి పెద్ద నేరం.

మధ్యవర్తిత్వం లేదా సంబంధాన్ని
విడిచిపెట్టడం ద్వారా చర్యలు
తీసుకోబడ్డాయి. చాలా అరుదుగా
మాత్రమే పోలీసులను, న్యాయవాదులను
ఆశ్రయించారు. హింసను సహిస్తూ
సహాయం కోరడం కోసం ఎక్కువ
సమయం తీసుకున్నవారు హింసను
చూసిన బంధువులు లేదా పొరుగువారి
చర్యలు వారి పరిస్థితులను మార్చడంలో
కీలకమైనవి. హింస వల్ల ప్రాణాలతో
బయటపడి కూడా హింసను సహిస్తూ
వైద్యం చేయించుకోవడం చేస్తున్నారు.
వారి పిల్లల భద్రత, భవిష్యత్తు కోసమని
భర్త పరాయి సంబంధాన్ని తెలిసి కూడా
సహిస్తున్నారు. ఆర్థిక అభద్రత
మరియు/లేదా ఆస్తి యాజమాన్యానికి
సంబంధించిన పితృస్వామ్య నిబంధనల
కారణంగా, భర్తతో సంబంధాన్ని
వదులకోవడాన్ని
ఊహించుకోలేకపోతున్నారు.

హింస అనుభవాలను పంచుకోవడం

మహిళలకు నమ్మశక్యం కాని
శక్తివంతమైన దశ. వాస్తవానికి వారి
హింసాత్మక గృహ అనుభవాలను
పంచుకోవడం, సానుభూతిపరులు
అందించే సేవలు, మద్దతును పొందడం
వారికి బాధ కలిగిస్తుంది.
భారతదేశం అంతటా కొన్ని కుటుంబాల్లో
కనిపించేదేంటంటే చాలా మంది
మహిళలు ఎక్కడికీ వెళ్లేరు.
న్యాయస్థానాల ద్వారా న్యాయపరమైన
న్యాయాన్ని పొందడం, ప్రత్యేక
ప్రభుత్వేతర సంస్థల మద్దతు ఉన్న
మహిళలకు మాత్రమే దొరుకుతున్న
అవకాశం ఉండటం ఒక కారణం.
కాబట్టి, ప్రాణాలతో బయటపడిన చాలా
మందికి, వారి పరిస్థితిని మార్చడం
అంటే వారికి కొత్త నైపుణ్యాలు,
జీవనోపాధి అవకాశాలను కల్పించాలి.
వారు ఆర్థిక స్వయంసమృద్ధిని పొందేలా
చేయాలి. ♦

వైద్య రంగంలో స్త్రీలకు ప్రవేశం అవసరం

తెలివి తేటలకు, మెదడు బరువుకు ఒకదానికి ఒకటి సంబంధం లేవు. తెలివితేటలకు మెదడు బరువు ఒక ప్రమాణంగా, ఆధారంగా తీసుకోలేం. వ్యక్తులు ఏ తరగతికి చెందుతారో ఆ ఉన్నత వర్గాల వారి మెదడు బరువు మేధోపరమైన లక్షణాలకు, మెదడు బరువుకు ఎలాంటి సంబంధం లేదని శాస్త్రజ్ఞుల పరిశోధనల ద్వారా రుజువైంది. స్త్రీలు మెదడు పరిణామం వల్ల తక్కువ తెలివితేటలు కలిగి ఉన్నారని చెప్పడానికి ఎటువంటి ఆధారం లేదు.

వ్యక్తికి సరైన జీవన విధానం బట్టి ఆధారపడి ఉంటాయి.

క విత్వం, సంగీతం, విజ్ఞాన శాస్త్రం, తత్వశాస్త్రం, శిల్పకళ, చిత్ర కళ తదితర రంగాల్లో సమర్థులైన మగవారితో సమానంగా ఆడవారి జాబితా కూడా ఉందని డార్విన్ చెప్పారు. ఆయన విశ్లేషణ నూటికి నూరుపాళ్లు సరైనదే. అలాగే ఆడవారికి మగవారితో సమానంగా కొన్ని తరాలపాటు సమాన విద్య అందితే వారి పరిస్థితి భిన్నంగా ఉండేది. స్త్రీలు మగవారికంటే శారీరకంగా బలహీనులు అనే వాదన కొంతవరకే నిజం. అనేక ఆదిమమానవ తెగల్లో, అనాగరికులైన ప్రజా సమూహాల్లో గ్రామ సీమల్లో వివిధ రకాల విన్యాసాలు చేసే స్త్రీలను గమనిస్తే వారి ధైర్యం, తెగువ, నైపుణ్యాలు వారికి శారీరక ధారుడ్యం నుంచి వచ్చినవే. బాల్యం నుంచి సరైన అభ్యాసం, శిక్షణ ఉంటే ఎటువంటి ఫలితాలైనా సాధించగలరు.

వ్యక్తి మంచి లక్షణాలే సమాజానికి ప్రయోజనం

శారీరక, మానసిక పరిస్థితులు ఒక

ఉంటాయి. మొక్కలు, జంతువులు కూడా తమ ఎదుగుదలకు చుట్టూ ఉన్న పరిస్థితులను ఆధారం చేసుకుంటాయి. అనుకూలంగా ఉంటే వృద్ధి చెందుతాయి. ప్రతికూలంగా ఉంటే అంతరించిపోతాయి. ఈ లక్షణాల నుంచి మానవులకు ఎటువంటి మినహాయింపు లేదు. అలాగే తగిన అవకాశాలు ఇవ్వకపోతే స్త్రీ జాతి పరిస్థితి కూడా దీనికి భిన్నంగా ఏమీ ఉండదు. ప్రతి ఒక్కరూ తమ సామర్థ్యాన్ని, నైపుణ్యాన్ని వికసింపజేసుకునే పరిస్థితులు సమాజంలో ఉండాలి. అలా ఎదిగిన వ్యక్తిలోని సానుకూల లక్షణాలు తమ ప్రయోజనాలకే కాక సమాజ ప్రయోజనాలకు కూడా ఉపయోగపడతాయి. సమాజ ప్రయోజనం వ్యక్తి ప్రయోజనం ఒకదానితో మరొకటి పెనవేసుకుని ఉంటాయి. కానీ ఈనాడు సమాజంలో వ్యక్తి ప్రయోజనాలు సమాజ ప్రయోజనాలకు వ్యతిరేకంగా ఉన్న సందర్భాలే అధికంగా ఉన్నాయి. నేడు మేధస్సు ఉపయోగించాల్సిన రంగాల్లో పురుషులతో స్త్రీలు పోటీ పడుతున్నారు.

పురుషులు అందుకు సమ్మతించి వారికి అవకాశం ఇచ్చేవరకు ఎదురుచూసే వరకు వారు అగేందుకు సిద్ధంగా లేరు. మహిళా ఉద్యమమే అందుకు తగిన వాతావరణాన్ని సృష్టిస్తుంది. కొన్ని దేశాల్లో మహిళలు అనేక అడ్డంకులను తొలగించుకుని తాము ఆశించిన వృత్తుల్లో కొనసాగుతున్నారు. కానీ అప్పుడున్న సామాజిక పరిస్థితులను బట్టి ఈ ఉద్యమం ఉన్నతవర్గాల వారికే పరిమితమైంది.

మహిళా వైద్యులు అత్యవసరం

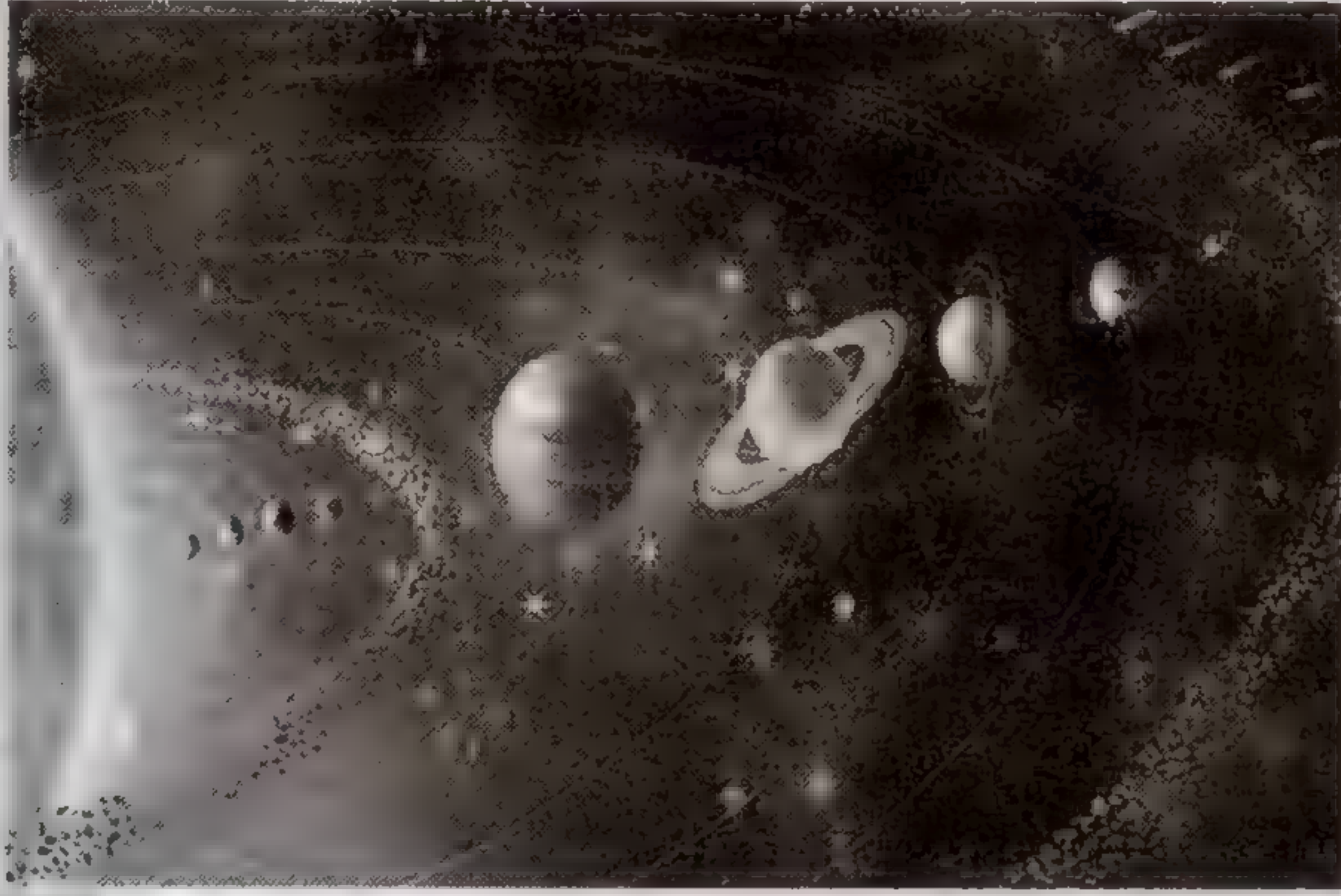
సమాజంలో మహిళల స్థానం మెరుగవడానికి ఈ పరిస్థితులు ఎంతో తోడ్పడతాయి. ముఖ్యంగా మహిళలు జబ్బుల బారిన పడ్డప్పుడు మహిళా వైద్యులుంటే వారు తగిన వైద్యం చేయించుకునే అవకాశం లభిస్తుంది. వారు నిస్సంకోచంగా మహిళా వైద్యులతో తమ సమస్యలను వివరించగలరు. కనుక వీలైనంత అధిక సంఖ్యలో మహిళా వైద్యుల సంఖ్య పెరగడం అత్యవసరం. ఎందుకంటే లైంగిక సమస్యలు, అనారోగ్యం వచ్చినప్పుడు పురుష వైద్యుల వద్దకు వెళ్లడానికి సంకోచించి మానేస్తారు. దీనివల్ల పరిస్థితి అదుపుతప్పి సకాలంలో చికిత్స జరక్క ప్రాణ హాని కూడా జరుగుతుంది. ప్రాచీన కాలంలో జర్మనీలో చాలా మంది మహిళా వైద్యులు చికిత్స చేసేవారు. అరబ్బీలు అధికారంలో ఉన్న సమయంలో మహిళా వైద్యులు, శస్త్ర చికిత్సా నిపుణులు ఉండేవారు. వీరి కాలంలో స్పెయిన్లో కూడా వైద్య విశ్వవిద్యాలయాల్లో మహిళలు అభ్యసించారు. అరబ్బుల ప్రభావం తగ్గాక ఇటలీలో మహిళలు విద్యారంగంలోకి రావడాన్నే నిషేధించారు. ♦

పుట్టుకకు ముహూర్తాలా?

క్రీ.శ.1543లో కోపర్నికస్ మన సౌర కుటుంబానికి సూర్యుడు కేంద్రమని, ఇతర గ్రహాలన్నీ సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతున్నాయని 'సూర్య కేంద్రక సిద్ధాంతం' ప్రతిపాదించాడు. చదువుకున్న ప్రతి ఒక్కరు పాఠ్యపుస్తకాల్లో సూర్యుడు ఒక నక్షత్రమని, మన సౌర వ్యవస్థకు సూర్యుడే మూలమని

చదువుకున్నవారే. అయినా జ్యోతిష్యాన్ని మనలో చాలామంది నమ్మడం విచిత్రం. జ్యోతిష్యం చెప్పిన నవగ్రహాల్లో సూర్యుడు, చంద్రుడు, భూమి, బుధుడు, శుక్రుడు, కుజుడు, గురుడు, రాహువు, కేతువు, శని ఉన్నారు. ఇందులో సూర్యుడు గ్రహం కాదు, అదొక నక్షత్రం. చంద్రుడు ఉపగ్రహం. రాహువు, కేతువు అనే గ్రహాలు మన సౌర వ్యవస్థలో లేనేలేవు. నవగ్రహాల్లో గ్రహాలుగా చెప్పిన 4 గ్రహాలు శుద్ధ అబద్ధం అని తేలిపోయింది. ఇక ఈ జ్యోతిష్యాన్ని శాస్త్రంగా పరిగణించడం ఎంతవరకు సబబు?

ఆనక్షత్రాలు దక్షప్రజాపతి కుమార్తెలని, వారిని చంద్రుడు వివాహం చేసుకున్నాడని, దేవతల గురువైన బృహస్పతి భార్య తారతో చంద్రుని అక్రమ సంబంధం కారణంగా బుధుడు పుట్టాడని చెప్పడంలో ఏదైనా శాస్త్రీయత ఉందా? ఈరకంగా దేవతలు, దేవుళ్లకు అక్రమ సంబంధాల వల్ల గ్రహాలు పుట్టాయని చెప్పడం, ఆ విషయాన్ని ఉన్నత చదువులు చదివినవారు, అధికార హోదాలో ఉన్నవారు కూడా నమ్మడం మూర్ఖత్వం కాక మరేమిటి?

అంతరిక్షంలోని గ్రహాలను కూడా దేవుళ్లను చేసి అమాయక ప్రజల పొట్టకొడుతూ దోచుకుంటుందీ జ్యోతిషం.

సూర్యచంద్రులు, భూమి వాటి కక్ష్యలో అవి తిరుగుతున్నప్పుడు ఒకదాని నీడ మరోదానిపై పడి గ్రహణాలు ఏర్పడతాయి. కానీ జ్యోతిష్యం మాత్రం రాహు కేతువులు మింగినందువల్ల గ్రహణాలు ఏర్పడతాయని చెబుతారు.

ఈ రాహు కేతువుల పుట్టుకకు కూడా మరో కథ ఉంది. పురాణాల్లో వీరిద్దరూ అమృతం తాగటానికి ప్రయత్నించిన రాక్షసులు. జగన్మోహినిగా ఉన్న విష్ణువు వీరిని పసిగట్టి సుదర్శనచక్రం ప్రయోగించితే అమృతం తాగిన వీరి తలలు

రాహువు, కేతువులై విశ్వంలో తిరుగుతున్నాయట. తిథులు, వారాలు, నక్షత్రాలు, ముహూర్తాలు, యమ గండం, రాహుకాలం అంటూ ప్రజలను మభ్యపెట్టి తమ పొట్ట గడుపుకోడానికి కొందరు సృష్టించిన అభూత కల్పనలు ఇవి. వీటిలో ఏమాత్రం శాస్త్రీయత లేదు.

ముహూర్తాలు :

ఒకరోజు మంచిది, ఒకరోజు చెడ్డది అనడం తప్పు. అన్ని రోజులు మంచివే. గడచిపోయిన సమయం తిరిగిరాదు. మనిషికి ఉన్న ఈజీవితకాలంలో ప్రతీక్షణం విలువైనదే. ఆ విలువైన సమయాన్ని పనికిరాని విషయాలకు కేటాయించడం విజ్ఞత కాదు. ఫలానా రోజు మంచిది కాదని భూమి తిరగడం ఆగిందా! సూర్యోదయం ఆగిందా! ఇవన్నీ ప్రకృతి నియమాలు. ప్రకృతి నియమానుసారం జరగాల్సిన విషయాలు.

గ్రహాలకు కూడా కులాలను ఆపాదించే కుహనా సంస్కృతి కనిపిస్తున్నది. ఒక్కో దిక్కుకు ఒక్కో దేవత అట. ఒక దిక్కు మంచిది, ఒక

గ్రీకులు మన దేశంపై దండయాత్ర చేసినప్పుడు (క్రీ.పూ 4వ శతాబ్ది) వారిద్వారా మన దేశంలోకి ఖగోళవిజ్ఞానం వచ్చిందంటారు. ఆ ఖగోళశాస్త్రాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో ఉన్న అసమర్థత కారణంగా జ్యోతిష్యం అనే అసమర్థ జ్ఞానం తయారైందని కొందరు భావిస్తున్నారు. జ్యోతిష్యం కొంతమంది పరాన్న జీవులకు భుక్తి అయింది. రోహిణి, కృత్తిక, మృగశిర అంటూ 27 నక్షత్రాల పేర్లు చెప్పి,

దిక్కు మంచిది కాదని చెప్పే వాస్తుకు ఎట్లాంటి శాస్త్రీయత లేదు. భూమి నిరంతరం తన చుట్టూ తాను బొంగరంలా తిరుగుతూ సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతుంటే ఆ దిక్కులు-వాస్తు అని చెప్పేదాంట్లో దొల్లతనం ఏంటో ఇట్టే తెల్వదా? భూమి తనమీద ఉన్న సమస్త జీవులను, గృహాలను, పర్వతాలను, సముద్రాలను... ఇట్లా సకల చరాచర జీవులతో పాటు తనచుట్టూ తాను తిరుగుతూ సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతుందన్న ఊహే ఎంత అద్భుతంగా ఉంది! ఆ భూమితో పాటు మనమంతా విశ్వంలో భ్రమణం, పరిభ్రమణం చేస్తున్నాం. ఇక మనం కల్పించుకున్న ఈ దిక్కులకు విలువేముంది! ఇవ్వాళ భారతీయ సమాజంలో ఉన్న అత్యంత మూఢనమ్మకం జ్యోతిష్యం. సామాన్యుల జీవితాలను ఇది అతలాకుతలం చేస్తున్నది. పెండ్లికి, పుట్టుకకు, శోభనానికి, చదువులకు, ఉద్యోగాలకు చివరికి చావుకు కూడా ముహూర్తం

చూసుకోవడం చూస్తుంటే జ్యోతిష్యం అనే జాడ్యం ఎంతగా ముదిరిపోయిందో అర్థమౌతుంది. ఒక వ్యక్తి ఫలానా రోజు, ఫలానా సమయంలో చనిపోయాడు కనుక ఆరోజు ముహూర్తం బాగాలేదు, శాంతి జరిపించి సంవత్సరీకం ఐపోయే దాకా ఇల్లు వదిలి వేరేచోట ఉండమని చెప్తున్నవారిని ఏమనాలో అర్థం కావడంలేదు. ముహూర్తం చూసి కడుపులో ఉన్న పిల్లల్ని ఈ ప్రపంచంలోకి తీసుకురావడం ఈ పిచ్చి పరాకాష్ఠకు నిదర్శనంగా చెప్పాలి. పంచాంగం చూసి, ముహూర్తం పెట్టించుకొని 'సిజేరియన్' చేయించుకోవడం ఇప్పుడు కొత్త ట్రెండ్ అయింది. బిడ్డలను కనడమనేది ఒక సహజమైన ప్రక్రియ. అండాశయాలు ఆడపిల్ల పుట్టుక నుంచే ఉంటాయి. ఆడపిల్ల ఎదిగినకొద్దీ అండాశయాలు వృద్ధి చెంది యుక్తవయసు వచ్చాక

పరిపక్వ అండాలు ఏర్పడతాయి. అప్పుడు అండం విడుదలవుతుంది. ఇట్లా అండం విడుదల కావడాన్ని 'అండోత్సర్గ' అంటారు. అట్లా విడుదలైన అండం శుక్రకణంతో కలిస్తే పిండం తయారవుతుంది. ఆ పిండం గర్భ సంచిలో బిడ్డగా ఎదుగుతుంది. అండం ఏర్పడటం, అది పిండంగా రూపుదిద్దుకోవడానికి ముహూర్త సమయాలకు సంబంధం లేనప్పుడు బిడ్డ పుట్టడానికి మాత్రం ముహూర్తం చూడటం నిజంగా మూర్ఖత్వమే మరి. ఫలానా నక్షత్రంలో పుట్టినవారికి ఫలానా రంగురాయి ధరిస్తే మేలు కలుగుతుందని వ్యాపారం చేసేవారు, న్యూమరాలజీ అంటూ నంబర్ల వ్యాపారం, రుద్రాక్షల వ్యాపారం, కుబేర యంత్రం, ధనలక్ష్మీయంత్రం అంటూ సత్తు రాగిరేకుల వ్యాపారం... ఇట్లా ప్రజల మూఢనమ్మకాలను ఆసరాగా చేసుకొని ఎంతో వ్యాపారం చేస్తున్నారు స్వార్థపరులు. ♦

దురాచారం వద్దు!

బొట్టు పెట్టుకోకూడదు.. గాజులు వేసుకోకూడదు. రంగు చీరలు ధరించొద్దు. వేడుకల్లోకి రావొద్దు. వచ్చినా అక్షింతలు వేయొద్దు.. అంటూ సంప్రదాయాల పేరిట వితంతువుల పట్ల ఉండే వివక్ష అంతా ఇంతా కాదు. భర్త దూరమై పుట్టేడు దుఃఖంలో ఉన్న మహిళలను ఈ ఆచారాలు మరింతగా కుంగదీస్తాయి. వారి భవిష్యత్తు నాలుగు గోడలకే పరిమితమవుతుంది. కనుక తమ గ్రామంలో ఇటువంటి వివక్షకు తావివ్వకూడదంటూ మహారాష్ట్రలోని కొల్హాపూర్ జిల్లా హెర్వాడ్ గ్రామ పంచాయతీ సభ్యులు తీర్మానం చేశారు. కొవిడ్ కారణంగా భర్తలను కోల్పోయి అనేక కష్టాలు పడుతున్న మహిళలను

స్వయంగా చూసిన ఆ గ్రామస్తులు ఇటువంటి దురాచారాలకు ఫుల్స్టాప్ పెట్టాలని నిర్ణయించుకున్నారు. అదేదారిలో గోవాలోని దుర్గాలిక్, కోరెగావ్ గ్రామాలు కూడా ఇదే తీర్మానాన్ని ఆదర్శంగా తీసుకుని అదే బాటలో నడవాలనుకున్నాయి.

ముం బైలో

ఫైట్ దిగి

రోడ్డుమీదకు

వచ్చిన

సూర్యారావుకి

సార్.. టాక్సీ

ఛాహియే.. “అంటూ

ఒక మహిళా టాక్సీ డ్రైవర్

కేకేసింది.. “వేరే ఉద్యోగాలు ఏవీ లేనట్టు

ఆడవాళ్ళు ఆటోలు, టాక్సీలు

నడపడమేంటో చిరాగ్గా.. బుద్ధి

లేకపోతేసరి..” అని తిట్టుకుంటూ వేరే

టాక్సీలో వెళ్ళిపోయాడు. కొంచెం

పాతకాలపు భావాలున్న మనిషి అతడు.

ఆ రోజు అర్ధరాత్రి సడెన్ గా కూతురు

ఫోన్ చేసిన దగ్గర నుండి సూర్యారావుకి

కాళ్ళు చేతులూ ఆడట్లేదు. గుండె

దడదడలాడుతోంది. మీటింగ్ క్యాన్సిల్

చేసుకొని ఫైట్ ఎక్కేసాడు. హైదరాబాద్

రావడానికి ఇంకా గంట సమయం

పడుతుంది. సీట్లో తలవెనక్కి వాల్చి కళ్ళు

మూసుకున్నాడు. ఏం జరిగిందంటే ఆ

రోజు రాత్రి పదిన్నర టైమ్లో సూర్యారావు

తల్లికి గుండెపోటు రావడంతో అతని

భార్య లక్ష్మీ కంగారుగా ఫోన్ చేసింది.

వెంటనే సూర్యారావు ఆన్ లైన్లో టాక్సీ

బుక్ చేసాడు. సూర్యారావు భార్యతోపాటు

19 ఏళ్ల కూతురు ఇద్దరూ పెద్దావిడని

తీసుకొని టాక్సీలో హాస్పిటల్కి

బయలుదేరారు. మార్గమధ్యంలో టాక్సీ

డ్రైవర్ టాక్సీ ఆపేసాడు. ఎంతకీ

తియ్యదు. అడిగితే ఏదో రిపేర్

వచ్చినట్టుంది. చూడాలి అని

నిర్లక్ష్యంగా సమాధానమిచ్చాడు. ఎవరితోనో

ఫోన్లో మాట్లాడుతున్నాడు.

అతడు చూడటానికి చాలా ఇండీసెంట్

గా ఉన్నాడు. పైగా మద్యం

సేవించిఉన్నాడు. కంగారులో

సూర్యారావు భార్య అవేమీ

గమనించలేదు. ఆమె మనసు కీడు

శంకించింది. ఓ పక్క అత్తగారు

గుండెపోటుతో విలవిలలాడుతున్నారు.

భద్రత

మరో

పక్క ఈ టాక్సీ డ్రైవర్

దురుద్దేశ్యం

అర్థమవుతోంది..రాత్రి

పదకొండు

గంటలు..పైగా

నిర్మానుష్యంగా

ఉంది. పంతొమ్మిదేళ్ల

తన కూతురిని ఎలా

కాపాడుకోవాలి ..? గజగజ

వణికిపోయింది. కూతుర్ని ఎలర్ట్ చేసింది.

ఆ పిల్ల వెంటనే సూర్యారావుకి ఫోన్

చేసింది. విమెన్ హెల్ప్ లైన్కి ఫోన్

చేయమని, నేను కూడా చేసి చెప్తానని

భయపడద్దని చెప్పాడు. తండ్రి

చెప్పినట్టుగానే ఆ పిల్ల హెల్ప్ లైన్ కి

ఫోన్ చేసింది. ఫోన్లో మాట్లాడుతుండగానే

ఆ డ్రైవర్ డోర్ తీసి సూర్యారావు కూతుర్ని

చటాలున బయటకు లాగేసాడు.

సూర్యారావు భార్య గట్టిగా అరుస్తూ

కారులోంచి బయటికొచ్చింది. ఆ డ్రైవర్

తన కూతురుని ఈడ్చుకుపోతుంటే వాడిని

వెంబడించింది. ఈలోగా ఆ డ్రైవర్

స్నేహితులు మరికొందరు ఊడిపడ్డారు.

సూర్యారావు భార్యని విచక్షణా రహితంగా

కొట్టిపడేసి ఆ పిల్లని లాక్కుపోయారు. ఆ

పిల్ల కేకలు పెడుతోంది. ఓ పక్క

సూర్యారావు తల్లి కారులోనే స్పృహ తప్పి

పడిపోయింది. ప్రాణం ఉందో

లేదో..తెలియదు. సూర్యారావు చాలా

టెన్షన్ పడుతూ హైదరాబాద్లో తన

కొలీగ్స్ కి స్నేహితులకీ ఫోన్ల మీద ఫోన్లు

చేస్తున్నాడు. అందరూ మంచినిద్రలో

ఉన్నారు. ఎవరూ ఫోన్ ఎత్తడం లేదు.

పోలీస్ స్టేషన్కి, పీ టీమ్స్కి అందరికీ

ఫోన్ చేసి తన కూతురుని కాపాడమని

వేడుకున్నాడు. కానీ మనసులో ఏదో

భయం చంపేస్తుంది..

పోలీసులు వెళ్ళేసరికి వాళ్ళు తన

కూతురిని ఏమీ చెయ్యకుండా ఉంటారా.

రాత్రంతా నిద్రలేదు. తల్లికెలా ఉందో

కూతురికి ఏమవుతుందో..అని కన్నీళ్లు

పెట్టుకున్నాడు. ఇంతలో ఫోన్

రింగయ్యింది పోలీస్ స్టేషన్ నుండి. “మీ

ఫ్యామిలీ అంతా యుగంధర్ హాస్పిటల్లో

ఉన్నారు. మీరు వెంటనే రండి..

“సూర్యారావు ఆతృతగా హాస్పిటల్కి

వెళ్ళాడు” సమయానికి ఒక మహిళా

టాక్సీ డ్రైవర్ అటు వైపు రావడంతో

అరుపులు కేకలు విన్న మహిళా డ్రైవర్ ఆ

మృగాల మీద పెప్పర్ స్ప్రే కొట్టి

చితకబాది అమ్మాయిని కాపాడి తన

టాక్సీలోనే అందరినీ హాస్పిటల్ కి

చేర్చింది. విషయం తెలిసాక సూర్యారావు

స్థిమితపడ్డాడు. ఆ మహిళా డ్రైవర్ని కలిసి

థాంక్స్ చెప్పాలనుకున్నప్పుడు

గుర్తువచ్చింది. తాను ముంబైలో ఆ

మహిళా డ్రైవర్ని తిట్టుకున్న విషయం

.ఈనాడు మహిళా టాక్సీల అవసరం

ఎంత ఉందో తన కూతురు సాక్షిగా

అర్థమైంది సూర్యారావుకి. ఆడపిల్లల

భద్రత ఆడవాళ్ళ ద్వారానే

సాధ్యమవుతుందన్న వాస్తవాన్ని

తెలుసుకున్నాడు. ♦

వచ్చాయ్.. పోయాయ్!

గ్రంథాలయాలు జ్ఞానసముపార్జనా ముఖద్వారాలు. మన ముందు తరాల వారి జీవన విధానం, సాహిత్యం, కళలు, అలవాట్లు, ఆచారాలు ఒకటేమిటి ఆనాటి నాగరికత అంతా గ్రంథాల్లో నిక్షిప్తమై ఉంటుంది.

ప్రాచీన కాలంలోనూ అచ్చపుస్తకాలు లేనప్పుడు గ్రంథాలయాలు స్థాపించుకున్నారు. కాకుంటే ఏ రాజులకో, జమీందారులకో, శ్రీమంతులకో మాత్రమే సాధ్యపడింది. తాటి ఆకులపై పండితులతో రాయించి భద్రపరుచుకోవడమంటే కొంత వ్యయం, చాలా శ్రమతో కూడుకున్న విషయం.

ఆ శ.. ఎలా ఉన్నావ్ తల్లీ..
ఈ మధ్య నవంబరు 14 నుంచి 20 వరకు మీ కళాశాలలో గ్రంథాలయ వారోత్సవాలు జరిగాయనుకుంటా. ఆ కార్యక్రమాల్లో నువ్వు పాల్గొన్నావా? 1968 జాతీయ గ్రంథాలయ వారోత్సవాలు ప్రకటించినప్పటి నుంచి 55 ఏళ్లుగా ఈ వారోత్సవాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. అయితే ఎన్ని గ్రంథాలయాలు సక్రమంగా పనిచేస్తున్నాయి? ఎన్ని కొత్తగా స్థాపించబడ్డాయి? అని చూస్తే చాలా నిరాశా పూరితమైన సమాధానమే వస్తోంది.

- జాతీయోద్యమానికి గ్రంథాలయాలు దోహదం

మన దేశంలో గ్రంథాలయోద్యమం కూడా జాతీయోద్యమం అంత స్ఫూర్తితో నడిచింది. తెలుగునాట ఈ ఉద్యమానికి వందేళ్లపైబడిన చరిత్ర ఉంది. ప్రజల్లో జాతీయోద్యమానికి ఊతమివ్వడానికి సామాజిక స్పృహ

కలిగించడానికి గ్రంథాలయాలు ఎంతో తోడ్పాటును అందించాయి. సామాన్య జనానికి జ్ఞానాన్ని అందించే విషయం అందుబాటులో ఉండేది

గ్రంథాలయాల వల్లే అంటే అతిశయోక్తి కాదు. ప్రభుత్వం తన తరుపు నుంచి వీటిని స్థాపించక పూర్వమే వాటి వ్యాప్తి బాగా జరిగింది. ఎందరో మహానుభావులు ఫలాపేక్ష లేకుండా స్వచ్ఛందంగా

గ్రంథాలయాలు స్థాపించడంతో చదివే అలవాటు ప్రజల్లో మొదలైంది.

స్వాతంత్రోద్యమ వార్తలు, ప్రపంచ వార్తలు తెలిపే పత్రికలు

గ్రంథాలయాల ద్వారా సామాన్యుల చేతిలోకి రావడం మొదలై 'సమాచార వాహక కేంద్రాలు'గా చదువరులకు ప్రేరణనిచ్చాయి.

పఠనం - ప్రయోజనం

స్వాతంత్ర్యానికి ముందే ఎన్నో ప్రదేశాల్లో చిన్నాచితక గ్రంథాలయాలు పఠన మందిరాలు వెలిశాయి. ఇప్పుడైతే సమాచారం ఏదైనా

కావాలంటే కంప్యూటర్ ముందు కూర్చుంటే సమస్తం కళ్లముందు ఉంచుతుంది. కానీ ఒకప్పుడు ఏ సమాచారం కావాలన్నా లైబ్రరీకి పరిగెత్తేవాళ్లు. గ్రంథపఠనం వ్యసనంగా మారిన ప్రఖ్యాత వ్యక్తులెందరో ఉన్నారు. కార్లమార్పిడిని తనకు ఇష్టమైన పని ఏమిటని అడిగితే గ్రంథ పఠనం అన్నారట. కంప్యూటర్ల ద్వారా వివిధ వెబ్ సైట్లు ఈ పత్రికలని పఠించిన పుస్తకాల స్పర్శ అవి అందించే ఇంతటి విశ్వసనీయత, సౌలభ్యత మరిదేని వల్లా లభ్యం కాదు. రచయిత గోర్కీ అభిప్రాయమైతే "పుస్తకాలను ప్రేమించండి. అవి మీ జీవితాన్ని సుఖమయం చేస్తాయి" భావాల, ఉద్రేకాల, భయంకర సంఘటనల, నుంచిబయట పడేందుకు మీకు అవి స్నేహపూర్వకమైన సలహాలిస్తాయి. మిమ్మల్ని మీరు గౌరవించుకోవడం, పరులను గౌరవించడం నేర్పుతాయి. హృదయాన్ని, మేధస్సును మనిషి పట్ల, ప్రపంచం పట్ల ప్రేమ అవగాహన కలుగజేస్తాయి. ఇంతటి ప్రాముఖ్యత ఉన్న గ్రంథాలయాలను ప్రజలకు అందుబాటులోకి తేవాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వాలదే.

తెలుగునాట ఇటు ఆంధ్రాలోనూ, అటు తెలంగాణలోనూ కూడా

గ్రంథాలయాల ద్వారా సామాజిక,
రాజకీయ చైతన్యాన్ని తీసుకురావచ్చని
గ్రహించడం వల్లే వీలైనన్ని
గ్రంథాలయాలు స్థాపించాలని ఆనాటి
పెద్దలు ఆశించారు. దాన్ని ఒక
ఉద్యమంగా ముందుకు తీసుకెళ్లారు.
ఊరూరు తిరుగుతూ గ్రంథాలయాల
యాత్ర చేశారు.

రాజకీయ నాయకుల ప్రగల్భాలు

వారం రోజులు జరిగే
వారోత్సవాల్లో గ్రంథాలయ అభివృద్ధికి
ప్రభుత్వం కృషి చేస్తోందని సమస్యలను
పరిష్కరిస్తామని సూతన భవనాలు
నిర్మిస్తామని తియ్యని కబుర్లు చాలా
చెబుతారు రాజకీయ నాయకులు. ఏ
పార్టీవారు అధికారంలోకి వస్తే ఆ
పార్టీవారు ఇలాగే చెబుతున్నారు అనేక
ఏళ్లుగా. వాస్తవంగా జరిగేదేమంటే ఏ
పార్టీవారు వచ్చినా పోయినా
గ్రంథాలయాల స్థితి మాత్రం ఎక్కడ
వేసిన గొంగళి అక్కడే అన్న చందంగా
ఉంటుంది.

విదేశీ పర్యటనలు విరివిగా చేసే
రాజకీయ నాయకులు అక్కడి
దేశాభివృద్ధి, ఆకాశ సౌధాల గురించి
వర్ణించి చెబుతారేగానీ అక్కడి విద్య,
వైద్య సౌకర్యాల గురించి చెప్పరు. మా
కుమార్తె కుటుంబం అమెరికాలో
బోస్టన్ నగరానికి చాలా దూరంలో
వాన్ పోల్ అనే ఊళ్లో ఉంటారు. ఆ
ఊరి జనాభా కేవలం 22వేలు. కానీ
అక్కడి లైబ్రరీ గురించి చెప్పి తీరాలి.
మా అమ్మాయి పిల్లలతో నేను కూడా
నాకిష్టమని ఆ లైబ్రరీలకు వెళ్లేదాన్ని.
అక్కడ పిల్లలకు వారు అందించే
సేవలు ఎంత అద్భుతమో
అనిపించింది. ఇటువంటి లైబ్రరీలు
ఉంటే పిల్లలు వీటిని చదివితే
నలుగురిలో వాటిని ఆకళింపు

చేసుకుని
చెప్పగలిగే నేర్పు,
ధైర్యము వారికి
అలవడతాయి.
మనదేశంలో
రాజకీయ పార్టీలు
అధికారంలోకి
రావడానికి జనం
మెప్పు
పొందడానికి
ఎన్నో తాయిలాలు
ఇస్తామని
చెబుతారు.
ప్రభుత్వం
ప్రజలకు,
బాలలకు విద్య,
విజ్ఞాన,
సాంస్కృతిక
అవసరాలు
తీర్చాలిగానీ ఈ
తాయిలాలు
ఎందుకు?

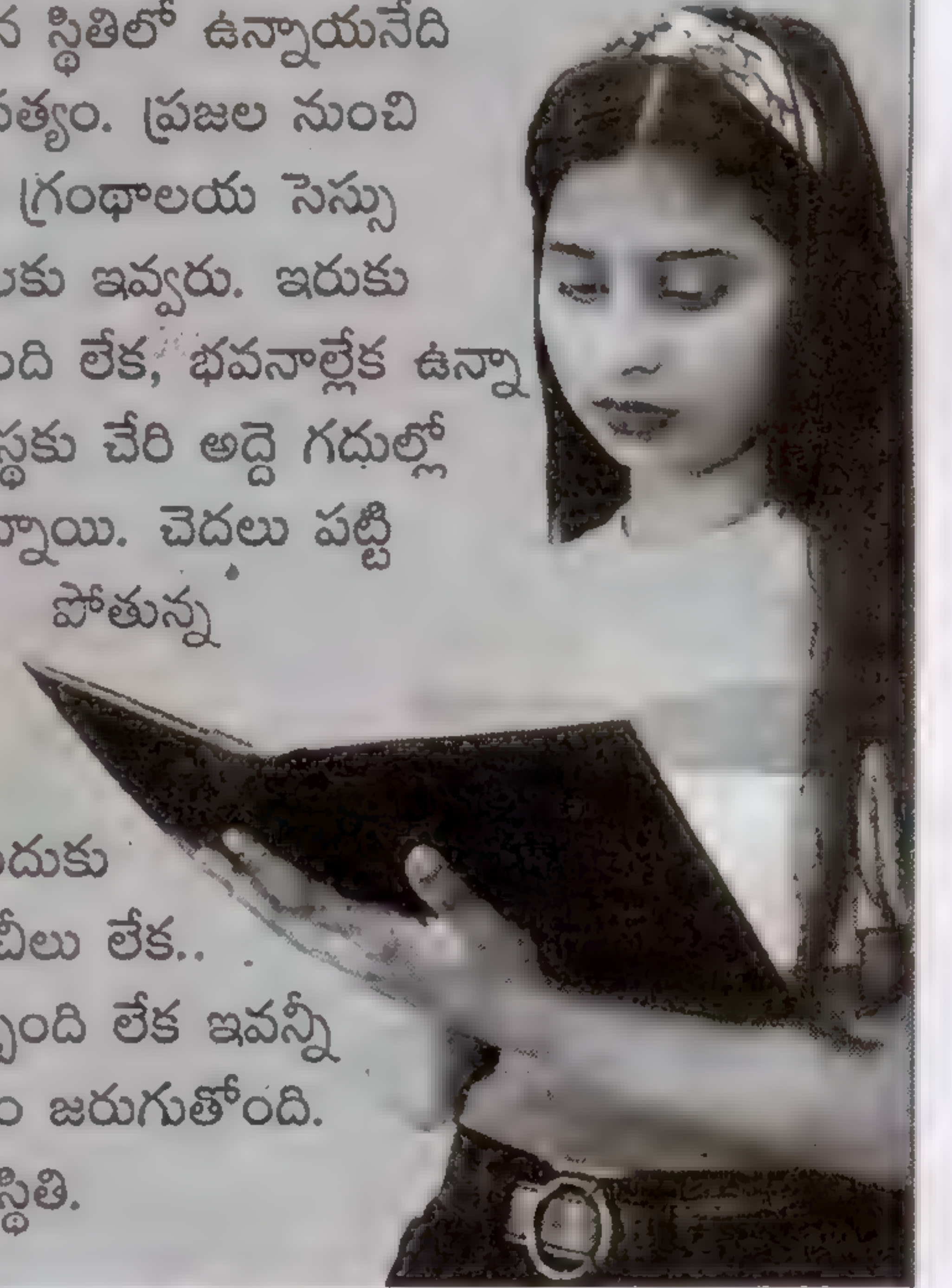
ప్రజలకేం కావాలో
వాళ్లకే తెలియని
స్థితిలో వారిని
అలాగే ఉంచి
రాజకీయ పబ్బం
గడుపుకోవడం
కచ్చితంగా దేశ
ద్రోహమే.

ప్రజలకు కావల్సిన
వనరులను సమీకరించాల్సిన బాధ్యత
నాయకులదే. వారు ఒకడుగు వేస్తే
సంఘంలో విజ్ఞానపరులు మరో
రెండడుగులు వేస్తారు. ఎవరి
గ్రామాలను వారు బాగుచేసుకుంటారు.
క్రియాశీలమైన నిర్ణయాలు
తీసుకోవాల్సింది స్థానిక నాయకులే.
నా పదవీ కాలంలో నా ప్రజలకు
కావల్సిన అవసరాలన్నీ తీరుస్తున్నా

గ్రంథాలయ సంఘం ఏర్పాటు

1914లో ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘం ఏర్పడింది.
గ్రంథాలయ పితామహుడు అని చెప్పుకోదగ్గ అయ్యంకి
వెంకట రమణయ్య సారథ్యంలో గ్రంథాలయోద్యమం
నడిచింది. ఆనాడు పరాయి పాలనలో ఈ
కార్యక్రమానికి ప్రభుత్వం అందించిన సహకారం ఏమీ
లేదు. ప్రజలే స్వచ్ఛందంగా తమ సహకారాన్ని
అందించారు. 1914లో వివిధ గ్రంథాలయ
ప్రతినిధులతో బెజవాడలో రామోహన ధర్మ పుస్తక
బాంధవ్యాలలో గ్రంథాలయ మహాసభ జరుపుకున్నారు.
అది వింటే ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. 1968లో ఆంధ్రప్రదేశ్
ప్రత్యేక గ్రంథాలయ చట్టం అమల్లోకి వచ్చింది. అప్పటి
నుంచి గ్రామాల్లో మండలాల్లో జిల్లాల్లో గ్రంథాలయాలు
స్థాపించబడ్డాయి. కానీ వనరులు లేక
దయనీయమైన స్థితిలో ఉన్నాయనేది
జగమెరిగిన సత్యం. ప్రజల నుంచి
వసూలు చేసే గ్రంథాలయ సెస్సు
గ్రంథాలయాలకు ఇవ్వరు. ఇరుకు
గదుల్లో సిబ్బంది లేక, భవనాలేక ఉన్నా
అవి శిథిలావస్థకు చేరి అద్దె గదుల్లో
నడపబడుతున్నాయి. చెదలు పట్టి
పోతున్న

పుస్తకాలు,
కూర్చుని
చదువుకు నేందుకు
కుర్చీలు, బెంచీలు లేక..
తగినంత సిబ్బంది లేక ఇవన్నీ
మూసివేయడం జరుగుతోంది.
ఇదీ నేటి పరిస్థితి.

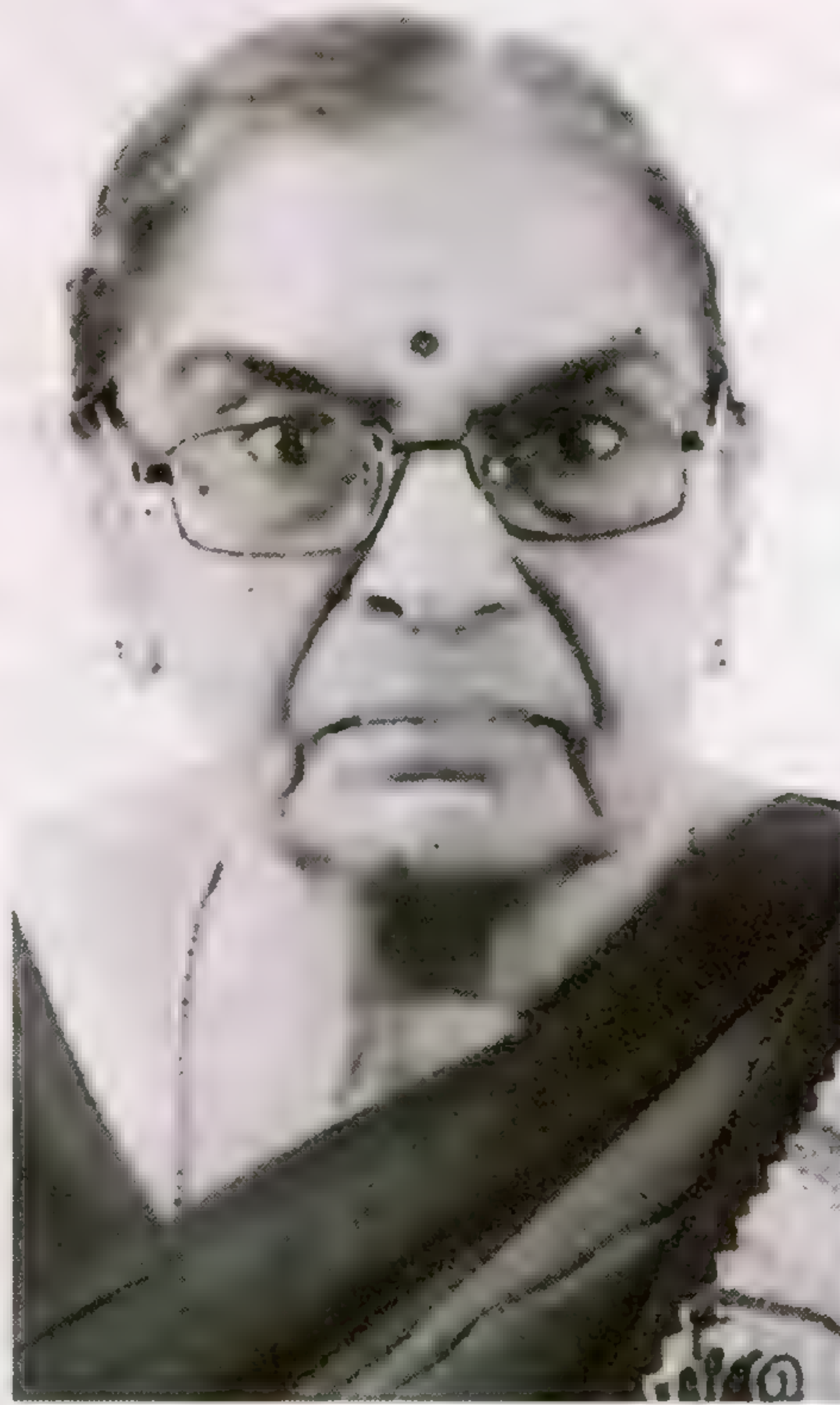

అని నిరూపించుకున్న వారికి జనం
పట్టం కడతారు. జనానికి ఉచితాలే
కాదు విజ్ఞానమూ అందాలి. అందుకు
ప్రభుత్వం కదలివచ్చి ఎక్కడ
గ్రంథాలయాలు లేవో అక్కడ
స్థాపించాలి. శిథిలావస్థలో ఉన్నవాటిని
పునరుద్ధరించాలి. తగినంత సిబ్బందిని
నియమించాలి. లేకుంటే ఈ విజ్ఞాన
మందిరాలు అంతరించిపోతాయి. ♦

ఆదర్శ కమల

తెలంగాణ ప్రజాపోరాటానికి వెన్నుదన్నుగా నిలిచిన కమల గారి తల్లిదండ్రులు ఉద్దరాజు రామం, మాణిక్యాంబలు. రహస్య సంచార జీవితంలో బాల్యాన్ని మరచిన కమల గారి కఠోర స్థితిగతులు వర్ణనాతీతం. రామం, మాణిక్యాంబలు.. గాంధీ మొదటి శిష్యులు. అనంతరం ప్రియతమ నేత సుందరయ్య శిష్యులుగా తెలంగాణ ప్రజాపోరాటంలో ఐదుగురు బిడ్డలతో కమ్యూనిస్టు ఉద్యమానికి సేవలందిస్తూ ప్రభుత్వము, పోలీసు యంత్రాంగాన్ని ముప్పుతిప్పలు పెట్టి ఎదిరించి నిలిచిన అత్యున్నత త్యాగాల జీవితం. వారి బిడ్డ కమల భర్త గాదిరాజు నరసింహరాజు ఉద్యోగిగా రిటైర్ అయి హైదరాబాద్‌లో సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రానికి సేవలు అందించి గుండెపోటుతో చనిపోయారు. వారి కుమార్తె శారద. ఆమె విద్యార్థి ఉద్యమంలో, ఉపాధ్యాయ ఉద్యమంలో భాగస్వామి. ఉద్దరాజు రామం గారి సంతానం కూడా ఒక్కొక్కరే అస్తమించారు. కమల గారు హైదరాబాద్‌లో వారి కుమార్తె శారద, కొడుకు పద్మనాభం దగ్గర వైద్య సేవలతో గడుపుతూ చివరకు

ఆమె కూడా అస్తమించారు. చివరిగా ఆమెను చూడలేకపోయాననే బాధ నన్ను కుంగదీసింది. 12వ తేదీ రాత్రి కమల కన్నుమూశారు. 1952 మే నెల 19వ తేదీ రాత్రి 8.30గంటలకు భీమవరంలో చిన్న పెంకుటింట్లో ఉన్న ఉద్దరాజు మాణిక్యాంబ గారిని చూపించడానికి అల్లూరి సత్యనారాయణగారు నన్ను తీసుకెళ్లారు. గుమ్మంలో నిలిచి ఉన్న ఆమెకు నమస్కరించి వచ్చేశాం. అప్పటికే రామంగారు జైల్లో ఉన్నారు. 1952 జూలైలో

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా తణుకులో కమ్యూనిస్టుపార్టీ రాష్ట్ర మహాసభలు జరిగాయి. ఆ సందర్భంగా ఆ సభల వద్ద సోవియట్ విప్లవ చిత్రాల ఫోటో ఎగ్జిబిషన్ పెట్టారు. ఆ ఎగ్జిబిషన్ చిత్రాలను చూడటానికి వచ్చినవారికి వివరాలు చెప్పడానికి కమల, గోకరాజు వెంకాయమ్మగారిని, సుశీల గారిని, నన్ను నియమించారు. అదే నేను కమల గారిని మొదటి సారి చూసిన సందర్భం. తద్వారా 1957వ సంవత్సరంలో ఉద్దరాజు రామం గారి పార్లమెంటు ఎన్నికల సందర్భంగా పాలకొల్లులో ఉద్దరాజు మాణిక్యాంబ, కమల గార్లు మా ఇంట్లోనే మకాం పొందారు. ఆ నెల రోజులు వారితో కలిసి ఎన్నికల ప్రచారంలో పాల్గొన్నాను. ముగ్గురం కలిసి తిరిగాం. ఉత్సాహభరితమైన వారి సాన్నిహిత్యం నా రాజకీయ సామాజిక సేవలకు మార్గదర్శి అయిన అవకాశం అది. త్యాగధనుల బిడ్డగా, సామాజిక సేవే పరమార్థంగా కమల జీవితం చరితార్థం. వారి కుటుంబానికి నా సానుభూతి ప్రకటిస్తున్నాను. ♦

మూడు ముళ్లు.. ముప్పై కోట్లా!

తాటాకులతో

పందిరి వెయ్యాలి.

మామిడాకులతో తోరణాలు కట్టాలి.

జ్ఞాపకంగా వుండాలి. అంతేగానీ

అవసరానికి మించిన

ఆదంబరాలకు ఖర్చుచేసి, ఎలా

తీర్చాలా అని మధనపడే

పరిస్థితి వుండ కూడదు.

జీవితంలోని సంతోషకరమైన

ఆ క్షణాలు... ఒక చేదు

జ్ఞాపకంగా మిగిలిపోకూడదు.

అందుకే.. వున్నదాంట్లో

సంతృప్తిపడాలి. ఎంతవరకు

ఖర్చు పెట్టగలమో

ఆలోచించుకోవాలి. ఒక్కరోజు

ఆర్థాటం కోసం ఉన్నదంతా

ఊడ్చిపెట్టేస్తే... ఆ జంటకు తర్వాత

మిగిలేది అప్పుల చిట్టా మాత్రమే. పెళ్లికి

కావాల్సింది... ఒకరికోసం ఒకరు

బతకాలనుకునే ఇద్దరు వ్యక్తులు, వారి

సంతోషాన్ని పంచుకోవడానికి వచ్చే

కొద్దిమంది బంధుమిత్రులు చాలు.

'పెళ్లంటే ఇద్దరు వ్యక్తుల వ్యవహారం.

ఇద్దరు సొక్కులూ, రిజిస్ట్రారు అవసరం'

అంటాడు చాసో. కేవలం రూ.500

ఖర్చుతో పెళ్లి చేసుకొని ఆదర్శంగా

నిలిచిన వారున్నారు. రూ.500 కోట్లు

ఖర్చు పెట్టి ఆదంబరంగా చేసుకున్న

వారూ వున్నారు. పెళ్లి పేరుతో

ఆదంబరాలకు పోయి, తాహతుకు మించి

ఖర్చు చేయకుండా... తాటాకు పంది

ట్లోనైనా ఆహ్లాదకరంగా జరుపుకుంటే...

ఆ పెళ్లి సందడి జీవితాంతం ఒక

మధురమైన జ్ఞాపకంగా వుంటుంది. ♦

అరటి ఆకుల్లో భోజనాలు పెట్టాలి. అదీ పెళ్లంటే అన్నది

సినిమాలో డైలాగ్. గతంలో పెళ్లిళ్లు ఇలాగే జరిగేవి. గడచిన పదేళ్లలో

ఈ పెళ్లి కాన్సెప్ట్ మారిపోయింది. హంగూ ఆర్థాటాలకు పెళ్లిళ్లు వేదిక

అవుతున్నాయి. నిశ్చయ తాంబూలాలు, ప్రీవెడ్డింగ్ వీడియో షూట్లు, ఆర్థాటంగా

మండపాలు కట్టడం, మెహందీ, సంగీత్, దావత్లతో హడావుడి చేయడం ఒక

ట్రెండ్ గా మారింది. ఇప్పుడు పెళ్లిళ్లు ఇంటి ముందు వేసే తాటాకుల పందిళ్ల నుంచి

ఫంక్షన్ హాల్లకు మారాయి. విద్యుద్దీపాలు, డీజి మోతలతో అట్టహాసంగా

కనిపించేవి. ఈ మధ్య పెద్దపెద్ద పెళ్లిళ్లన్నీ.. ఫంక్షన్ హాల్ల నుంచి రిసార్ట్స్ కి.

హెబ్బాట్లకి మారిపోతున్నాయి. కట్నకానుకల సంస్కృతి కూడా

విషవృక్షంలా వేళ్లానుకొని పోయింది. పెళ్లంటే రెండు జీవితాలను

ముడివేసే బంధం. జీవితంలో అదొక అద్భుత

సందర్భం. కాబట్టి ఆ సందర్భాన్ని సంతోషంగా

జరుపుకోవాలి.

పురుషులిద్దరు,

వారి బంధు మిత్రులతో జరుపుకోవలసిన

పెళ్లి... ఇప్పుడు కార్పొరేట్ వ్యవహారంగా

మారిపోవడం నేటి వైచిత్ర్యం. నయా

ఉదారవాద ఆర్థిక విధానాలు వచ్చాక,

పెరిగిన వినిమయతత్వం గొప్పలకు

పోయే ధోరణిని పెంచింది. అది

వ్యాపారులకు వరంగా మారగా, చాలా

కుటుంబాలకు అప్పులను

మిగుల్చుతోంది. పెళ్లిళ్లలో దేనికి ఎంత

ఖర్చు అవుతున్నదనే విషయంపై కూడా

సిఎఐటి అంచనా వేసింది. 20 శాతం

ఖర్చు పెళ్లి కొడుకు పెళ్లి కూతురుకు

అయితే, మిగతా 80 శాతం ఖర్చు పెళ్లి

నిర్వహణకే అవుతోందని అంచనా.

పెళ్లి సందడి జీవితంలో మధురమైన

ఇప్పుడంతా మ్యారేజ్ కంట్రాక్టర్లు, ఈవెంట్ మేనేజర్లదే హవా. ఇల్లు మనం చూపిస్తే... షామియానా వాళ్లేస్తారు. బిల్లు మనం కడితే... వంటలు వాళ్లు చేస్తారు. పెళ్లివారిని మనం చూపిస్తే... మర్నాడలు వాళ్లు చేస్తారు. ముహూర్తం మనం చెబితే... ముత్తైదువులను వాళ్లు సప్లయ్ చేస్తారు. పెళ్లివాడు చేయాల్సిందల్లా పట్టుబట్టలు కట్టుకొని ఫోటోలకు ఫోజులివ్వడమే. పెళ్లి అంటే రెండు కుటుంబాల్లో జరిగే ఒక వేడుక. మరికొంత మందికి ఇదొక వ్యాపారం. తగ్గేదేలే అన్నట్టుగా సామాన్యుల నుంచి... మధ్య తరగతి ప్రజల వరకు పెళ్లికి భారీగా ఖర్చు పెడుతున్నారు. పెళ్లి తర్వాత అప్పుల పాలవుతున్నారు. తాజాగా పెళ్లిళ్లకు సంబంధించి ఆసక్తికర లెక్కలు బయటికొచ్చాయి. నవంబర్ 4 నుంచి డిసెంబర్ 14 వరకు దేశ వ్యాప్తంగా 32లక్షల వివాహాలు జరగనున్నట్టు కాన్సెడరేషన్ ఆఫ్ ఆల్ ఇండియా ట్రేడర్స్ (సిఎఐటి) అంచనా వేసింది. ఇక ఈ పెళ్లిళ్లకయ్యే ఖర్చు... అక్షరాలా రూ.3.75 లక్షల కోట్లని అంచనా. గతేడాది ఇదే సీజన్ లో దేశంలో 25లక్షల పెళ్లిళ్లు జరగా.. రూ.3లక్షల కోట్లు మేర వ్యాపారం జరిగిందట. స్త్రీ

సినిమాయపై రావూరి కలం

పాకుడురాళ్ళు రావూరి భరద్వాజ కలం ద్వారా చలనచిత్ర పరిశ్రమను వస్తువుగా చేసుకొని తెలుగులో రచించిన మొట్టమొదటి నవల ఇది. ఈ నవలపై శ్రీకృష్ణదేవరాయ, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయాల్లో పరిశోధనలు జరిగాయి. ఈ నవల రాసినందుకు రావూరికి 2013లో సాహిత్యంలో అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకమైన జ్ఞానపీఠ పురస్కారం లభించింది.

పాకుడురాళ్ళు

పా పాకుడురాళ్ళు వంటి సిని ప్రపంచం నుండి జారి పడి, నేల రాలిన తారలని కాసేపు ఇక్కడ గుర్తు చేసుకుందాం. ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచిన హాలీవుడ్ నటి మార్లిన్ మన్రో స్లీపింగ్ పిల్స్ వేసుకుని చనిపోవడం మనకందరికీ తెలిసిందే!

ఫాకీజా లాంటి అద్భుత కళాఖండంలో నటించిన మీనా కుమారి తాగుడుకి బానిసై చనిపోయింది.

మహానటి సావిత్రి కూడా తెరపై మనందరినీ ఆకట్టుకున్నా వ్యక్తిగత జీవితంలో సరైన ప్రేమకు నోచుకోక చిన్న వయసులోనే ఈలోకాన్ని వీడింది.

పొట్టేలు పున్నమ్మ, స్వర్గం నరకం లో మనకందరికీ గుర్తుండిన ఫటాఫట్ జయలక్ష్మి కూడా ప్రేమలో విఫలమై ఆత్మహత్య చేసుకోవడం మనకు ఇంకా గుర్తు.

బొబ్బిలి రాజా, ధర్మ క్షేత్రం, అసెంబ్లీ రౌడీ ఇంకా అనేక హిట్ సినిమాల్లో నటించిన అందాల తార దివ్య భారతి

కూడా చిన్న వయసులోనే నేల రాలింది.

తెలుగు, తమిళం, మళయాళం ఇంకా పలు భాషల్లో నటించిన సిల్వ్ స్మిత కూడా జీవితంలో ఓడిపోయి చావుకి దగ్గరయింది. ఉదయ్ కిరణ్ కూడా సిని ప్రపంచంలో ఒత్తిడిని తట్టుకోలేక చాలా చిన్న వయసులోనే జీవితం నుండి నిష్క్రమించాడు. వీకీపీడియాలో చూస్తే ఇలా నేల రాలిన తారలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా సుమారు 140 మంది ఉన్నారు.

ఇక నవల గురించి మాట్లాడుకుందాం. మంగమ్మ ఒక రంగస్థల నటి. నాటకాల్లో బాగా పేరు తెచ్చుకున్న మంగమ్మను నాటకాల పరిచయస్తుడు చలపతి తను తీస్తున్న సినిమాలో కథానాయకి పాత్ర ఇవ్వగలనని మద్రాసు తీసుకు వస్తాడు. ఆ రోజుల్లో క్యాస్టింగ్ కౌచ్లు సినిమాల్లో చాన్సుల కోసం అన్ని రకాల ప్రయత్నాలు చేసి మంగమ్మను మంజరిగా మార్చి పెద్ద కథానాయకిని చేస్తాడు. మంగమ్మ కాస్తా మంజరిగా

మారి తెలుగు సినిమాలోకాన్ని రంజింపజేస్తుంది. ఎడా, పెడా సినిమాలతో బాగా డబ్బు సంపాదిస్తూ అదే సమయంలో సిని ప్రపంచంలో తన స్థానం కోసం వ్యక్తిత్వాన్ని చంపుకుంటూ ఉంటుంది. చేతి నిండా డబ్బు ఉన్నా మంజరికి మనశ్శాంతి కరువవుతుంది. సినిరంగంలో ప్రముఖులతో మనస్తాపాలు, సినిమాలకు డబ్బులు పెట్టే లక్షాధికారులు, సిని దర్శకులు, నిర్మాతలు ఇలా అవసరమున్న వారితో సంబంధాలు పెట్టుకోవడం, తనని సిని రంగానికి పరిచయం చేసిన చలపతితో రోజువారీ పోట్లాటలు, సిని పాత్రికేయులని మచ్చిక చేసుకుని తనకి కావలసినట్లుగా పత్రికల్లో రాయించుకోవడం లాంటి సమస్యలతో మంజరి సతమతమవుతూ ఉంటుంది. ఈ సమస్యల సుడిగుండం నుండి మంజరికి ఎలా విముక్తి కలిగిందో తెలుసుకోవాలంటే పాకుడురాళ్ళు నవల చదవాల్సిందే!

ఈ నవలలో భరద్వాజ్ గారు మనకి శర్మ పాత్రలో కనిపిస్తారు. సిని పత్రికలు వ్యాపార రహస్యాలను ఈ నవలలో మనకి శర్మ గారి ద్వారా తెలియజేస్తూ ఉంటారు. మంగమ్మని మంజరిగా మార్చిన జక్కన్న పాత్రలో చలపతి గారు సిని రంగాన్ని మనకి పరిచయం చేస్తూ ఉంటారు. మంజరికి సినిమాలలో అవకాశం దొరకడం భలే తమాషాగా జరిగిపోతుంది. ఈ తమాషా చెయ్యడం కోసం చలపతి తిమ్మిని బమ్మి చేస్తాడు. ఈ తతంగం అంతా

చదువుతుంటే రాంగోపాల్ వర్మ తన మొదటి సినిమా శివ కోసం ఆడిన నాటకం గుర్తుకు వస్తుంది. ఇంకో సందర్భంలో అప్పటికే సినిమాలలో రాణించిన మంజరిని సినీ పెద్దలు అడ్డుకట్ట వేసే ప్రయత్నాలు జరుగుతాయి. భరద్వాజ్ గారు భూకైలాస్ చిత్రంలో జమునకి సందమూరి తారక రామారావు, అక్కినేని నాగేశ్వరరావు గారితో జరిగిన గొడవను ఈ సందర్భంలో వాడుకున్నారని మనకి తెలుస్తుంది. సహజకవి ఎమ్మెస్ రెడ్డి బయటకు రాని తన ఆత్మకథలో ఈ విషయాన్ని బయట పెట్టారు. నవలలో ఈ విషయాలు చదువుతుంటే మనకి అప్పటి రోజులు మళ్ళీ గుర్తుకు వస్తాయి. ఇప్పుడు కూడా అటువంటి సంఘటనలు సినీ రంగంలో జరుగుతుండడం పిగ్గుచేటు. ఎలాగయినా సినిమా తీయాలని పల్లెటూరు నుండి పొలాలు అన్నీ

అమ్మి అది తీయలేక అప్పుల పాలవడం, ఆఫీసు మూసేసి వూరెళ్ళిపోవడం చదువుతుంటే కొడవటిగంటి కుటుంబరావు గారు సినిమాపై రాసిన ఒక కథ మనకు లీలగా కనిపిస్తూ ఉంటుంది.

మంజరి సినిమాలలోకి రాకముందే కళ్యాణి పెద్ద నటి. పూల పానుపు తలపించే ఆమె జీవితంలో చీకటి కోణాలు ఒక్కొక్కటి ఆవిష్కరిస్తూ ఉంటే అందమయిన గులాబీ మొక్కపై ముళ్ళు మనకి గుచ్చుకుంటూ ఉంటాయి. చివరికి ఈమెని ఆమె దగ్గరి వాళ్ళే హత్య చేస్తారు. మంజరి హాలీవుడ్ యాత్ర ద్వారా రచయిత పాఠకులకి అంతర్జాతీయ ముచ్చట్లు తెలియజేస్తారు. మంజరి మార్లిన్ మన్రోతో కొద్ది రోజులు గడుపుతుంది. ఆమెతో కబుర్లు మనకి చాలా వింతగా, ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది. వీళ్ళిద్దరినీ ఇలా కలపాలన్న రచయిత ఊహ నిజంగా అద్భుతం. నవల

చదవడం పూర్తి అవగానే ఒక మంచి తమిళ సినిమా చూసినట్లు ఏదో బాధ ఇక్కడ అని తెలియని చోటల్లా బాధిస్తుంది.

పాకుడురాళ్ళు నవల, కేవలం మంజరిగా మారిన మంగమ్మ కథ మాత్రమే కాదు. తెలుగులో సినిమా నిర్మాణం ఊపందుకున్న రోజుల్లో ఆ పరిశ్రమలో పాలుపంచుకున్న ప్రతి ఒక్కరిదీ కూడా.

ఒకరిపై ఒకరు కత్తులు దూసుకుంటూ కూడా, అవసరార్థపు స్నేహాలు నటించే ఇద్దరు అగ్ర హీరోలు, అగ్ర నాయికగా ఎదిగాక, అగ్ర హీరోలతో నటించనని ప్రకటించికొత్త నాయకులని పరిచయం చేసే నాయిక, సినిమా వాళ్ళని బెదిరించి పబ్లిం గడుపుకునే సినీ విలేఖరి, ఇలా ఎందరెందరిదో కథ ఇది. రంగుల సినీ ప్రపంచాన్ని ఆవిష్కరించి సమాజపు కుళ్ళును ఎండగట్టిన నవల. ♦

అక్కడ ఆడవాళ్ళకే ప్రాధాన్యం!

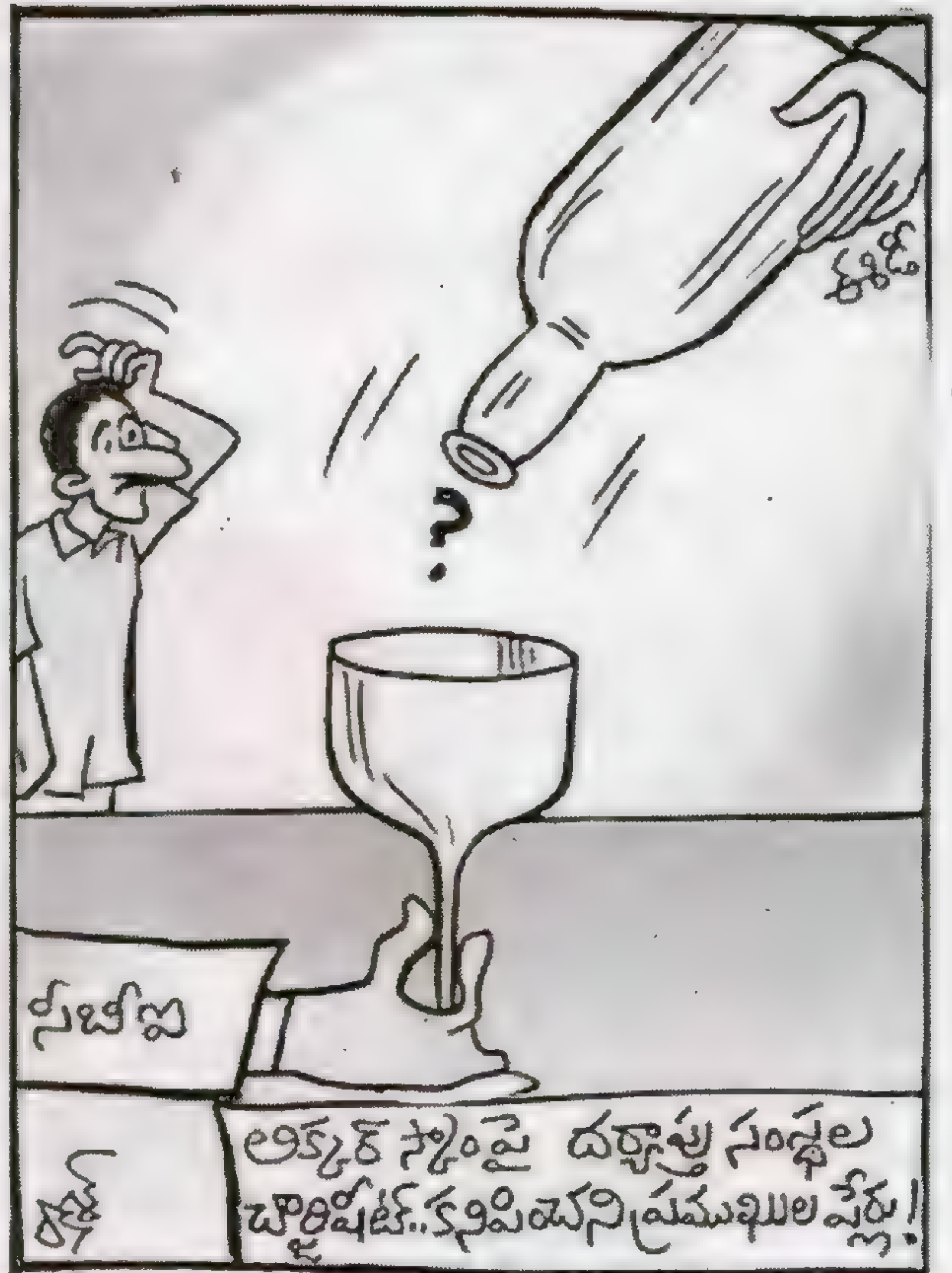
పెళ్లయ్యాక ఆడపిల్లను అత్తగారింటికి పంపడం మన సంప్రదాయం. కానీ మేఘాలయలోని జానీ తెగవారు మాత్రం ఇప్పటికీ మాతృస్వామ్య వ్యవస్థనే కొనసాగిస్తున్నారు. పెళ్లి తరువాత మగవాళ్ళే భార్యతో కలిసి ఆమె పుట్టింటికి వెళ్లి ఇంటి పేరును కూడా మార్చుకుంటారు. పిల్లలకు తల్లిఇంటిపేరే వస్తుంది. ఆస్తులకు కూతుళ్ళే వారసులు. ఇంటి

బాధ్యత, హక్కు అందరికంటే ఎక్కువ చిన్న కూతురుకు ఉంటాయి.

మిగతావారు పెళ్లి చేసుకుని వేరే కాపురం పెట్టినా ఆఖరి అమ్మాయి మాత్రం తప్పనిసరిగా పుట్టినింటిలోనే ఉండి తల్లిదండ్రుల బాధ్యతలు చూడాలి. తల్లి మరణించాక ఇంటి పెద్ద స్థానం ఆమెకే వస్తుంది. దీనివల్ల చాలా మంది మగవారు భార్యలు పుట్టింట్లో వదిలి ఉపాధి కోసం వేరే ప్రాంతాలకు వెళుతుంటారు. అంతేకాదు, భర్త సంపాదన భార్యకు ఇవ్వాలనే రూలు కూడా ఈ తెగలో లేదట. ఏది ఏమైనా ఈ తెగలో ఆడవారికి స్వేచ్ఛ కూడా ఎక్కువేనన్నమాట.

తల్లి పాలు-బాలామృతం

తల్లి పాలు శిశువుకి, తల్లికి తృప్తిని, అనుబంధాన్ని ఇస్తాయి. ఆ స్వర్ణ తల్లికి, ఆ స్తనం శిశువుకి అమృతవరం. వేదకాలం నుంచీ అన్ని నాగరికతల వ్యవస్థలోనూ మాతృస్తనం ప్రాధాన్యత అంగీకరించబడింది. అక్కడ నుంచి తనంతట తాను ఆహారం తీసుకుని పచనం చేసుకునే స్థితిదాకా చక్కగా పెరగాలంటే ఆధారం తల్లిపాలు.

నేటి ఆధునిక సమాజంలో కూడా శాస్త్రజ్ఞులు మాతృస్తనం అద్భుతమయిన శిశుపోషణాహారంగా పేర్కొన్నారు. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ అనేక రోగాల పరిశోధనల్లో మాతృస్తనం శిశువు సంపూర్ణ ఆహారంగా గుర్తించారు.

ఈ మధ్య జరిగిన విస్తృత పరిశోధనలో తల్లిపాలతో పెరిగిన పిల్లలు, తయారుచేయబడిన ఇతర ఆహారాల వల్ల పెరిగిన పిల్లలకన్నా ఆరోగ్యంగా ఉన్నారని, వాళ్ళు పసి వయస్సులో వచ్చే చుగ్గుతలకి దూరంగా ఉన్నారని, వారిలో వ్యాధి నిరోధక శక్తి పెరిగిందని నిర్ధారించబడింది.

తల్లిపాలు శిశువును వ్యాధి నుండి కాపాడే శక్తినివ్వడమే కాకుండా తను పెరగటానికి అవసరమైన పోషక విలువలు తగుపాళ్ళలో సమతుల్యంగా ఉంటాయని ధ్రువీకరించబడింది.

పాపాయి పుట్టిన తర్వాత ఒక గంటలోపు శుభ్రపరిచాక ఒకసారి తల్లి దగ్గరకు తీసుకోవాలి. ఎందుకంటే బాబు పుట్టిన వెంటనే చాలా స్పందనగా ఉంటాడు. తెలియని ఆకలితో ఉంటాడు. అందువల్ల నలభై నిమిషాల తర్వాత దగ్గరికి తీసుకుని తొలిసారి పాలివ్వండి. ఎందుకంటే

పుట్టిన పసిపాపని బాహ్యంగా ఉండే సూక్ష్మజీవుల ప్రతాపం నుంచి ఇన్ఫెక్షన్ నుండి కాపాడే శక్తి మాతృస్తనం ఇస్తుంది. శిశువు రక్తంలో షుగరు విలువల కొరత ఈ మాతృస్తనం తీరుస్తుంది. ఈ తల్లిపాల తొలి రుచి శిశువు తర్వాత చేతనం పొందే జ్ఞానేంద్రియాలకు ప్రేరణనిస్తుంది. తల్లిపిల్లల అనురాగబంధానికిది తొలి క్షణం. సహజ ప్రసవమైతే బిడ్డ మీవైపు తిరిగివుండేలా ఉంచుకుని పాలివ్వండి.

బిడ్డ తల మీ చేతిపై కొంచెం ఎత్తులో ఉంచి మిగతా చేతితో బిడ్డ మెదని జాగ్రత్తగా పట్టుకుని స్తనమూలాలని శిశువు పెదిమలకందించి పాలివ్వండి.

ఆపరేషన్ తో ప్రసవిస్తే

ఒక దిండుపై మరో దిండు ఉంచుకుని ఏటవాలుగా ఉండి, బాబు కాళ్ళు, శరీరం మీ పొట్టపై ఉన్న కుట్లని తాకకుండా ఎత్తుకుని పాలు ఇవ్వండి. పడుకునేటప్పుడు బాబుని మీవైపు తిప్పుకుని ఒక చేత్తో వీపు, పిరుదులు దాకా నెమ్మదిగా పట్టుకుని పాలు ఇవ్వండి. బిడ్డ తలని ఎప్పుడూ ఎత్తులో ఉంచి, స్తనాల దగ్గరికి చేర్చి పాలివ్వండి. పాలిచ్చే ప్రతీసారి స్తనమూలాలని, మీ

తల్లిపాలతో చేకూరే ప్రయోజనాలు

బాబుకి పసివయస్సులో వచ్చే చెవి, శ్వాస సంబంధమైన బ్యాధులు ఏ మాత్రం దరిచేరవు. పసివానికి వచ్చే ఎలర్జీలు దరిచేరవు. భవిష్యత్తులో క్యాన్సరు వచ్చే లక్షణాలు ఉండవు. శిశువులో వ్యాధినిరోధకశక్తి పెరుగుతుంది. మెదడు వాపు వ్యాధులాంటివి రాకుండా కాపాడుతుంది. తల్లిపాలు శిశువుకు సహజమైనవి కనుక ఒంటబట్టి మరింత బలం చేకూరుతుంది. మాతృస్తనం పిల్లల మనస్సుకి ఆహ్లాదాన్నిస్తుంది.

భ్రపరచుకోండి.

పాలిచ్చేటప్పుడు బాబుని మీ స్తనాల దగ్గరగా తీసుకోండి కాని, బాబు దగ్గరకి మీరు వంగకండి. వీలైతే బాబువైపు తిరిగి పక్కన పడుకొని పాలివ్వండి. బాబు పాలు తాగుతూ, విశ్రాంతి పొందుతూ తొందరగా నిద్రలోకి జారుకుంటాడు. ఇలా తొలిసారి బాబు పాలు తాగడం ఆరంభించడం భవిష్యత్తులో జరిగే రీఫ్లెక్సి ఆధారం.

రోజుకు ఎన్నిసార్లు పాలివ్వాలి

సాధారణంగా రోజుకి 8-12సార్లు శిశువుకి పాలివ్వడం అవసరం. బాబు ఏడ్చినా పెదిమలు రుద్దుతూ కదుపుతున్నా తనకి ఆకలవుతున్నదని సూచన. సహజంగా బాబు ఒక్కోసారి కనీసం పది నిమిషాలు పాలు తాగుతాడు. బాబు అలా తాగక ఏడుస్తుంటే అతనిలో ఏదో మార్పు జరుగుతున్నదని అర్థం. మీ బాబు పుట్టిన మొదటి వారంలో కొన్ని ఔస్సుల బరువు కోల్పోతాడు. రెండో వారం వచ్చేసరికి మళ్ళీ సాధారణ బరువు పొంది క్రమంగా ఎదుగుతాడు. ♦

భారత్ లో స్త్రీ, పురుషుల వ్యత్యాసంపై ఐరాస అంచనా!

స్త్రీ-పురుషుల మధ్య సమానత్వం 2030నాటికి సాధించాలనే లక్ష్యాన్ని భారత్ చేరుకునే అవకాశంలేదని ఐక్యరాజ్యసమితి మహిళల విభాగం యూఎన్ విమెన్ తాజాగా అంచనా వేసింది. పరిస్థితులు ఇప్పటిలాగే కొనసాగితే మహిళలకు వ్యతిరేకంగా చట్టాల్లో కనిపిస్తున్న వివక్షను తొలగించడానికి, న్యాయ సమానత్వాన్ని సాధించడానికి 268 ఏళ్లు పడుతుందని 'యూఎన్ విమెన్' తాజా నివేదిక తెలిపింది.

ఐరాస సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యంలో స్త్రీ-పురుషుల సమానత్వం కూడా ఒకటి. జెండర్ ఆధారంగా స్త్రీ, పురుషుల మధ్య అసమానతలను తొలగించడమే దీని లక్ష్యం. చట్టాల్లో వివక్షను తొలగిస్తూ.. బాలికలు, మహిళలకు న్యాయ సేవలను చేరువ చేయాలని దీనిలో నిబంధనలు ఉన్నాయి. పనికి సమాన వేతనం, ఉద్యోగాల్లో మహిళలకు అన్నీ హక్కులూ కల్పించడం లాంటివి స్త్రీ-పురుషుల సమానత్వంలో ఉంటాయి. చట్టాల్లో ఏముంది? ఒకేలాంటి పనికి స్త్రీ, పురుషులకు సమాన వేతనాలు ఇచ్చేలా చూసేందుకు భారత్ లో చట్టాలేమీ లేవు. వరల్డ్ ఎకనమిక్ ఫోరమ్

(డబ్ల్యుఈఎఫ్) జెండర్ గ్యాప్ నివేదిక-2022 ప్రకారం, స్త్రీ-పురుషుల సమానత్వంలో జాబితాలోని 146 దేశాల్లో భారత్ 135వ స్థానంలో ఉంది. పురుషుల తరహాలో మహిళలు రాత్రివేళ పనిచేయకుండా అడ్డుకునేందుకు భారత్ లో కొన్ని చట్టాలున్నాయి. ఉదాహరణకు మహారాష్ట్ర షాప్స్ అండ్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్స్ (రెగ్యులేషన్ ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంట్ అండ్ కండిషన్స్ ఆఫ్ సర్వీస్). యాక్ట్ 2017, మైన్స్ యాక్ట్ 1952, ఫ్యాక్టరీస్ యాక్ట్ లాంటి చట్టాల్లో పురుషుల్లా మహిళలు ఫ్యాక్టరీల్లోని కొన్ని విధుల్లో పాల్గొనకుండా ఆంక్షలు ఉన్నాయి. ఇలాంటి ఆంక్షల వల్లే

ప్రపంచ బ్యాంకు జెండర్ ఈక్వాలిటీ ఇండెక్స్ లో భారత్ వెనుకబడింది. బ్రిటన్, ఫ్రాన్స్, జర్మనీ లాంటి దేశాలు ఈ సూచీలో చాలా ముందున్నాయి.

ఉద్యోగాల్లో మహిళలు

ఉద్యోగాల్లో మహిళల పాత్రను ప్రభావితం చేయడంలో పిల్లల పెంపకం ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తోంది. ప్రసూతి సెలవుల కోసం భారత్ "మెటర్నిటీ బెనిఫిట్ లా"ను తీసుకొచ్చింది. దీని ద్వారా 182 రోజుల వేతనంతో కూడాని ప్రసూతి సెలవులను ఇవ్వాలని ఇక్కడి నిబంధనలు చెబుతున్నాయి. అయితే, ఇక్కడ తండ్రికి ఎలాంటి సెలవులూ ఇవ్వరు. మరోవైపు గర్భిణులను

ఉద్యోగాల నుంచి తీసేయకుండా అడ్డుకునే నిబంధనలు కూడా ఇక్కడ లేవు. దీంతో గర్భిణులను ఏదో ఒక కారణం చూపించి ఉద్యోగం నుంచి తొలగించే అవకాశముంది. తల్లిదండ్రులు ఇద్దరికీ ప్రసూతి సెలవులు ఇస్తే, పరిస్థితి మెరుగ్గా ఉంటోందని జెండర్ ఈక్వాలిటీ ఇండెక్స్ చెబుతోంది. ఈ సూచీలో జపాన్ మంచి స్కోర్ సాధించింది. ఇక్కడ మహిళలతోపాటు పురుషులకు కూడా 300 రోజుల వేతనంతో కూడిన సెలవులు ఇస్తారు.

మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలు

సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాలను చేరుకోవడంలో మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలు ప్రధాన పాత్ర పోషించే అవకాశముంది. మహిళలు వ్యాపారాలను నడిపించడంలో ఒప్పందాలు కుదుర్చుకునేటప్పుడు, వ్యాపారాలను రిజిస్టర్ చేసుకునేటప్పుడు, బ్యాంకు ఖాతాలు తెరిచేటప్పుడు వివక్ష లేకుండా చూడటం అనేది ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తుంది. భారత్ లో ఈ విషయాల్లో మహిళలపై వివక్ష చూపించే చట్టాలేమీ లేవు. అయితే, రుణాలు మంజూరు సమయంలో జెండర్ ఆధారిత వివక్ష కనిపిస్తోంది. ఈ దిశగా భారత్ చేయాల్సిన కృషి చాలా ఉంది. జెండర్ గ్యాప్ రిపోర్ట్ 2022 ప్రకారం.. భారత్ లో మహిళల నేతృత్వంలో నడుస్తున్న సంస్థలు కేవలం 2.8 శాతం మాత్రమే.

నాయకత్వంలో మహిళలు

ప్రపంచ బ్యాంకు సమాచారం ప్రకారం.. మేనేజ్మెంట్, నాయకత్వ పదవుల్లో భారత్ లో మహిళలు 18 శాతం వరకు ఉన్నారు. బ్రిటన్, అమెరికాలలో ఈ వాటా వరుసగా 30, 40 శాతం వరకూ ఉంది. ఈ విషయంలో శ్రీలంక కూడా భారత్ కంటే ముందుంది. సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాల దిశగా భారత్ చేస్తున్న కృషిపై వీతి ఆయోగ్ ఏటా సమాచారాన్ని విడుదల చేస్తుంది. స్త్రీ, పురుషుల సమానత్వం భారత్ స్కోర్ మొత్తంగా 48గా దీనిలో షేర్కొన్నారు. ఈ దిశగా భారత్ చేయాల్సిన కృషి చాలా ఉంది. కొన్ని విభాగాల్లో పురోగతి కనిపిస్తున్నప్పటికీ, మొత్తంగా స్త్రీ-పురుషుల సమానత్వంలో భారత్ చాలా వెనుకబడి ఉంది.

సైన్స్ లో మహిళలు

మరోవైపు సైన్స్ విభాగంలో మహిళల గురించి కూడా చర్చ జరుగుతోంది. స్టైమ్ విభాగం అంటే సైన్స్, టెక్నాలజీ, ఇంజనీరింగ్, మ్యాథ్స్ లో మహిళా విద్యార్థుల వాటా 42.7 శాతం వరకూ ఉంది. చాలా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలతో పోలిస్తే, ఇది చాలా ఎక్కువ. ప్రస్తుతం స్టైమ్ విద్యార్థుల్లో మహిళల వాటా అల్బీరియాలో ఎక్కువగా 55.47 శాతం ఉంది. అయితే, స్టైమ్ ఉద్యోగాల్లో మహిళల వాటా ఆ దేశంలో చాలా తక్కువగా ఉంది. ఇక్కడ ఇది 19.9 శాతం మాత్రమే. అల్బీరియా ఉద్యోగాల్లో వాతావరణం పురుషులకు అనుకూలంగా ఉండటమే దీనికి కారణం. మరోవైపు ఇక్కడ పనివేళలు కూడా మహిళలకు అంత అనుకూలంగా ఉండవు. అందుకే మహిళలు ఎక్కువగా ఈ రంగాల వైపు చూసేందుకు ఇష్టపడరు. భారత్ లో స్టైమ్ రంగాల్లో పనిచేస్తున్న మహిళల వాటా 17.35 శాతం మాత్రమే. ఈ విషయంలో బంగ్లాదేశ్, చైనా, అఫ్ఘానిస్తాన్, శ్రీలంక.. భారత్ కంటే ముందున్నాయి.

ఈ డాక్టర్ నిజంగా దేవుడు!

“వినా స్త్రీ జననం నాస్తి.. వినా స్త్రీ గమనం నాస్తి.. వినా స్త్రీ సృష్టే నాస్తి” అని అందరికీ తెలుసు. అంటే స్త్రీ లేనిదే జననం లేదు. స్త్రీ లేనిదే గమనం లేదు. స్త్రీ లేనిదో ఈ సృష్టే లేదు. “యత్ర నార్యస్తు పూజ్యంతే.. రమంతే తత్ర దేవతాః!” అంటే ఎక్కడ స్త్రీలు గౌరవించబడతారో.. ఎక్కడ స్త్రీలు సముచిత స్థానాన్ని పొందుతారో అక్కడ దేవతలు ఉంటారని ప్రసిద్ధి. ఇలాంటి మాటలు మనం ఫేస్ బుక్ లో చూస్తుంటాం, పుస్తకాల్లో చదువుతుంటాం, మాతృదినోత్సం, బాలికల దినోత్సవం రోజు స్టేటస్సుల్లో కూడా పెడుతుంటాం. కానీ, మన ఇంట్లో ఆడపిల్ల పుట్టింది అంటే జీర్ణించుకోలేం. (ఇప్పుడు పరిస్థితులు చాలా మారాయి). ప్రస్తుతం చాలా వరకు ప్రజల్లో చైతన్యం వచ్చిందనే చెప్పాలి. కానీ, ఇప్పటికీ ఆడశిశువులను రక్షించడం కోసం, వారి సంఖ్యను పెంచడం కోసం కృషి చేయక తప్పడం లేదు.

ప్రభుత్వాలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు

అలాంటి కార్యక్రమాలను చేస్తూనే ఉంటాయి. కానీ, ఇప్పుడు చెప్పుకోబోయే డాక్టర్ గురించి అయితే ఎవరికీ తెలియకపోవచ్చు. ఆడశిశువులను రక్షించేందుకు ఆయన చేస్తున్న సేవ, కృషి ఎంతో మందికి తెలియాలి కూడా. ఆ ప్రాంతంలో అమ్మాయి పుడితే చూడటానికి కూడా వచ్చేవాళ్లు కాదు. అమ్మాయి అనే అనుమానం వచ్చినా అబార్షన్ చేయించేవాళ్లు. అలాంటి ప్రాంతంలో ఈ వైద్యుడు చేసిన కృషితో పరిస్థితులు మారిపోయాయి. ఆ వైద్యుడి పేరు గణేశ్ రథ్. ఆయనకు మహారాష్ట్రలోని హరిదాప్సార్ ప్రాంతంలో ఓ ఆస్పత్రి ఉంది. అక్కడే ఆయన ఆడశిశువుల సంరక్షణ కోసం కృషి చేస్తుంటారు.

గణేశ్ రథ్ ఆస్పత్రిలో ఆడశిశువుకు జన్మనిస్తే వారికి ఘనమైన స్వాగతం పలుకుతారు. అలాగే ఆడశిశువుకు జన్మనిచ్చిన ఆ మహిళ నుంచి గానీ, వారి కుటుంబం నుంచి గానీ, ఒక్క రూపాయి తీసుకోరు. అంటే ఆడపిల్లకు జన్మనిస్తే అక్కడ ప్రసవం

2400 ఉచిత ప్రసవాలు

‘2012కు ముందు ఆ ప్రాంతంలో భూణ హత్యలు ఎక్కువగా జరిగేవి. అమ్మాయి పుడితే ఆ శిశువును చూసేందుకు, ఆ మహిళ కోసం కూడా ఎవరూ వచ్చేవారు కాదు. ఇప్పుడు ఆ పరిస్థితులు మారాయి. 11 ఏళ్లలో మా ఆస్పత్రిలో 2,400 ఉచిత ప్రసవాలు జరిగాయి’

- గణేశ్ రథ్

పూర్తిగా ఉచితం అనమాట. “బేటీ బచావో జనాందోళన్” కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ వైద్యుడు ఆడశిశువులకు ఉచిత ప్రసవాలు చేస్తున్నారు.

వైద్య విద్యార్థులకు డ్రెస్ కోడ్

జీన్స్ ప్యాంట్, టీ షర్టులు ధరించొద్దని ప్రభుత్వం ఆదేశం

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వైద్య విద్యార్థులు ఇకపై జీన్స్ ప్యాంట్లు, టీ షర్టులు ధరించలేరు. అంతేకాదు, అసిస్టెంట్, అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్లు, వైద్య విద్యార్థులు కూడా ఇష్టమైన జీన్స్ ధరించలేరు. ఇకపై మహిళా విద్యార్థులు చీరలు, లేదంటే

కార్యాలయం (డీఎంఈ) ఆదేశాలు జారీ చేసింది. ఎంబీబీఎస్, పీజీ వైద్య విద్యార్థులు నీట్ గా డ్రెస్ చేసుకోవాలని, క్లీన్ షేవ్ తో రావాలని, మహిళలైతే జుట్టును వదులుగా వదిలేయవద్దని సూచించింది. తప్పనిసరిగా స్వెటర్స్కోప్, యాప్రాన్

చుడీదార్లు మాత్రమే ధరించాలంటూ రాష్ట్ర వైద్య విద్య సంచాలక

ధరించాలని ఆ ఆదేశాల్లో పేర్కొంది. ఇప్పటికే నిర్దేశించిన డ్రెస్ కోడ్ కు కొందరు విద్యార్థులు, వైద్యులు, పారామెడికల్ సిబ్బంది తిలోదకాలివ్వడంతో గుర్తించిన అధికారులు ఈ మేరకు తాజాగా ఆదేశాలు జారీ చేశారు. వీళ్ళు చెప్పేవన్నీ చేసుకుంటూ వెళ్ళితే, సమాజం వెనక్కి నడుస్తున్న భావన కలుగుతుంది. సతీసహగమనం కరెక్ట్ అంటూ భార్యను కూడా భర్తతోపాటు పాడెపై పడుకోబెడుతారు.

ఆ పాప అనాథ కాదు!

ఏ దేళ్ల పాపను తీసుకుని తల్లి, మేనమామ, అమ్మమ్మ ఐదవ పెద్దలను కలిశారు. పాపను చూసి ముచ్చటపడి పాప పేరేమిటి అని అడిగారు ఐదవ పెద్దలు. వారిలా చెప్పారు. పాప పేరు సుమ. 'పాప' తండ్రి కొన్నాళ్ల క్రితం చనిపోయారు. బిడ్డను ఎంతో ప్రేమతో పెంచాడు. కానీ ఇప్పుడు పాప, తల్లి అనాథలయ్యారు. వారికి ఎవరూ తోడు లేరు. తల్లికి చదువు లేదు. మేనమామే వారి క్షేమ సమాచారాలు చూస్తున్నాడు. ఆ పాపంబే వారందరికీ పంచప్రాణాలు. కానీ దురదృష్టవశాత్తూ మేనమామ భార్య కూడా అనారోగ్యంతో చనిపోయింది. ఇక ఆ అమ్మమ్మ పరిస్థితి వర్ణనాతీతం. మనవడిని, మనవరాలినీ వృద్ధాప్యంలో తనే పెంచి పెద్ద చేయాలి. తెలిసినవారి ద్వారా ఐదవ గురించి విచి కలిశాం' అని చెప్పారు. ఇంతకీ ఏమైందో తెలియాలంటే ఇది చదవాల్సిందే.

పాప.. తాత, నాయనమ్మలు పాప చదువుకు, పోషణకు తల్లికి కొంత

డబ్బు ఇవ్వమని, పాప పేర ఏదైనా అస్తి రాయమని అడగడానికి ఐదవ పెద్దలను సహాయపడమని అడగడానికి వచ్చారు. వారి పరిస్థితి చూసి వెంటనే ఐదవ పెద్దలు నాయనమ్మ, తాతలను పిలిచి మాట్లాడారు.

తాతయ్య మంచి పేరున్న ఉద్యోగమే చేసి నేడు 85 ఏళ్ల వయస్సులో ఉన్నాడు. నాయనమ్మదీ అదే పరిస్థితి. వారి వేదన వారి మాటల్లోనే విందాం. మాకు ఇద్దరు మగబిడ్డలు, కానీ వారిద్దరికీ బాధ్యత లేదు. నేను ఉద్యోగంగో బాగానే సంపాదించాను. కానీ కొడుకులు మాత్రం కలిసి రాలేదు. వచ్చిన ఆర్థిని ఉద్యోగాలు ఇద్దరూ వదిలేశారు. నా ఆదాయంతోనే బతకడానికి అలవాటుపడ్డారు. ఇంకో దురుదృష్టమేమంటే 'నా కొడుకులిద్దరికీ సంతానం లేదు. ఈ పాపను నేను కూడా చూసి ముచ్చటపడి అనాథాశ్రమం నుంచి తీసుకువచ్చి చిన్న కొడుకుని పెంచుకోమని చెప్పి దత్తత స్వీకారం కూడా చేయించాను. కానీ కొడుకు చనిపోయాక ఆ దుఃఖంలో నుంచి నేను ఇంకా బయటపడలేదు. అయినా కూడా పాపకు ఏమీ ఇబ్బంది లేదు. ఫీజులు నేను కడుతున్నాను. చదువు ఆగకుండా చూస్తున్నాను. అయినా ఎవరూ మా భార్యభర్తలపై ప్రేమ చూపరు. ఎటుచూసినా నా

సంపాదనపైనే వారి ఆశ. మేమిద్దరమూ చివరి అంకంలో ఉన్నాం. ఏ దైర్యంతో మేం ఎవరిని నమ్మాలి? కొడుకు లేని కోడలు కానీ, పెద్ద కొడుకు కానీ మాకు తోడు రారు. మా బాధ మేమే పడతాం. మా బిడ్డ వైద్యానికి మాకు లక్షలు ఖర్చయింది. కానీ బతకలేదు. రోగ కారణం తాగుడు. ఈ మధ్యం మహమ్మారి ఎంత మందిని బలి తీసుకుంటుందో అర్థం కావడం లేదు. ఈ వృద్ధాప్యంలో కొడుకు దినవారాలే చేయనా? వీరి సమస్యలు తీర్చనా? మీరే ఆలోచించండి. నేను కొంత సమయం తీసుకుని నా నిర్ణయం మీకు తెలియజేస్తాను. దయచేసి నన్ను మీరు తొందరపెట్టాద్దు అని చెప్పారు. ఆ కోడలితో ఐదవ సభ్యులు తరచూ ఫోన్ చేసి మాట్లాడారు. అత్తమామలను అనవసరపు నిందారోపణలతో హింసించొద్దని, వారి దుఃఖాన్ని కూడా అర్థం చేసుకోవాలని చెప్పారు. పాప దగ్గర అత్తమామల గురించి చెడుగా మాట్లాడవద్దని కూడా చెప్పారు. ఎందుకంటే.. పసిపిల్లలు ఏదైనా తొందరగా పట్టేస్తారు. వారి మనస్సులో విషబీజాలు నాటితే అంతే..! అత్తమామల నీడలోనే కొంత కాలం బిడ్డను పెంచాలంటే తల్లికీ, బిడ్డకీ వారి ఆసరా తప్పనిసరిగా ఉండాలి. మీకైనా వారి ఆదరణ ఎంతైనా అవసరం. వారిని మాటలతో హింసించొద్దని

కోడలికి చెప్పారు.

ఆమె పరిస్థితి అర్థం చేసుకోమని అత్తమామలకు చెప్పారు. భర్త లేక, డబ్బు లేక అల్లారుముద్దుగా పెంచుతున్న బిడ్డను ఒంటరిగా ఆలనా పాలనా చూడలేక ఆమె ఆందోళనలో ఆమె ఉంది. తల్లిలా చూసుకునే వదిన కన్నుమూసింది. ఒకే సంవత్సరంలో భర్త, వదిన మరణాన్ని ఆమె జీర్ణించుకోలేకపోతోంది. ఇప్పుడు అన్న బిడ్డను కూడా తనే చూడాల్సిన పరిస్థితి వచ్చింది. అన్నాచెల్లెళ్లు ఇద్దరూ తోడులేనివారయ్యారు. వారిని చూసి

వారి తల్లి దుఃఖంలో నుంచి తేరుకోలేకపోతోంది. ఏడాదిలో అల్లుడూ, కోడలు మరణం.. ఏ వృద్ధురాలు తట్టుకోగలదు. అందరూ ఎవరి సమస్యలతో వారు సతమత మవుతూ ఒకరిపైమరొకరు అపనమ్మకాన్ని పెంచుకున్నారు. తరచూ అత్తమామలను తమతో ఫోన్లో సంభాషించమన్నారు. కొన్నివారాల సమయం తీసుకుని వారు ఐదవ పెద్దలకు ఈ విధంగా తెలిపారు. 'మేము, ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాము. ఈ సంవత్సరం ఏప్రిల్లో నా జన్మదినం వస్తుంది. ఆ

రోజున ఎవరెవరికి ఇవ్వాలనుకున్నది వారికి అప్పగిస్తాను. మా సొమ్మును మేము మాకు ఆపులైనవారందరికీ పంచాలని నిర్ణయించుకున్నాం. నేను తెచ్చిన అనాథ బిడ్డను మరొకసారి అనాథను చేయను. పాపకు నేను కొంత ఆస్తి, ఆమె చదువుకు అవసరమైన ఏర్పాట్లు చేస్తాను. ఈ గడువు వరకు వారిని సహనంతో ఉండమనండి. మీరు చెప్పినట్లే అన్నీ నిర్వహించి మీకు తెలియజేస్తాం' అని చెప్పారు. వారి పెద్ద మనసుకు ఐదవ పెద్దలు ఆనందించారు. ♦

రామ్ దేవ్ బాబాపై ఆగ్రహ జ్వాల!

ఆధ్యాత్మిక ప్రవచనాలు యోగా, మత ప్రవచనాలు ముసుగులో మహిళల పట్ల అసభ్యంగా వ్యాఖ్యలు చేసిన రామ్ దేవ్ బాబా మహిళా లోకానికి క్షమాపణ చెప్పాలని, సుమోటో కేసు నమోదు చేసి తక్షణమే అరెస్టు చేసి తగిన చర్యలు చేపట్టాలని జాతీయ మహిళా కమిషన్ స్పందించాలని మహిళా సంఘాలు ఆందోళన వ్యక్తం చేసారు.

మహిళలు దుస్తులు లేకుండా ఉంటే అందంగా ఉంటారు అంటూ చేసిన అసభ్య వ్యాఖ్యలను నిరసిస్తూ విజయవాడ నాడు నగరంలోని స్థానిక ఊర్వాశి సెంటర్ వద్ద ఆయన చిత్ర పటానికి చెప్పుల దండ వేసి చెప్పులతో కొడుతూ నినాదాలు చేశారు. అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం (ఐదవ) రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు కాట్రగడ్డ స్వరూపరాణి మాట్లాడుతూ గతంలో డెరా బాబా, నిత్యానంద బాబాలు భక్తి ముసుగులో ఆడవారిని వంచించిన

ఘటనలు మర్చిపోక ముందే నేడు గరికపాటి నరసింహారావు రామ్ దేవ్ బాబాలు కించపరిచే వ్యాఖ్యలు చేయడం అత్యంత హేయమైన విషయం అన్నారు. మహిళా సంఘాలు ఐక్యంగా అన్ని జిల్లాలో పోలీస్ స్టేషన్లలో కేసులు పెడతామని, ఆందోళనకు సిద్ధం అవుతారని హెచ్చరించారు. కార్యక్రమంలో భారత జాతీయ మహిళా సమాఖ్య (ఎన్ ఎఫ్ ఐ డబ్ల్యూ) రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి పెన్మెత్త దుర్గాభవాని మాట్లాడుతూ వినియోగ వస్తువుల నకిలీ వ్యాపార విపణిలో ప్రజల్ని మోసగిస్తూ ప్రభుత్వ స్థలాలు సైతం ఆక్రమించే సన్యాసులు బాబాలు భక్తి ముసుగులో తప్పుడు పనులు చేస్తుంటే అలాంటి వారికి పాలక ప్రభుత్వాలు కార్పొరేట్ వర్గాల వాళ్ళు వత్తాసు పలుకుతూ ఉన్నారని, ప్రవచనాల ముసుగులో మహిళల స్వేచ్ఛను భంగపరిచే విధంగా

ఆడ వాళ్ళు ఏ దుస్తులు ధరించాలి, ఎలా ఉండాలో వ్యాఖ్యలు చేయడం, ముస్లిం మహిళలు బుర్ఖా హిజాబ్లు ధరించకూడదు అంటూ మనువాద సంస్కృతి పురుషాధిక్య సమాజాన్ని గుర్తు చేస్తున్నారని ఆరెస్సెస్ ముసుగులో ఉన్న కేంద్ర మంత్రులే కాకుండా గరికపాటి, రామ్ దేవ్ వంటి వాళ్ళు కూడా కించ పర్చడం అత్యంత హేయమైన విషయం అని అవేదన వ్యక్తం చేశారు. కార్యక్రమానికి ఏపి మహిళా సమాఖ్య నగర ప్రధాన కార్యదర్శి పంచదార్ల దుర్గాంబ, ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి కే శ్రీదేవి, నేతృత్వం వహించగా మాజీ కార్పొరేటర్ లు తమ్మిన దుర్గ, గాదే ఆదిలక్ష్మి కాజ సరోజ, మహిళా సంఘాల నాయకులు ఓర్పు భారతి, నక్కా రాజ్యలక్ష్మి, దుర్గాసి రమణమ్మ, పుట్టగుంట సత్యవతి, కడవకొల్లు భారతి, వెంకటేశ్వరమ్మ, దుర్గ, షకీలా విక్రమ్ లక్ష్మి, దేవి తదితరులు పాల్గొన్నారు. ♦

టీనేజీ సమస్యపై ఆలోచింపజేసే నోట్బుక్

(మలయాళం)

టీనేజీ ప్రెగ్నెన్సీపై వచ్చిన మళయాళం సినిమా “నోట్బుక్”. బాల్యం నుండి కౌమార్యం వైపునకు ప్రయాణిస్తున్నప్పుడు ఎన్నో రకాల ఉద్వేగాలకు, గందరగోళాలకు లోనవుతుంటాం. వేటి ఆధునిక పరిస్థితుల్లో ఇది ప్రతి ఒక్కరి జీవితంలో వచ్చే అతి క్లిష్టమైన దశ. చుట్టూ మారుతున్న ప్రపంచ పరిస్థితులు పిల్లలకు చాలా తెలివిగిచ్చాయి కాని ఈ గందరగోళం నుండి మాత్రం వారిని దూరం చేయలేకపోతున్నాయి. పైగా వారిని ఇంకా అయోమయం వైపుకు నెడుతున్నాయి. ఆ పరిస్థితులకు బాధ్యత వహిస్తూ, నిస్వార్థంగా మిగిలిపోతున్న తల్లిదండ్రుల సంఖ్య విపరీతంగా పెరిగిపోతుంది. ఆ సందర్భంలో చర్చించుకోవలసిన మంచి సినిమా “నోట్బుక్” ఇది.

మళయాళంలో 2006లో వచ్చిన సినిమా. రోషన్ ఆండ్రూస్ ఈ సినిమాకు దర్శకత్వం వహించారు. కేరళ స్టేట్ అవార్డు, ఫిలింఫేర్ అవార్డులు పొందిన ఈ చిత్రం టీనేజీ ప్రెగ్నెన్సీ మీద వచ్చిన సినిమా. ఇందులో పార్వతి తిరువోత్తు, మారియా రాయ్, రోమా అస్రాని ప్రధాన పాత్రలు పోషించారు. ఇది ముగ్గురు టీనేజీ ఆడపిల్లల కథ. మూడు విభిన్న నేచరాలనుండి వచ్చిన ఈ పిల్లలు తమ స్కూలులో కలుసుకుంటారు. ముగ్గురూ ఎలెవెంత్ స్టాండర్డ్లో చదువుతుంటారు. సారా తల్లి తండ్రులు విడిపోతారు. అయినా ధైర్యంగా పరిస్థితిని ఎదుర్కొని నలుగురికి సహాయంగా ఉంటూ తనదైన వ్యక్తిత్వంతో ఉంటుంది సారా. ఎంత అల్లరి చేస్తుందో అంత బాగా చదువుతుంది కూడా, ఎటువంటి పరిస్థితులలో కూడా నిజం మాట్లాడడం, ధైర్యంగా ఉండడం

ఈమె నైజం. శ్రీదేవి బ్రాహ్మణుల అమ్మాయి. తల్లి తండ్రుల పెంపకంలో జాగ్రత్తగా సాంప్రదాయ రీతిలో పెరుగుతుంది. ప్రతి పనిలో కూడా ఆమెలో కొంత బెదురు, తడబాటు, అమాయకత్వం కనిపిస్తూ ఉంటాయి. కులం, మతం పక్కన పెట్టేసి స్నేహితులలో మనస్ఫూర్తిగా కలిసిపోతుంది. తన ఆహారపు అలవాట్లను కూడా మార్చుకుంటుంది. పూజకి తండ్రి లేడు తల్లి దగ్గర ఉంటుంది. హాస్టల్ లో ఉండవలసిన అవసరం ఆమెకు లేదు. సారా, శ్రీదేవీలు శనీ ఆదివారాల్లో ఇంటి భోజనం కోసం పూజ ఇంటికి వెళుతూ ఉంటారు. పూజ తల్లి ముగ్గురినీ చాలా ప్రేమగా చూస్తుంది.

భిన్న స్వభావాలున్న ఆ ముగ్గురు కూడా ఒక ప్రాణంలా జీవిస్తూ ఉంటారు. సారా మ్యూజిక్ బాండ్లో డ్రమ్స్ వాయిస్తుంది. ఫిరోజ్ అనే ఓ విద్యార్థిలోని సంగీత ప్రతిభను ఆమె

గమనిస్తుంది. కాని ఫిరోజ్ చదువులో ఎప్పుడూ ఫెయిల్ అవుతూ ఉంటాడు. తండ్రి ఫిరోజ్ తో “నీకు పియానో కొనివ్వాలంటే నువ్వు పాస్ అవ్వాలి” అనే కండిషన్ పెట్టినప్పుడు

కష్టపడి చదువుతాడు. చక్కగా పరీక్షలు రాస్తాడు కూడా. కాని పరీక్ష పేపర్లలో ఓ చీటీ దొరుకుతుంది ప్రిన్సిపాల్కు. ఎప్పుడూ ఫెయిల్ అయ్యే ఫిరోజ్ అన్ని సబ్జెక్టులలో డెబ్బై శాతం మార్కులు తెచ్చుకోవడంతో అతనే కాపీ కొట్టాడని ప్రిన్సిపల్ నిర్ణయించుకుని, ఫిరోజ్కి మళ్ళీ పరీక్ష పెట్టమని టీచర్ని ఆదేశిస్తాడు. మళ్ళీ అంత కష్టం పడలేని ఫిరోజ్ స్కూలు బిల్డింగ్ పైకి ఎక్కి ఆత్మహత్యా ప్రయత్నం చేస్తాడు. ఆ చీటీ స్కూలు ఫస్ట్ వచ్చే ఆనా అనే అమ్మాయిదని సారాకి తెలుసు. ఆనా కాపీ కోడుతుంటే ఆమె చూస్తుంది కూడా. కాని క్లాస్ ఫస్ట్ వచ్చే అమ్మాయి కాపీ కొడుతుందంటే ఎవరూ నమ్మరు. ఫిరోజ్ పరిస్థితి

చూసిన సారా ప్రిన్సిపల్ దగ్గరకు వెళ్ళి నిజం చెప్పాలనుకుంటుంది. తోడుగా పూజాని రమ్మంటుంది. పూజా స్కూలు కెప్టెన్ కూడా. కాని తాను చూడని విషయం గురించి చెప్పనని ప్రిన్సిపల్ దృష్టిలో చెడ్డపిల్లగా పడలేనని చెబుతుంది పూజ. సారా ఒక్కతై వెళ్ళి ప్రిన్సిపల్ ముందు నిలబడి నిజం చెబుతుంది. కాని మూడవ రాంకు తెచ్చుకునే సారా అక్కసుతో ఆనా మీద నింద వేసింది ప్రిన్సిపల్ అనుకుంటాడు. ఫిరోజ్ ను స్కూలు నుండి డిస్మిస్ చేసి, సారాను సస్పెండ్ చేస్తాడు ఆయన. సారా తల్లి వచ్చి బిడ్డను మందలించి తిరిగి వెళ్ళిపోతుంది. ఈ సంఘటనతో సారా, పూజల మనస్తత్వాన్ని చూపిస్తారు దర్శకులు. ఇది తరువాత నడిచే కథలో చాలా కీలకం అవుతుంది. శ్రీదేవి సూరజ్ అనే అబ్బాయిని ప్రేమిస్తుంది. ఆ కొత్త అనుభవం చాలా గమ్మత్తుగా హాయిగా ఉంటుంది శ్రీదేవికి. స్కూల్ ఎక్స్కర్షన్లో శ్రీదేవి సూరజ్ శారీరకంగా కలుస్తారు. శ్రీదేవి నెల తప్పుతుంది. ఈ సంగతి తెలిసిన తరువాత స్నేహితులు ముగ్గురూ భయపడతారు. ఇది పెద్దవాళ్ళకు చెప్పవలసిన విషయం అని సారా చెప్పినా పూజ అలా జరిగితే శ్రీదేవి ఆత్మహత్య చేసుకుంటుందని ఈ సమస్య తామే పరిష్కరించుకోవాలని చెబుతుంది. ప్రెగ్నెన్సి టెస్ట్ కిట్ గురించి గూగుల్ లో వెతికి తెప్పించుకుని శ్రీదేవి నిజంగా ప్రెగ్నెంట్ అని నిర్ధారించుకుంటారు స్నేహితులు. ఇక ఏమీ చేయలేని పరిస్థితులలో టీవిలో వచ్చే సమాచారం, గూగుల్, పత్రికల సహాయంతో అబార్షన్ గురించి

తెలుసుకుంటారు పూజ సారా. ఇది అరగంటలో జరిగిపోయే చిన్న ఆపరేషన్ అని. ఒక నాలుగు గంటల్లో పేషంట్ పని ముగించుకుని ఇంటికి వెళ్ళిపోవచ్చని తెలుసుకుంటారు. దానికి ఎంత ఖర్చవుతుందో కూడా కనుక్కుని డబ్బు సమకూర్చుకుంటారు. ఇక దూరంగా ఉన్న ఓ హాస్పిటల్ ను ఎంచుకుంటారు. కాలేజీ ఫంక్షన్లోనే తన స్పీచ్ ముగించుకుని పూజ, శ్రీదేవి, సారాలని ఓ ఆటోలో ఎక్కించుకుని ఈ హాస్పిటల్ కి తీసుకువస్తుంది. డాక్టర్ రూములోకి సారా శ్రీదేవిని తీసుకుని వెళుతుంది. డాక్టర్ దగ్గర సారా తమ వయసు పద్దెనిమిది అని చెబుతుంది. తమ అసలు పేర్లుచెప్పకుండా డాక్టర్ తో శ్రీదేవి రేప్ కు గురి అయిందని, ఈ స్థితిలో అబార్షన్ అత్యవసరం అని, శ్రీదేవికి పెళ్ళి నిశ్చయం అయిందని ఇప్పుడు ఈ ప్రమాదం నుండి బైటపడకపోతే ఆమెకు ఆత్మహత్య తప్ప మరో ప్రత్యామ్నాయం లేదని చెప్పి ఆమె డాక్టర్ ని కన్విన్స్ చేస్తుంది. అబార్షన్ కోసం శ్రీదేవిని లోపలికి తీసుకుని వెళతారు డాక్టర్లు. ఇదంతా పూజ దూరంగా కూర్చుని గమనిస్తూ ఉంటుంది. ఇంతలో ఆపరేషన్ థియేటర్ నుండి బైటకి ఫోన్ వచ్చి, బైట మిగతా డాక్టర్లు కూడా హడావిడిగా లోపలికి వెళతారు. కొన్ని నిమిషాల తరువాత డాక్టర్ బైటకు వచ్చి బ్లీడింగ్ ఎక్కువ అయి శ్రీదేవి చనిపోయిందని చెబుతాడు. భయంతో పూజ, సారాలు అక్కడి నుండి పారిపోయి స్కూలుకు వస్తారు. సారా స్టేజీ మీద తన మ్యూజిక్ ప్రోగ్రాం ఇవ్వడానికి వెళుతుంది. ఆ రాత్రి సారా తాము చేసిన పనికి బాధపడుతుంది. హాస్పిటల్ దగ్గర

తిరిగి వెళ్ళిపోదాం అని భయంతో శ్రీదేవి తన చేయి పట్టుకున్నా తానే బలవంతంగా ఆమెను ఆపరేషన్ థియేటర్ దాకా తీసుకెళ్ళానని సారా బాధపడుతుంది. పూజ మాత్రం తాము చేసింది తప్పు కాదని, అక్కడ శ్రీదేవితో తామున్నామని తెలుస్తే తమ భవిష్యత్తు పాడవుతుందని సారాకు నచ్చచెప్పే ప్రయత్నం చేస్తుంది. సూరజ్ కు ఈ విషయాలేవీ తెలియవు. శ్రీదేవిని తాను కలవాలని ప్రయత్నించినా సారా పూజాలు ప్రతి సారి అడ్డుకోవడం వెనుక కారణం అతనికి అర్థం కాదు. చివరకు స్కూలుకు పోలీసులు డాక్టర్ తో పాటు వచ్చినప్పుడు, శ్రీదేవి స్నేహితురాళ్లుగా సారాను పూజను ఆఫీసుకు పిలుస్తాడు ప్రిన్సిపల్. అక్కడ డాక్టర్ సారాను గుర్తు పట్టి, శ్రీదేవితో హాస్పిటల్ కు వచ్చిన అమ్మాయి ఆమెనని పోలీసులకు చెబుతాడు. పూజ మాత్రం తనకీ విషయం తెలియదని చెబుతుంది. ఆమెను హాస్పిటల్ లో ఎవరూ గమనించలేదు. కాబట్టి సారా ఒక్కతే శ్రీదేవితో కలిసి వెళ్ళి ఉంటుందని అందరూ నమ్ముతారు. పూజ తనను ఒంటరిని చేయడం సారా సహించలేకపోతుంది. ఆమె మనసు గాయపడుతుంది.

కాని ధైర్యంగా జరిగిన సంగతి ఒప్పుకుంటుంది. తన బిడ్డ ఎవరితోనో ఇష్టపూర్వకంగా సెక్స్ లో పాల్గొన్నదని విన్న శ్రీదేవి తండ్రి తట్టుకోలేకపోతాడు. తన బిడ్డ అలాంటిది కాదని ఆమె మీద ముందు చెప్పినట్లుగా రేప్ జరిగి ఉండవచ్చని వాదిస్తాడు. రేప్ జరిగిందని ఒప్పుకోవడంలో ఉండే కంఫర్ట్, బిడ్డ ప్రేమ విషయం తెలుసుకోవడంలో లేని పరిస్థితిలో ఉన్న తండ్రి ప్రదర్శిస్తున్న ఆ

వేదన వెనుక సమాజం నిర్ణయించిన విలువలు ఆడించే నాటకం మనకు కనిపిస్తూ ఉంటుంది. ప్రిన్సిపల్ విషయం అర్థం చేసుకుని స్కూలు పిల్లలందరినీ సమావేశపరుస్తాడు. శ్రీదేవి ఆక్సిడెంట్లో మరణించిందని, ఆమె, సారా స్కూలు యాజమాన్యం కన్ను గప్పి సినిమాకు వెళ్ళారని, అక్కడ జరిగిన రోడ్డు ప్రమాదంలో శ్రీదేవి మరణించిందని, అందుకుగాను సారాను డిస్మిస్ చేస్తున్నామని అనౌన్స్ చేస్తారు. సారా తండ్రి మిలటరీలో పెద్ద పోజిషన్లో ఉంటాడు. అతన్ని పిలిపిస్తుంది స్కూలు యాజమాన్యం, సారా పద్ధతి బాలేదని,

ఆమె ఏ స్కూలుకు పనికిరాదని, ఆమెను సైక్రియాట్రిస్టుకు చూపమని చెబుతాడు ప్రిన్సిపల్. సారా తండ్రి విషయం అర్థం చేసుకుని స్కూలు యాజమాన్యానికి ఎదురు తిరుగుతాడు. ఏ స్కూలుకు పని రాదని నిర్ణయించిన తన బిడ్డ భవిష్యత్తు తనకు తెలుసు అని, ఆమెను కోల్పోవడం స్కూలు దురదృష్టం అని తన బిడ్డకు తాను ఉన్నానని, ఆమె ఎంత ఎత్తుకు ఎదగగలదో తాను చూపిస్తానని సవాలు చేస్తాడు. బిడ్డను తీసుకుని వెళ్ళిపోతాడు.

పూజ మనసంతా అపరాధభావంతో నిండిపోతుంది. సారా ఆమెతో మాట్లాడదు. పూజ తల్లి సారా తండ్రి దగ్గరకు వచ్చి క్షమాపణ కోరినా ఆమెను తన బిడ్డ కలవడానికి సారా తండ్రి ఇష్టపడదు. సారా తండ్రితో మరో ఊరు వెళ్ళిపోతుంది.

ఎంత దాచిపెట్టినా దాగని శ్రీదేవి ప్రెగ్నెసీ విషయం సూరజ్ కు కూడా తెలుస్తుంది. సూరజ్, శ్రీదేవి తల్లి తండ్రులను కలవాలని వారింటికి

వెళతాడు. అక్కడ శ్రీదేవి తండ్రి సూరజ్ తన బిడ్డకు ఇచ్చిన ఉంగరాన్ని తిరిగి ఇస్తూ, తనకు అతనిపై కోపం లేదని, బాగా చదువుకుని స్థిరపడమని చెప్పి పంపిస్తాడు. బిడ్డ పోయిన దుఖంలో ఉన్న శ్రీదేవి తల్లిని చూసి చలించిపోతాడు సూరజ్. ఆమె తండ్రి మంచితనానికి తల వంచుతాడు.

సారా తరువాత ఆరు సంవత్సరాల్లో డాక్టర్ అవుతుంది. పూజ అపరాధ భావంతో మతి తప్పి మెంటల్ ఆస్పత్రిలో చేరుతుంది. ఆమెకు చేదోడుగా ఆమె తల్లికి తోడుగా వారి కుటుంబ సభ్యుడుగా కలిసిపోతాడు సూరజ్. పూజ హాస్పిటల్

నుంచి డిస్చార్జ్ అయి వచ్చే రోజున ఆమెను కలవడానికి సారా వస్తుంది. శ్రీదేవి పేరుతో పూజ పరిస్థితి వివరిస్తూ సారాకు

ఎవరో ఉత్తరం రాస్తారు. ఆ ఉత్తరం చూసి ఆమె పూజను కలుసుకుంటుంది. ఒకరినొకరు క్షమించుకుని తిరిగి తాము ముగ్గురు నాటిన మొక్కను చూడాలని వీళ్ళిద్దరూ వెళ్ళడం సినిమా ముగింపు.

ఒక చిన్న తప్పు, దానిని ఎలా సరిదిద్దుకోవాలో తెలియనితనం, లభ్యమవుతున్న సమాచారంతో వచ్చే ఆత్మవిశ్వాసం కలిసి ఎలా జీవితాలను ఛిద్రం చేస్తాయో చెప్పిన మంచి చిత్రం ఇది. ఇందులో ఎవరినీ తప్పుపట్టలేం. కాని సమస్య గంభీరత తెలియని ఆ పిల్లలు ఆ విషయాన్ని ఎంత ప్రమాద స్థాయికి తీసుకుని వెళ్ళారో అర్థం చేసుకుంటే చాలా విషయాలు చర్చకు వస్తాయి. శ్రీదేవి ప్రేమ రాహిత్యంతో సూరజ్ తో ప్రేమలో పడదు. ఆ వయసు ఆకర్షణకు ఆమె లొంగిపోతుంది. తాను

తొందరపడుతున్నానని

తెలుసుకోకుండా తొందరపడుతుంది.

పాత రోజులలో సమాజం పెట్టే

అంక్షలు చాలా మందికి ఇప్పుడు తప్పు అనిపించినా, ఆ అంక్షలు స్త్రీ జీవితానికి భద్రత కోసం విధించినవి అని కూడా ఆలోచించవలసి వస్తుంది.

ఇక సెక్స్ లో జాగ్రత్తగా ఉండాలి అని తెలిసుకునే స్థితిలో శ్రీదేవి కాని సూరజ్ కానీ లేరు. ఇది వారికి

రోటీన్ విషయం కాదు, ఓ బలహీన

క్షణంలో ఏదో ప్రలోభంలో

జరిగిపోయిన చర్య. తరువాత

అబార్షన్ అనే విషయం ఎంత

ప్రమాదంతో కూడుకుని ఉంటుందో

ఆ ముగ్గురికీ తెలీదు. విషయాన్ని

పెద్దలకు ఎలా చెప్పాలో తెలీదు.

ఇక్కడ సారా శ్రీదేవి తండ్రితో

మీరంటే శ్రీదేవికి భయం అందుకే

మీకు ఈ విషయం చెప్పలేదు అని

చిన్నపిల్లగా ఎదిరిస్తుంది కాని తండ్రి

దగ్గరకు వెళ్ళి నేను ప్రెగ్నెంట్ ని అని

చెప్పుకునే స్థాయికి ఇంకా చాలా

మంది ఆడపిల్లలు రాలేదు. దీనికి

తండ్రితో చనువు ఉండకపోవడం

మాత్రమే కారణం కాదు. ఇబ్బంది

కరమైన పరిస్థితి వచ్చినప్పుడు ఆ

పరిస్థితి వెనుక నైతికత, తప్పు ఒప్పుల

ప్రసక్తి ఉంటే విషయాన్ని తల్లి

తండ్రులతో చర్చించడానికి పిల్లలు

బెదురు చూపుతారు. ఇది సహజం.

ఆ వయసులో బిడ్డను కని ఏదో

కుటుంబానికి ఇచ్చేయడానికి ఫాస్టర్

ఫామిలీల వ్యవస్థ మనకు లేదు. ఆ

పిల్లలను మరొకరికి దత్తత ఇవ్వడమూ

అంత సులువైన విషయం కాదు. ఓ

బిడ్డను కని పదహారేళ్ళ వయసులో

పెంచుకుంటూ జీవించే శక్తి

సామర్థ్యాలు ఓ టీనేజి అమ్మాయికి

సాధారణంగా ఉండవు.. అందుకనే ఈ

సమస్య ఎన్ని కోణాలలో చూసినా
ఒంటరిగా తేల్చుకోగలిగే సమస్య
కాదు. సాంప్రదాయవాదులు
ఇటువంటి సమస్యలలో పడకుండా
ఉండాలంటే ఆడపిల్లలు ఖచ్చితంగా
అంక్షలు పాటించాలని చెప్పుకొస్తారు.
ఆధునికులు 'సెక్స్'లో జాగ్రత్తలు

ఎలా తీసుకోవాలో, ఆ
సమాచారాన్ని పిల్లలు తెలుసుకోవాలని
అంటారు. కాని వీటన్నిటి నడుమ స్త్రీ
శరీరం పడే శారీరక హింస,
తరువాత ఆమె ఎదుర్కోవలసిన
మానసిక సమస్యలు, ఆమె జీవితంలో
ఎదుర్కోవలసిన సంఘర్షణ ఇవన్నీ
కూడా సాంప్రదాయం మాటున,
ఆధునికత మాటున తప్పించుకోలేం.

ఈ సినిమాలో మనం
మెచ్చుకోవలసిన విషయం, ఇంత
బోల్డ్ సబ్జెక్ట్ తీసుకుని ఎవరి పక్షాన
నిలువకుండా సమస్యను చర్చకు
పెట్టడం. ఆ విషయం వెనుక

కారణాలను చర్చించాలని
ప్రయత్నించకుండా ఇటువంటి
పరిస్థితులలో పడినవారికి

సహాయపడవలసిన అవసరంలోని
ప్రాధాన్యత ప్రేక్షకులకు అర్థం
అయేలా చిత్రాన్ని తీయగలగడం
మరో గొప్ప విషయం.

తప్పు జరిగినంత మాత్రాన తప్పుడు
వ్యక్తులుగా ఎవరినీ ఎంచలేం అని,
బలహీనతలు, వాటిని
అతిక్రమించలేని

పరిస్థితులు చాలా మంది
జీవితాలలో సహజంగా ఎదుర్కొనే
విషయాలని ఈ సినిమా చూసిన
వారికి అనిపించి తీరుతుంది.
సినిమాకు సంబంధించిన ఏ ఒక్క సీన్
కూడా కథకు అనవసరం
అనిపించదు. సినిమా ప్రథమార్థంలో
చూపిన ఫిరోజ్ స్కూల్ నుంచి డిస్మిస్
అయి వెళ్ళిపోయాక, ఓ సారి
అనుకోకుండా ఏయిర్పోర్టులో సారా

కంట బడతాడు.

అతను మ్యూజిక్ రంగంలో చాలా
ఫేరు సంపాదిస్తాడు. అతని
ఆటోగ్రాఫ్ల కోసం చుట్టుముట్టిన
జనాన్ని చూసి సారా చాలా
సంతోషిస్తుంది. స్కూల్ సిస్టంలో పనికి
రానంత మాత్రాన పిల్లలు ఇతర
రంగాలలో ఉన్నత స్థానాన్ని
అధిరోహించలేరని అనుకోవడం
తప్పని, మన విద్యా వ్యవస్థలోని
మార్కుల గారడీని మించి మనిషి
సక్సెస్ సాధించగలిగే రంగాలు చాలా
ఉన్నాయనే విషయాన్ని ఇక్కడ
చూపించారు దర్శకులు. ఈ సినిమా
ప్రస్తుత టీనేజ్ పిల్లలలోని అతి
ఆత్మవిశ్వాసం, నిర్భయత్వం,
గందరగోళం. విద్యా వ్యవస్థ,
కుటుంబం సమాజ పరిమితులలో
ఇమడి ఉండలేని వారి అసహనం,
ఇలా ఎన్నో విషయాలను చర్చకు
పెట్టింది. ♦

తెలంగాణలో తొలిసారిగా ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో..

ట్రాన్స్ జెండర్ వైద్యులు!

ట్రాన్స్ జెండర్లంటే ఒకప్పుడు చిన్న
చూపు వుండేది. ఇప్పటికీ అదే భావన
చాలామందిలో వుంది. కానీ, సమాజం
ఇప్పుడిప్పుడే మారుతోంది. ట్రాన్స్ జెండర్లు
వివిధ రంగాల్లో రాణిస్తున్నారు.
తెలంగాణలో తొలిసారిగా ట్రాన్స్ జెండర్లు
ప్రభుత్వాసుపత్రిలో వైద్య సేవలు
అందించబోతున్నారు. ఈ మేరకు
ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో ఇద్దరు
ట్రాన్స్ జెండర్ వైద్యుల్ని నియమించింది
తెలంగాణ ప్రభుత్వం. ఎన్నో
అవమానాలు ఎదుర్కొన్నాం.. అనుకున్నది

సాధించాం.. 'ఇక్కడి వరకు వచ్చేందుకు
ఎన్నో అవమానాలు ఎదుర్కొన్నాం.
అవన్నీ దిగమింగి చివరకు అనుకున్నది
సాధించాం. పేదలకు సేవ చేసే భాగ్యం
దక్కింది..' అంటూ ట్రాన్స్ జెండర్ వైద్యుల
ప్రాచీ రాథోడ్, రుతుజాన్ పాల్. ఈ
ఇద్దరు ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో మెడికల్
ఆఫీసర్లుగా కాంట్రాక్టు పద్ధతిలో చేరారు.
ఖమ్మం జిల్లాకి చెందిన రుత్ జాన్ పాల్
2018లో ఎంబీబీఎస్ పూర్తి చేశారు.
చాలా ఆసుపత్రుల్లో ఉద్యోగం కోసం
ప్రయత్నించినా విఫలమయ్యారు. చివరికి

2021లో తన స్నేహితురాలు డాక్టర్
ప్రాచీతో కలిసి ట్రాన్స్ జెండర్ క్లినిక్
ఏర్పాటు చేశారు. ఆ తర్వాత ఇప్పుడు
ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో
అవకాశమొచ్చిందని చెప్పారు రుత్ జాన్
పాల్. అదిలాబాద్ రిమ్స్ లో ఎంబీబీఎస్,
ఎమర్జెన్సీ మెడిసన్ పూర్తి చేసిన ప్రాచీ
రాథోడ్, ఓ కార్పొరేట్ ఆసుపత్రిలో
మూడేళ్ళు పని చేశారు. ట్రాన్స్ జెండర్
అనే విషయం బయటపడేసరికి,
ఉద్యోగం మాన్పించారని ప్రాచీ
పేర్కొన్నారు.

బాలల దినోత్సవం

- బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా విశాఖ విమాన నగర్‌లో ఐదవ వీసీసీ ఆధ్వర్యంలో బాలబాలికలకు ఆటల పోటీలు నిర్వహించి బహుమతి ప్రదానం చేశారు. అల్లూరు జిల్లా అరకు మండలంలోని సుంకరమెట్ట గిరిబాల నేస్తం ఆధ్వర్యంలో బాలబాలికలకు ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా యలమంచిలిలో, ఏలూరు 46వ డివిజన్‌లో బాలబాలికలకు ఆటల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.

- విజయవాడలో ఐదవ సెంట్రల్ సిటీ ప్రజాసంఘాల ఆధ్వర్యంలో వనభోజనాల కార్యక్రమం, బాలల దినోత్సవం, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు.

- నెల్లూరు జిల్లా నెల్లూరులో ఐదవ నాయకురాలు వరలక్ష్మి గారి మనమలు బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా వీధి బాలలకు బట్టలు, ఆహార పంపిణీ చేపట్టారు. పల్నాడు జిల్లా సత్తెనపల్లిలో రెంటపాళ్ల గ్రామంలోనూ బాలల దినోత్సవం

అరకు

నిర్వహించారు.

- పల్నాడు జిల్లా వినుకొండ పట్టణంలో ఎలిమెంటరీ స్కూలు విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులతో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో బాలల దినోత్సవ కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

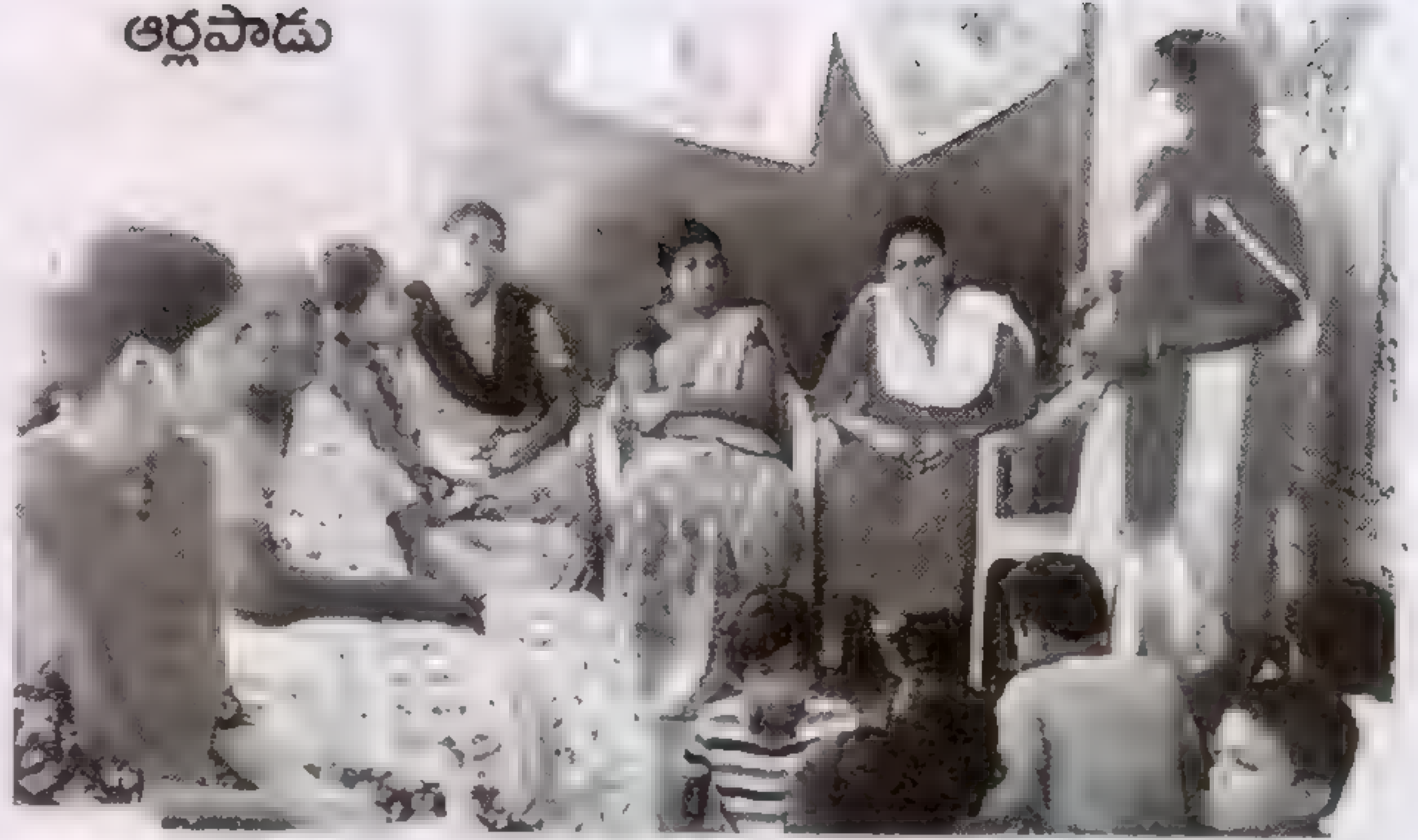
- ప్రకాశం జిల్లా ఒంగోలులో ఎస్ఎఫ్ఐ, ఐదవ శ్రామిక మహిళ ఆధ్వర్యంలో బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా బాలబాలికలకు వ్యాసరచన, డ్రాయింగ్ పోటీలు, ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో కల్పన, కంకణాల రమాదేవి, షర్మిల, రాజేశ్వరి, గోవిందమ్మ పాల్గొన్నారు.

- అనంతపురం జిల్లాలోని షడ్రక్ నగర్‌లో విద్యార్థులకు బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా ఆటలపోటీలు నిర్వహించి బహుమతులు అందించారు. ఎల్బీజీ నగర్‌లో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ట్యూషన్ పాయింట్ ఏర్పాటు చేశారు. సానియా, సమీర్ ఈ ట్యూషన్ పాయింట్లో టీచర్లుగా పనిచేస్తున్నారు. ఐదవ సభ్యులు కైరూన్ ఆధ్వర్యంలో ఈ కార్యక్రమం నిర్వహించారు. ఏకెహెచ్ నగర్‌లో బాలల కమిటీ వేశారు. బుధవారం పేటలో, వైఎస్‌కాలనీ, నేతాజీ కాలనీలలో బాలల దినోత్సవం నిర్వహించారు.

- చిత్తూరు జిల్లాలోని ఎస్కోటలో ఆటలపోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.

- రంపచోడవరం జిల్లా ఎటపాకలోని తుంబల గ్రామంలో ఐదవ సభ్యులు బాలల దినోత్సవం

ఆర్గనైజ్

నిర్వహించారు. పద్మావతి ఆధ్వర్యంలో ట్యూషన్ సెంటర్ ప్రారంభించారు. ట్యూషన్ పిల్లలతో సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, టీచర్ వర్క్‌షాపులు నాంచారి నిర్వహించారు.

- కృష్ణా జిల్లా పాలమూరులో బాలల సంఘం ఆధ్వర్యంలో కస్తూరిబా స్కూలులో వ్యాసరచన, ఇతర పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు ఐదవ జెవివి ఆధ్వర్యంలో బహుమతులు అందించారు.

- పశ్చిమగోదావరి జిల్లా భీమవరంలో ఆర్గనైజ్‌లో, గుడివాడ చిలకమూడి, చించినాడలలో బాలల దినోత్సవం నిర్వహించారు.

- పల్నాడు జిల్లా సత్తెనపల్లిలో విద్యార్థులకు గుడ్‌టచ్ బ్యాడ్ టచ్ గురించి అవగాహన నిర్వహించారు.

- నెల్లూరు సుందరయ్యనగర్‌లో బాలబాలికలకు ఆటలపోటీలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. బాలల సంఘం ఏర్పాటు నిర్వహించారు.

- విశాఖ జిల్లాలో అనంతపురం కాలనీలో బాలలకు ఆటల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.

- పల్నాడు జిల్లా రెంటపాళ్లలో విద్యార్థులకు ఆటలపోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.

- మహిళలపై

హింసా వ్యతిరేక కార్యక్రమాలు

- మహిళలు, చిన్నారులపై హత్యలు, అత్యాచారాలను నిర్మూలించాని అంతర్జాతీయ హింసా వ్యతిరేక దినోత్సవం సందర్భంగా అనంతపురం ఎస్కె విశ్వవిద్యాలయంలో హింసకు వ్యతిరేకంగా సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమానికి ఎస్.పుణ్యవతి ముఖ్యఅతిథిగా హాజరయ్యారు. డాక్టర్ ప్రసూన, ఎస్కెవి ప్రిన్సిపాల్, ప్రొఫెసర్ బాలసుబ్రహ్మణ్యం, డిప్యూటీ వార్డెన్ అనిత, అమృత, డాక్టర్ మంజుల, ఐదవ జిల్లా కమిటీ కార్యదర్శి రాజేశ్వరి, శ్యామలమ్మ విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు. అనంతపురంలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో కళాశాల విద్యార్థినులతో సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ సదస్సులో మానసిక వైద్యనిపుణులు డాక్టర్ ఎండ్లూరి ప్రభాకర్, డాక్టర్ ఉదయ్ కుమార్, ప్రిన్సిపల్ శంకరయ్య, రాజేశ్వరి, సావిత్రి, కృష్ణవేణి పాల్గొన్నారు. విశాఖలో మహిళా డిగ్రీ కళాశాలలో 'మహిళలపై హింస-కారణాలు - పరిష్కారాలు' అనే అంశంపై ఐదవ నాయకులు వ్యాసరచన పోటీలు నిర్వహించారు. విశాఖ మహిళా డిగ్రీ కళాశాలలో మహిళలపై హింస-కారణాలపై విద్యార్థులకు ఐదవ వ్యాసరచన

పోటీలు నిర్వహించింది. తిరుపతిలో ఐదవ మహిళలు

మానవహారం చేశారు. జగదాంబ జోన్లో నిరసన ప్రదర్శన జరిగింది.

- ఉమెన్

ఎంపవర్మెంట్ గురించి విశాఖలో సదస్సు నిర్వహించారు. ఎఎస్ఆర్ రంపచోడవరం జిల్లాలో ర్యాలీ నిర్వహించారు. ఎటపాటలోనూ ర్యాలీ నిర్వహించారు. చిత్తూరు జిల్లా వి.కోటలో నివాస ప్రాంతాల్లోని మహిళలకు అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. కాకినాడ జూనియర్ కాలేజీలో అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. చించినాడలో విద్యార్థులతో ర్యాలీ నిర్వహించారు. గుంటూరులో కలెక్టర్ ఆఫీసు వద్ద నిరసన తెలిపారు. ఆలూరులో ప్రగతి జూనియర్ కాలేజీలో అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. గుంతకల్లులో ఐదవ, ఎస్ఎఫ్ఐ ఆధ్వర్యంలో ప్రదర్శన, మానవహారం నిర్వహించారు. అమలాపురంలో మానవహారం, అంబేద్కర్ జిల్లా కోనసీమ ఉప్పలగుప్తంలో భీమనపల్లి పంచాయతీ పరిధిలోని పాఠశాలలో సెమినార్ నిర్వహించారు. తణుకు నిరసన ప్రదర్శన చేపట్టారు. ఈ

అరకులోయలో విద్యార్థులకు వ్యాస రచన పోటీలు, సెమినార్ నిర్వహించారు.

- అల్లూరి సీతారామరాజు జిల్లా హుకుంపేటలో గిరిజన మహిళా సంఘం ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి హైమావతి ఆధ్వర్యంలో సదస్సు నిర్వహించారు. అనకాపల్లి జూనియర్ కళాశాలలో మానవహారం నిర్వహించారు. మదనపల్లిలో ప్రదర్శన నిర్వహించారు. కర్నూలులో పద్మచంద్ర నర్సింగ్ కాలేజీలో మద్యం, మత్తు పదార్థాలను నియంత్రించాలని ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ సదస్సుకు ముఖ్య అతిథిగా పి.నిర్మల, బి.పద్మ పాల్గొన్నారు. పశ్చిమగోదావరి జిల్లా నర్సాపురంలో ఉమెన్స్ కళాశాలలో బాలికలకు సెమినార్ నిర్వహించారు. హింసలేని సమాజానికై మహిళలు ఉద్యమించాలని విజయనగరంలో ఐదవ మహిళలు ప్రదర్శన చేశారు. కనపాక, బొబ్బిలలోనూ ప్రదర్శన చేశారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పాలమూరులో విద్యార్థులతో ఐదవ మహిళలు ర్యాలీ, మానవహారం నిర్వహించారు. - విజయవాడలోని శారద కాలేజీలో సెమినార్ నిర్వహించారు. గుడివాడ ప్రభుత్వ కళాశాలలో సెమినార్ నిర్వహించారు. కార్యక్రమంలో లాయర్ యశోద,

యామినీ దేవి మాట్లాడారు.

మహిళలపై హింసకు వ్యతిరేకంగా వి.కోట భరత్ నగర్ లో అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. పల్నాడు జిల్లా సత్తెనపల్లిలో గవర్నమెంట్ జూనియర్ కళాశాలలో మద్యం, మత్తుమందు ప్రభావం - వాటి పరిష్కార మార్గాలు

అనే అంశంపై ఐదవ ఆధ్వర్యంలో వ్యాసరచన పోటీలు నిర్వహించారు. నూజివీడు ట్రిపుల్ ఐటి క్యాంపస్ లో మహిళలపై లైంగిక వేధింపుల నిరోధక చట్టం, సైబర్ క్రైం, నిర్భయ చట్టంపై అవగాహన కల్పించారు. ఏలూరు జిల్లా జీలుగమిల్లి

మండలంలో హింసా వ్యతిరేక సదస్సు నిర్వహించారు.

- కృష్ణా జిల్లా ఉయ్యూరులో, గోదావరి జిల్లా తణుకు మండలం రేలంగి, విజయనగరం జిల్లా కొత్తవలసలో హింసా వ్యతిరేక దినోత్సవ సదస్సు జరిగింది.

- రాజ్యాంగ దినోత్సవ కార్యక్రమాలు

- భారత రాజ్యాంగ దినోత్సవం సందర్భంగా ఐదవ సిబిఎం కాలేజీ ఆధ్వర్యంలో స్వతంత్ర పోరాటంలో మహిళల పాత్ర అనే అంశంపై సదస్సు నిర్వహించారు. ముఖ్య అతిథులుగా రిటైర్డ్ ప్రిన్సిపాల్ లక్ష్మి, ప్రస్తుత ప్రిన్సిపాల్ రేఖారాణి, ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి వరలక్ష్మి, కోశాధికారి నాగలక్ష్మి హాజరయ్యారు. విద్యార్థులు రాజ్యాంగ పీఠికపై ప్రతిజ్ఞ చేశారు. విశాఖలోనూ, మాధవధారలోని హరిలోవ జోన్ లోనూ, ఒంగోలులోనూ విద్యార్థులు, ఐదవ మహిళలు రాజ్యాంగ పీఠికపై ప్రతిజ్ఞ చేశారు. అనకాపల్లిలో ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాలలో విద్యార్థులకు వ్యాసరచన పోటీలు, సెమినార్

అనకాపల్లి నిర్వహించారు. కార్యక్రమంలో ఎస్.అరుణ, సుభాషిణి పాల్గొన్నారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పెనుగొండలో మహిళా కళాశాలలో వ్యాసరచన, ప్రతిజ్ఞ చేశారు.

- చాగంటికి గురజాడ అవార్డు అవమానకరం

- గురజాడ అవార్డు ప్రవచనకారుడు చాగంటి కోటేశ్వరరావుకు ఇవ్వాలనే ప్రతిపాదనపై ఐదవ రాష్ట్ర కమిటీ, విజయనగరం జిల్లా కార్యదర్శి తీవ్రంగా ఖండించారు. బిఆర్ అంబేద్కర్ జిల్లా ఐదవ కమిటీ సమావేశమై గురజాడ అవార్డు చాగంటికా? అంటూ ధర్నా నిర్వహించారు.

- రామ్ దేవ్ బాబాపై చర్యలు తీసుకోవాలని..

- మహిళలపై ఆచుకెత్త వ్యాఖ్యలు చేసిన రామ్ దేవ్ బాబాపై చర్యలు తీసుకోవాలని ఐదవ ఆధ్వర్యంలో మహిళలు తిరుపతి ఈస్ట్ పోలీస్ స్టేషన్ లో ఫిర్యాదు చేశారు. పలమనేరు సిఐకు ఐదవ మహిళలు ఫిర్యాదు చేశారు. విజయవాడలో నిరసన తెలిపారు. ఏలూరు, కర్నూలులలో రామ్ దేవ్ బాబాపై చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రదర్శన చేశారు.

- ప్రవచన కర్త గరికపాటి.. మహిళలపై చేసిన వ్యాఖ్యలను ఖండిస్తూ రంపచోడవరం జిల్లా విఆర్ పురం గ్రామంలో ఐదవ నాయకులు సమావేశమై మహిళలకు బహిరంగంగా క్షమాపణలు చెప్పాలని డిమాండ్ చేశారు. విశాఖపట్నంలోనూ అన్ని సంఘాలు కలిసి నిరసన తెలిపారు.

విజయవాడ

గురజాడ వర్ధంతి

- విజయవాడలో జ్యోతిరావు పూలే వర్ధంతి సందర్భంగా నివాళులు అర్పించారు. తిరుపతిలో పద్మ జూనియర్ కళాశాలలో, తాడేపల్లిలో గురజాడ వర్ధంతి సభ నిర్వహించారు. గురజాడ వర్ధంతి సందర్భంగా విజయవాడలో ఎస్టీవీఆర్ స్కూల్, కర్నాటి రామ్మోహన్ రావు, స్కూల్, గాయత్రీ స్కూల్ లలో ఐదవ సిటీ సెంట్రల్ కమిటీ నివాళి కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. 'విశాఖ, అనంతపురంలో గురజాడ వర్ధంతి కార్యక్రమం జరిగింది.

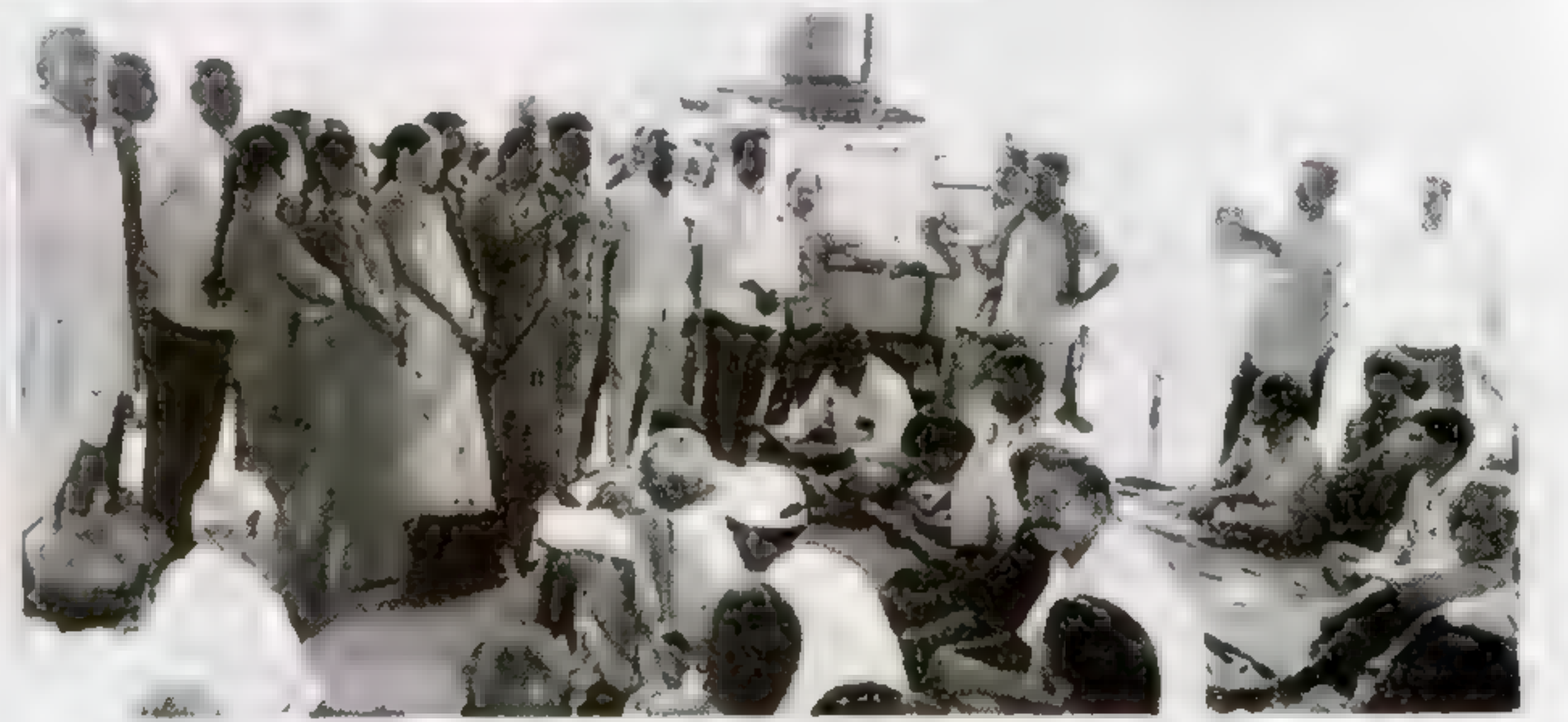
అనంతపురంలో
హత్యాయత్నానికి
గురైన ఆర్ట్స్ కళాశాల
లెక్చరర్ సుమంగళి
గారిని ఐదవ
జాతీయ నాయకులు
ఎస్.పుణ్యవతి, రాష్ట్ర
నాయకులు సావిత్రి,
శ్యామలమ్మ,
రాజేశ్వరి
పరామర్శించారు.

తిరుపతిలో బాలల ఆస్పత్రిలో నవజాతి శిశు
వుల మరణాలపై తగిన విచారణ జరిపించాలని
ఐదవ నాయకులు జిల్లా వైద్యాధికారికి వినతిపత్రం
సమర్పించారు.

పల్నాడు జిల్లా చిలకలూరిపేటలో కౌలు రైతు సంఘం
రాష్ట్ర మహాసభల సందర్భంగా జరిగిన ప్రదర్శనలో ఐదవ
మహిళలు డప్పుల ప్రదర్శన జరిపి వాలంటీర్లుగా
పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో సుజాత, అనూప,
అమూల్య, బుజ్జి, గుంటుపల్లి రజనీ, ఎస్.దుర్గ
పాల్గొన్నారు.

అనకాపల్లి జిల్లా రాంబిల్లి మండలంలో ఎన్ఎఓబీ
భూములు కోల్పోయి ఉద్యోగాలు, ఉపాధి లేక
ఇబ్బందులకు గురవుతున్న నిర్వాసితులకు ఉపాధి
కల్పించాలని, వారి భూములకు తగిన పరిహారం
ఇప్పించాలని రైతులు జరుపుతున్న ఆందోళనకు
మద్దతుగా ఐదవ జిల్లా అధ్యక్షులు మాణిజ్యం, ఆర్.లక్ష్మి,
నూకతర్నం ఆందోళనలో పాల్గొన్నారు.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ఐదవ
నాయకురాలు విజయలక్ష్మి ద్వితీయ
వర్ధంతి సందర్భంగా ఐదవ రాష్ట్ర కమిటీ
సభ్యులు కె.పద్మజ, నాగరత్నం
అరుణాంజలి సమర్పించారు.

అత్యాచార నిందితులపై చర్యలు కోరుతూ నెల్లూరు ఓవెల్-14
స్కూలులో చిన్నారిపై జరిగిన అఘాయిత్యాన్ని నిరసిస్తూ స్కూలును రద్దు
చేయాలని, యాజమాన్యాన్ని అరెస్టు చేయాలని సీపీఎం ప్రజాసంఘాలు,
ఆవాజ్, సిఐటియు, ఎస్ఎఫ్ఐ, డివైఎఫ్ఐ సభ్యులు డైకాస్ సెంటర్లో
కొవ్వొత్తులతో నిరసన ప్రదర్శన జరిపారు.

- విజయవాడలోని షేర్ మహ్మద్ పేటలోని ఎస్సీకాలనీలో, ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ట్యూషన్ సెంటర్ ప్రారంభించారు. ఉయ్యూరు మండలంలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ట్యూషన్ సెంటర్ ప్రారంభించారు.

- కృష్ణా జిల్లా పమిడిముక్కల మండలం మంటాడ గ్రామంలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ట్యూషన్ సెంటర్ ప్రారంభించారు.

- రంపచోడవరం జిల్లా చింతూరు మండల ఐదవ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో అధిక ధరలు తగ్గించాలని, నిత్యావసర వస్తువులు చౌక ధరల దుకాణాల ద్వారా ఇవ్వాలని డ్వాక్రా సభ్యుల సమస్యలపై, వెలుగు అవినీతిపై తగిన చర్యల తీసుకోవాలని, చింతూరు ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రంలో వైద్యులను నియమించాలని, చింతూరు నుంచి ఎర్రంపేట మీదుగా ఐటీడిఏ వరకు ధర్నా నిర్వహించారు. పీఓకు వినతిపత్రం సమర్పించారు. వారు ఈ సమస్యలపై పరిష్కారానికి తప్పకుండా కృషి చేస్తానని తెలిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి

రమాదేవి, పద్మ, రంగమ్మ, సుబ్బమ్మ, చిన్నమ్మ, సీత, రేఖ, సీతమ్మ, గిరిజ, ఎంపీటీసీ ముర్రం లక్ష్మి, కుంజా తిరుపతమ్మ పాల్గొన్నారు.

- ప్రముఖ కమ్యూనిస్టు నేత ఉద్ధరాజు రామంగారి కుమార్తె ఉద్ధరాజు కమల మృతిచెందారు. జాతీయ కోశాధికారి పుణ్యవతి అరుణాంజలి అర్పించారు.

- తిరుపతి ప్రసూతి ఆస్పత్రిలో ఒంటరి మహిళను ప్రసవానికి చేర్చుకోని ఘటనలో ఆమె రోడ్డుపైనే ప్రసవించి ఘటనపై విచారణ జరపాలని సూపరింటెండెంట్కు ఐదవ సభ్యులు వినతి పత్రం సమర్పించారు.

- తిరుపతి ప్రసూతి ఆస్పత్రిలో ఒంటరి మహిళను ప్రసవానికి చేర్చుకోని కారణంగా ఆమె రోడ్డుపైనే ప్రసవించిన ఘటనపై విచారణ జరిపించాలని ఆస్పత్రి సూపరింటెండెంట్కు ఐదవ పెద్దలు వినతిపత్రం సమర్పించారు.

- స్టీల్ ప్లాంట్ ఉద్యమం 600 రోజులకు చేరిన సందర్భంగా జేఎస్సీ, ప్రజాసంఘాల ఆధ్వర్యంలో నిరసనకు మద్దతుగా ఐదవ మహిళలు పాల్గొన్నారు.

- జగ్గయ్యపేట మండలం షేర్ మహ్మద్ పేటలో ప్రభుత్వ పాఠశాల పక్కనే గ్రీన్ టెక్ కెమికల్ ఫ్యాక్టరీ ఉన్నందున కెమికల్ వాసనలకు విద్యార్థులు

తిరుపతిలో జానపద కళాకారుల సంఘం జిల్లా నాయకులు జగన్ సతీమణి విజయమ్మ మృతికి ఐదవ మహిళలు నివాళి అర్పించారు.

అస్వస్థతకు గురైన సందర్భంగా ఆ ఫ్యాక్టరీని అక్కడి నుంచి తొలగించాలని విద్యార్థులు పోరాటాలు జరిపారు. సచివాలయాన్ని ముట్టడించి మా ప్రాణాలు కాపాడండి అని రాస్తారోకో జరిపారు.

- విజయవాడ గవర్నమెంట్ ఆస్పత్రిలో సౌకర్యాలు లేక చనిపోయిన బాబు కుటుంబానికి న్యాయం చేయాని, ఆస్పత్రిలో కనీస సౌకర్యాలు కల్పించాలని కోరుతూ ఐదవ మహిళలు ధర్నా నిర్వహించారు.

- విజయవాడ ఐదవ సెంట్రల్ సిటీ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో దుర్గాపురంలో మానికొండ సూర్యవతిపేరుతో ఉచిత న్యాయ సలహా కేంద్రం ప్రారంభించారు.

పల్నాడు జిల్లా కోసూరు మండల కేంద్రంలో విద్యార్థులకు ట్యూషన్ సెంటర్ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ప్రారంభించారు. ఇటీవల అస్వస్థతకు గురైన ట్రిపుల్ ఐటి విద్యార్థులను ఐదవ, సిఐటియు నాయకులు పరామర్శించారు.

ప్రధానమంత్రి మోడీ విశాఖ పర్యటన సందర్భంగా తమ నిరసన తెలుపుతున్న ఐదవ నాయకులను పోలీసులు బలవంతంగా అరెస్టు చేస్తున్న పోలీసులు

బాలల దినోత్సవం

బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా అన్ని
జిల్లాల్లో విద్యా ఆధ్వర్యంలో చిన్నారులకు
వివిధ రకాల ఆటల పోటీలు
నిర్వహించారు. విజేతలకు బహుమతులు
అందించారు.

Jagananna Government brought revolutionary reforms in public health.. Yet again, with an aim to make modern and advanced healthcare more accessible to the poor, the Government takes another giant leap in Aarogyasri..

Introducing 809 new medical procedures under "Dr. YSR Aarogyasri" in addition to the existing 2,446 procedures..

From now on Free Treatment for 3,255 Ailments

Dr.YSR AAROGYASRI

.. Modern medical care even to the poor

For complete information on Aarogyasri call **104** call centre.

Sri Y.S. Jagan Mohan Reddy,
Hon'ble Chief Minister, Government of Andhra Pradesh

- Sincere efforts are being made to bring all the medical treatments exceeding **Rs.1000** under Dr.YSR Aarogyasri..
- About **95% households** in the State will get benefitted by Dr.YSR Aarogyasri with the increase of annual income limit to **Rs.5 lakhs**, thus benefitting **1,41,23,843 families**..
- For the first time in the Country, the diseases like **Corona, Black Fungus, Malaria** were included under Dr.YSR Aarogyasri..
- Free treatment is provided to all types of Cancers without any limitations on cost under Dr.YSR Aarogyasri..

- Modern expensive surgeries like **bilateral cochlear implants** costing over **Rs.12 Lakhs** are also entirely free..
- Increasing accountability of hospitals by making payments to the hospitals only after receiving feedback from the patients with regard to the quality of the services given to them..
- Empowering patients by depositing medical costs in their bank accounts with an arrangement to pay the bills directly through their accounts..

YSR AAROGYA AASARA: In an unprecedented initiative Jagananna Government is providing Rs. 225 per day up to Rs. 5,000 per month, Rs.10,000 for two months and so on to Aarogyasri patients as recuperative allowance till they fully recover and go back to work, for as many days as per doctor's advice under YSR Arogya Aasara. So far Jagananna government has provided Rs. 821.49 Crore allowance to 13,09,344 people.

Aarogyasri, the brainchild of the Late Dr. Y.S. Rajasekhara Reddy, was introduced by him in 2007 with the aim of providing free and advanced treatment to the poor. The scheme was completely neglected by the previous Government, but immediately after assuming charge in 2019 Hon'ble Chief Minister Sri Y.S. Jagan Mohan Reddy revived and strengthened it by adding new treatments, taking the coverage to a total of 3,255 medical procedures, apart from providing recuperative allowance under Aarogya Aasara, for patients recovering after treatment..

Notice the Difference..!

Previously..

- Negligible services under Aarogyasri. The scheme weakened by delayed payments to hospitals.. Never thought of Schemes like Aarogya Aasara. The average expenditure per annum for the schemes Aarogyasri, 104, 108 was Rs.1,100 Crores only..
- Never ending delay in issue of cards in spite of innumerable trips to Government offices..
- The poor patients suffering from major diseases neither got advanced facilities in the Government hospitals nor could afford private treatment.. They suffered silently..Only meagre medical services were provided even after announcement of 1,059 medical procedures in 919 hospitals..
- Network hospitals showed no inclination to offer Aarogyasri services due to months of delay in bill payments. By 2019 the previous government kept a total of Rs.680 Crores as dues for over a year.
- Government hospitals in hopeless situation - dilapidated buildings - medical infrastructure in poor condition - lack of basic amenities..
- Low-quality medicines and insufficient stocks..
- Meagre amount of Health pensions that too for very few - Biased selection of beneficiaries - with corruption and lack of transparency..
- Large number of vacancies in Health Department..
- Meagre ambulance services resulting in delays even in fatal emergency situations..
- Pregnant, differently-abled and aged had no other option but to visit PHCs in Mandal headquarters located far away, even for minor illness, with little hope of availability of doctors..

Now in Jagananna Government

- About 95% of families in the state receive Aarogyasri services with increase in annual income limit to **Rs.5 lakhs**.. **1,41,23,843 families** benefitted.. Our Government is spending **Rs. 2,900 Crores** for Dr.YSR Aarogyasri, **Rs. 400 Crores** for YSR Aarogya Aasara, **Rs. 300 Crores** for 104 & 108 services in a year. **In all we are spending Rs.3,600 Crores per annum on these schemes which is 3 times more than that of previous government..**
- Delivery of Aarogyasri smart cards with QR code at the doorstep of beneficiary through Village/Ward secretariats, Volunteers and ANMs within 20 days of application..
- Like nowhere else in the country, **free medical treatment for 3255 procedures in 2,228 network hospitals**.. Sincere efforts to bring all the treatments costing above Rs.1000 under Dr.YSR Aarogyasri.. Free medical services are provided in 17 Super specialities in 202 corporate hospitals situated in Hyderabad, Chennai and Bangalore cities..
- Timely payment to Hospitals without any delay. **Our Government has paid Rs.7,338 Crores to network hospitals in last 3 years** including an arrears of **Rs. 680 Crores** kept pending by the previous government..
- As part of revamping of Government hospitals under **Nadu-Nedu** programme - Construction of 10,032 YSR Village Clinics / 560 Urban Health Clinics, Infrastructure development in 1,142 Primary Health Centres, 53 Area Hospitals, 12 District Hospitals, 175 Community Health Centres.. Construction of 17 new Medical Colleges @ one medical college for each Parliamentary Constituency and Nursing colleges affiliated to Medical Colleges.. Construction of 3 new Cancer, One Kidney Speciality Hospitals.. Construction of 5 Multi Speciality Hospitals in ITDA..
- Measures to stock **all medicines with WHO/GMP standards** in the Government hospitals..
- Monthly pensions of **Rs.3,000 to Rs.10,000** to the patients of Leprosy, Dialysis, paralysis and other chronic diseases.. Pensions are distributed regularly on the first of every month in a transparent way without any bias or corruption..
- Jagananna Government has **recruited 46,530 posts of health staff**, including the posts which have been lying vacant for years due to the negligence of previous Government and also newly created posts by our Government. Walk-in interviews held recently and recruited 329 Specialists, Super Specialist Doctors. Active Steps to fill the remaining few vacancies by continuous walk-in interviews. With the revolutionary reforms taken up by our Government in medical sector and with the recruitment of medical staff, Speciality & Super Speciality Doctors another **953 seats will be made available in addition to 970 PG seats** available in Government Medical Colleges up to 2019.. Seats are almost double to the existing..
- The 104,108 services are revamped with the purchase of about 1,128 new mobile dispensing units and ambulances.. Purchased 500 fully air conditioned Dr. YSR Thalli Bidda Express Vehicles with advanced facilities..
- YSR Village clinics in our villages itself.. **Concept of Family Doctor** introduced as pilot project to provide treatment at the door step of patient.. It will be launched as full-fledged scheme from the ensuing Ugadi..

The Leadership that Values Life.. The Government that ensures Life..

Smt. Vidadala Rajini, Hon'ble Minister for Health & Family Welfare

Issued By: Commissioner, Information & Public Relations Department, Government of Andhra Pradesh

Ro.No.47/sou/Advt.II/2022-23

నిరసనాగ్ని

మహిళలు, చిన్నారులపై
జరుగుతున్న దాడులు,
అఘాయిత్యాలను నిర్మూలించాలని
హింసా వ్యతిరేక దినోత్సవం
సందర్భంగా రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా విద్యా
ఆధ్వర్యంలో నిరసనలు
మిన్నంటాయి.

విశాఖ

అనంతపురం

తిరువూరు

కర్నూలు

అమలాపురం

పల్లూరు

గుంటూరు

చైతన్య మానవి

మోటూరు ఉదయం భవన్,

డిజిపి ఆఫీసు రోడ్డు,

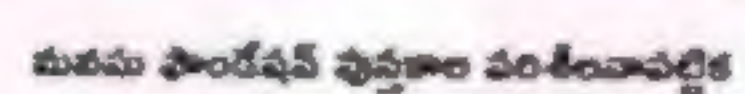
తాడేపల్లి మండలం, కొలనుకొండ,

గుంటూరు జిల్లా - 522302

విజయవాడ

పుద్రతం నంబర్	KRSA101M231
పుద్రతం పేరు	నైత్య మామ
తారీఖు	23 February 2025
మందు లెక్క	yes
పెనుగ లెక్క	yes
మొత్తం పేతలు	HI
పెద్ద పైత పేతలు	no
భారీ పేతలు	no
లేద పేతలు	no
తయారు చేపకలి	S. hema
పేతలు విడదీసినది	S. hema
హ్యాన్ చేపకలి	V. DAVAR
పరిష్క చేపకలి	
పేతలు పరిశోధించినది	hema
ప్రింటింగు చేపకలి	
స్టాంపింగు చేపకలి	
పరిష్కరి	91004